გაზეთი დაარსებულია 1918 წელს,
პარასკევი, 30 სექტემბერი, 2005 წელი.
№227 (5260)

იმისთანა წმინდა საქმეში, როგორიც ბეჭდვითი სიტყვაა, ცრუილებით და ჭორებით ბრძოლის გატანა ცუდი უკადრისობაზე უსამაგოესია.

საქართველოს რესპუბლიკა

ელექტრონული ფოსტა: sakresp@gol.ge | ვებ გვერდი: www.open.ge/sakartvelos-respublika | ჩვენს გაზეთს კითხულობენ აშშ-ში, გერმანიაში, რუსეთში, ჰოლანდიაში, საფრანგეთში, უკრაინაში, ისრაელსა და სხვა ქვეყნებში. | ფასი 50 თეთრი.

◎ ხმა ქვეყნის გასაგონად

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია უნდა გადარჩეს!

საერთაშორისო სამეცნიერო საზოგადოებრიობა აკადემიის დასაცავად

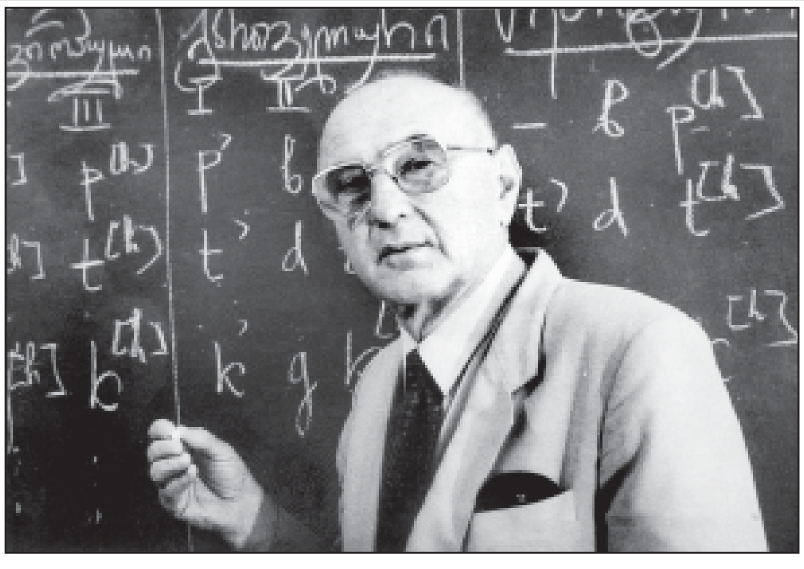

მივმართავთ საქართველოს პარლამენტს თხოვნით, დაიცვას „საქართველოს კანონი საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის შესახებ“

იხ. მე-2 გვ.

ყურძენი ფუჭდება, გამკითხავი კი არავინ ჩანს...

კახეთი მართლაც საქეიფოდ გვახსოვს?

ნამდვილად მეტი ფიქრი სჭირდება მთავრობას, რათა მიწის მუშა საბოლოოდ არ მოიკვეთოს. გაუფრთხილდით, ბატონებო, თქვენს ავტორიტეტს, თორემ, კახეთში უკვე ხმამაღლა აცხადებენ, ჩვენი კუთხე მარტოოდენ სტუმართან თავის მოსაწონებლად და ღრეობებისთვის სჭირდებათო? მოთმინებასაც, მოგეხსენებათ, თავისი საზღვარი აქვს... ეგეც არ იყოს, როგორ გადაგივათ ლუკმა ყელში, როცა გეცოდინებათ, რომ ამ უბედურებათა თავიდათავი თქვენი გულგრილობა და უვიცობაა. დიახ, უვიცობა, რადგან ამ პოლიტიკით სამუდამოდ ასამარებთ სოფლის ეკონომიკას!

იხ. მე-3 გვ.

იხ. მე-2 გვ.

◎ ინფორმაცია

ფინეთის პრეზიდენტის ვიზიტი დასრულდა

საქართველოში ორდღიანი ოფიციალური ვიზიტით მყოფი ფინეთის პრეზიდენტი ტარია ჰალონენი გუშინ სამშობლოში დაბრუნდა.

მან ვიზიტისას შეხვედრები გამართა პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილთან, პარლამენტის თავმჯდომარე ნინო ბურჯანაძესთან და პრემიერ-მინისტრ ზურაბ ნოღაიდელთან.

მოლაპარაკებები ორ ქვეყანას შორის ურთიერთთანამშრომლობის საკითხებს შეეხო.

შერეული საკონტროლო კომისიის ფორმატის შეცვლას ვითხოვთ

მოსკოვში მყოფმა კონფლიქტების მოგვარების საკითხებში სახელმწიფო მინისტრმა გიორგი ხაინდრავამ საინფორმაციო სააგენტო „ინტერფაქსის“ ოფისში გამართულ პრესკონფერენციაზე განაცხადა, რომ შერეული საკონტროლო კომისიის არსებულ ფორმატში ქართული მხარე მონაწილეობას აღარ მიიღებს.

სახელმწიფო მინისტრის თქმით, ქართული მხარე რუსეთს სეპარატისტული ცხინვალის ღია მხარდაჭერაში და დღემდე მიღწეული ყველა შეთანხმების დარღვევაში ადანაშაულებს.

ხაინდრავა აცხადებს, რომ შერეული საკონტროლო კომისიის ფორმატის გარდა, უნდა გადაიხედოს კონფლიქტის ზონაში არსებული სამშვიდობო მისიის მანდატი.

„ოსური მხარის მსგავსად, რუსეთს არ სურს 20 სექტემბერს ქალაქ ცხინვალის დაბომბვის ინციდენტი იქნას გამოძიებული და დამნაშავე პირები დაისაჯონ. ეს ხდება მაშინ, როცა ქართული მხარე ფლობს უტყუარ ინფორმაციას, რომ ცხინვალისთვის ცეცხლის გახსნა მიზანმიმართულად ქართული მხარის დისკრედიტაციისთვის მოხდა“, — აცხადებს გიორგი ხაინდრავა.

ილხამ ალიევი ერთობლივი პროგრამის შემუშავების მომხრეა

აზერბაიჯანის პრეზიდენტი ილხან ალიევი კონფლიქტების მოგვარების მიზნით ერთობლივი პროგრამის შემუშავების მომხრეა.

„აზერბაიჯანს, საქართველოსა და მოლდოვას აუცილებლად სჭირდებათ კონფლიქტების მოგვარებისთვის ერთიანი მიმართულების შემუშავება“, — აცხადებს ილხამ ალიევი.

მისივე თქმით, აზერბაიჯანი, საქართველო და მოლდოვა აგრესიული სეპარატიზმის პრობლემის წინაშე დგანან.

ილხამ ალიევი სუამის მნიშვნელობაზეც საუბრობს და აცხადებს, რომ ამ ალიანსის მნიშვნელობა სულ უფრო იზრდება, თუმცა ალიანსის სახელმწიფოთა ყველა სტრუქტურა ერთმანეთთან მჭიდროდ არ თანამშრომლობს.

რუსეთი ჩვენს კითხვებზე პასუხის გასაცემად მზად არ აღმოჩნდა

მოსკოვში მყოფი ეროვნული უშიშროების საბჭოს მდივანი გელა ბეჟუაშვილი რუსეთის უშიშროების საბჭოს მდივანს იგორ ივანოვს შეხვდა. მოლაპარაკებები რამდენიმე საათი გრძელდებოდა. მხარეებმა ქართულ-ოსური კონფლიქტის ზონაში შექმნილი დაძაბული ვითარება განიხილეს.

როგორც ცნობილია, მასთან ერთად მოსკოვში კონფლიქტების მოგვარების საკითხებში სახელმწიფო მინისტრი გიორგი ხაინდრავაც იმყოფებოდა. მათ შეხვედრები ჰქონდათ საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილე ვალერი ლოშჩინინთან.

რუსეთის დედაქალაქში ქართული დელეგაციის ჩასვლამდე ლოშჩინინი აცხადებდა, რომ 20 სექტემბერს ცხინვალი ქართულმა მხარემ დაცხრილა.

მედიანიუსი

◎ პანორამა

ევროკავშირი არ აპირებს თავის რიგებში რუსეთის მიღებას. იგი არც განიხილავს მისი წევრობის პერსპექტივას, მაგრამ ეკონომიკისა და პოლიტიკის სფეროებში უფრო მჭიდრო ინტეგრაციის იმედი აქვს, განაცხადა მოსკოვში რუსეთის ფედერაციაში ევროკომისიის წარმომადგენლობის ხელმძღვანელმა მარკ ფრანკომ.

* * *

ავსტრია მზად არის, არ შეუშვას თურქეთი ევროკავშირში უხორვატიოდ. იგი იმუქრება, რომ ვეტოს დაადებს თურქეთთან მოლაპარაკებებს, რომლებიც 3 ოქტომბრისთვის არის დანიშნული, თუ დაუყოვნებლივ არ გადაწყდება ევროკავშირში ხორვატიის მიღების საკითხი. ხორვატიას ამას ჯერ კიდევ შარშან ჰპირდებოდნენ, მაგრამ გადაწყვეტილების ხორცშესხმას ხელი შეუშალა ჰააგის ტრიბუნალისთვის 1991-1995 წლებში სამხედრო დანაშაულობებში ექვმიტანილი გენერლის ანტე გოტოვინის გადაცემის საკითხმა.

* * *

პალესტინის პოლიციამ დაიწყო ღაზის სექტორში იარაღის კონფისკაცია. „ღაზის სექტორი-

დან ისრაელის არმიის გაყვანის შემდეგ უკვე არ არსებობს იმის აუცილებლობა, რომ ცეცხლსასროლი იარაღი ჰქონდეთ პიროვნებებს, რომლებიც არ არიან ძალოვანი სტრუქტურების თანამშრომლები“, — განაცხადა პოლიციის შეფმა ალლა ხუსნიმ.

ვის დარჩება საქართველო?!

ბატონო პრეზიდენტო, თქვენს გამოსვლებში ხშირად ლამის ნახევარ საქართველოს რომ ჩამოთვლით, უფრო ხშირად ბათუმსა და ქუთაისს, მერე სოფლებსაც კი, ჩვენმა რუსთავმა რა დააშავა?

იხ. მე-3 გვ.

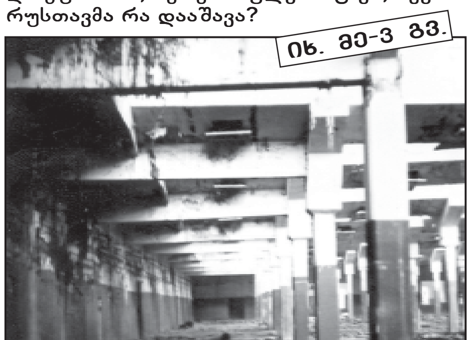

ცარიზმისდროინდელ წარსულსაც კი უნდა შევნატროდეთ?

რად გვიჭირს ასე საკუთარი ბედის გამოჭედვა?

სამაგიეროს კი ვიმკით: ტოტალური უმუშევრობა, დაკარგული პროფესიები, თავმოყვარეობაშელახული სპეციალისტები, უსახსრობის გამო საგონებელში ჩავარდნილი ოჯახები...

იხ. მე-3 გვ.

ეკომიგრანტთათვის გამოყოფილი ფულით... ავეჯი, მობილური ტელეფონები და მსუბუქი ავტომანქანები შეიძინეს?!

იხ. მე-6 გვ.

„ხელისუფლება სუბოტნიკს აწყობს“ აცხადებს ოპოზიცია

იხ. მე-2 გვ.

დღევანდელ ნომერში ქვეყნდება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საგადასახადო დეპარტამენტის სახელმწიფო რეესტრში შეტანილი საკონტროლო-სალარო აპარატის საინფორმაციო ბარათი.

იხ. მე-6 გვ.

იხ. მე-8 გვ.

მოვკვეთოთ ზღვა, [illegible]...

არასამშვიდობო მისია სტრასბურგში

საქართველოს პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა ოთხშაბათს საჯაროდ დაადანაშაულა რუსეთი აფხაზეთის და სამხრეთ ოსეთის ანექსიაში. შაბათს კი ამ თემას ქართველი პარლამენტარები წამოჭრიან სტრასბურგში, ევროპის საბჭოს საპარლამენტო ასამბლეის სხდომაზე — ისინი აცხადებენ, რომ აუცილებელია კონფლიქტების ზონაში რუს სამშვიდობოებს ევროპელები ჩაენაცვლონ. თუ რით აიხსნება რუსეთის მიმართ ასეთი არამეგობრული დამოკიდებულება, ამის თაობაზე „ნოვიე იზვესტიას“ კორესპონდენტს ირინე ბარამიძეს ესაუბრა საქართველოს პარლამენტის საგარეო კავშირურთიერთობის კომიტეტის თავმჯდომარე კონსტანტინე გაბაშვილი.

— თქვენმა კომიტეტმა მოამზადა დადგენილების პროექტი, რომლის საფუძველზეც რუსი მშვიდობისმყოფლები, შეიძლება, უბრალოდ, მიაბრძანონ ქვეყნიდან. კონკრეტულად, რამ გამოიწვია საქართველოს მხარის უკმაყოფილება?

— ფაქტობრივად, რუსეთის სამშვიდობო მისია საქართველოს კონფლიქტურ ზონებში, შეგნებულად ჩაიშალა. იქ, არათუ სამშვიდობო პროცესი, არამედ უკვე „გაყინული კონფლიქტებიც“ კი აღარ არის. მიმდინარეობს ამ ტერიტორიების ანექსიის პირდაპირი მცდელობა. სეპარატისტთა ხელმძღვანელობა (აფხაზეთი და სამხრეთ ოსეთი) სარგებლობენ რუსეთის მხარდაჭერით, იქ ყოველგვარი კანონების გვერდის ავლით ინიშნებიან რუსეთის მოქალაქეები მაღალ თანამდებობებზე. თანაც, ეს ადამიანები სამუშაოდ კვლავ რჩებიან რუსეთის ორგანიზაციებშიც. ძირითადად, ესენი ძალოვნები არიან. ეს სამარცხვინო რამ არის. სამშვიდობო მისია უნდა უზრუნველყოფდეს ამ რეგიონების დემილიტარიზაციას. სინამდვილეში კი ხდება სრულიად საწინააღმდეგო რამ. აფხაზეთის გალის რაიონში რუსი სამშვიდობოების ყოფნის პერიოდში დაიღუპა ორი ათასი მშვიდობიანი მოქალაქე. მშვიდობისმყოფლები, ფაქტობრივად, მესაზღვრეებად იქცნენ. სიტუაცია მძიმეა. ამიტომ, პარლამენტი მასზე რეაგირებს და აპირებს, ყველაფერს თავისი სახელი უწოდოს.

— არის ინფორმაცია, რომ საქართველოს მხარე რუსებს მაინც მისცემს დროს „შეცდომების გამოსწორებისთვის“ და პარლამენტი არ მოითხოვს მათ დაუყოვნებლივ გაყვანას, როგორც ეს მოხდა რუსეთის სამხედრო ბაზებთან დაკავშირებით.

იხ. მე-2 გვ.

№ 227. პარასკევი, 30 სექტემბერი, 2005 წელი.

◉ ხმა ქვეყნის გასაგონად

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია უნდა გადარჩეს!

საერთაშორისო სამეცნიერო საზოგადოებრიობა აკადემიის დასაცავად

„მე მივმართავ საერთაშორისო სამეცნიერო საზოგადოებრიობას, ხმა აღიმაღლოს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ნგრევის წინააღმდეგ“;

„ნუ ვათქმევინებთ შთამომავლობას, რომ „ვარდების რევოლუციამ“ დაშალა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია და ამით მოსპო ქვეყანაში საზოგადოდ მეცნიერება, როგორც ეს საფრანგეთის რევოლუციის დროს მოხდა, როდესაც გაუქმდა საქვეყნოდ ცნობილი ფრანგული აკადემიები და გამოჩენილმა ფრანგმა მეცნიერებმა საშინელი რეპრესიები განიცადეს“;

„საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია უნდა იყოს არა „მეცნიერთა ასოციაცია“ კვლევითი ინსტიტუტებისა და ცენტრების გარეშე, არამედ ფუნდამენტურ მეცნიერულ კვლევათა ერთიანი ეროვნული ცენტრი, საბაზისო დაფინანსებაზე დაფუძნებული კვლევითი ინსტიტუტებისა და ლაბორატორიების დამოუკიდებელი, ავტონომიური ერთობლიობა, ქვეყნის პრეზიდენტის პატრონაჟის ქვეშ მყოფი უმაღლესი სახელმწიფო ორგანო მეცნიერების დარგში.

სწორედ ასეთი ვითარებაა მეცნიერებათა აკადემიების შემთხვევაში ევროპისა და აზიის მრავალ ქვეყანაში სწორედ ასეთი სტატუსი აქვს მეცნიერებათა აკადემიას ავსტრიაში, უნგრეთში, პოლონეთში, რუსეთსა და უკრაინაში, სომხეთსა და აზერბაიჯანში; განსხვავებული სახელწოდებით — გერმანიაში, საფრანგეთსა და იტალიაში.. ყველა ამ სამეცნიერო დაწესებულებასთან საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიას მჭიდრო სამეცნიერო კავშირები და ურთიერთობა აქვს“...

აკადემიკოს
თამაზ გამყრელიძის
გამოსვლებიდან

ჩვენს მოვალეობად მიგვაჩნია, გთხოვოთ

მეცნიერებათა აკადემიების საერთაშორისო ასოციაციის პრეზიდენტის, უკრაინის მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის პრეზიდენტის, აკადემიკოს ბორის პატონის მიმართვა საქართველოს პრეზიდენტის ბატონ მიხეილ სააკაშვილისადმი

ღრმად პატივცემულო ბატონო პრეზიდენტო!

მეცნიერებათა აკადემიების საერთაშორისო ასოციაციამ ღრმა მღელვარებით აღიქვა მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებში გამოქვეყნებული შეტყობინება იმის თაობაზე, რომ თქვენს ქვეყანაში შემუშავდა გეგმა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის „მეცნიერთა კლუბად“ გარდაქმნის და მისი სამეცნიერო დაწესებულებების უნივერსიტეტების, სამინისტროებისა და სხვა უწყებებისათვის გადაცემის შესახებ.

გვესმის რა ახალ დამოუკიდებელ სახელმწიფოებში მეცნიერული სფეროს გარდაქმნის აუცილებლობა, ჩვენ მიგვაჩნია, რომ ამ მიმართულებით ყველაზე ქმედითი ნაბიჯები იქნებოდა არა ჩამოყალიბებული სტრუქტურების დაშლა, არამედ მათი რეფორმირება, ახალი პირობებისადმი ადაპტირება. ეს, როგორც გამოცდილება გვიჩვენებს, საშუალებას აძლევს მეცნიერებათა აკადემიებს, ღირსეული ადგილი დაიკავონ არა მარტო თავიანთ ქვეყნებში, არამედ მსოფლიო სამეცნიერო საზოგადოებაში. დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის ქვეყნებსა და ევროპაში არსებული სამეცნიერო სისტემიდან მკვეთრმა გადასვლამ ახალ სისტემაზე, რომელიც აგებულია დასავლეთის ცალკეული ქვეყნების ნიმუშის მიხედვით, შეიძლება დამღუპველად იმოქმედოს სახელმწიფოებრიობის ერთ-ერთი ფუნდამენტური დასაყრდენის მდგომარეობაზე — მეცნიერებასა და განათლებაზე. ეს, ჩვენი აზრით, მით უმეტეს საშიშია დღეს, როდესაც თანამედროვე პირობებში მეცნიერებას უმნიშვნელოვანესი როლი აქვს დაკისრებული კონკურენტუნარიანი და დინამიკური ეკონომიკის შექმნაში, რომელიც დაფუძნებულია ცოდნაზე.

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია თავისი არსებობის 60 წელზე მეტი ხნის მანძილზე ავტორიტეტული სამეცნიერო ცენტრი გახდა, შეინარჩუნა თავისი სახელოვანი სამეცნიერო ტრადიციები, რომელთა სათავეები შორეული წარსულიდან მომდინარეობს.

პოსტსაბჭოურ პერიოდში შემოქმედებითმა კავშირებმა საქართველოსა და ახალ დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა მეცნიერებათა აკადემიებს შორის შემდგომი განვითარება მიიღო მეცნიერებათა აკადემიების საერთაშორისო ასოციაციის ფარგლებში, რომელიც 1993 წელს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის აქტიური მონაწილეობით შეიქმნა, როგორც არასამთავრობო ორგანიზაცია, და რომელიც აერთიანებს ევროპისა და აზიის ქვეყნების მთელ რიგ მეცნიერებათა აკადემიებს.

ჩვენს მოვალეობად მიგვაჩნია, გთხოვოთ თქვენ, ბატონო პრეზიდენტო, კეთილმოსურნეობა და დაინტერესებული ყურადღება გამოიჩინოთ საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ბედისადმი და თავიდან აიცილოთ მას ნგრევის საფრთხე.

ღრმა პატივისცემით,
მეცნიერებათა აკადემიების საერთაშორისო ასოციაციის პრეზიდენტი, უკრაინის მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აკადემიკოსი
ბორის პატონი
10.09.05

არც „მეცნიერთა ასოციაცია“, არც „სტიპენდიატთა კლუბი“...

ჩვენთვის ცნობილი გახდა, რომ განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ 2006 წლის ბიუჯეტის პროექტში მეცნიერება მოათავსა მეცნიერების ხელშეწყობის პროგრამის კოდში, სადაც ცალკე გამოყოფილია საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმი, ხოლო აკადემიის ინსტიტუტები და დაწესებულებები მოქცეულია ამ პროგრამის კოდში სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის და სხვა სამეცნიერო დაწესებულებებთან ერთად; პროექტში ასევე არ ჩანს აკადემიის გრანტები, რომლებიც სამინისტროს განმარტებით გათვალისწინებულია სამეცნიერო-კვლევით პროგრამებში.

ყოველივე ეს პირდაპირ ეწინააღმდეგება „საქართველოს კანონს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის შესახებ“, კერძოდ, ამ კანონის 30-ე მუხლის პირველ პუნქტს, სადაც ნათქვამია, რომ „აკადემიის დაფინანსების ძირითადი წყაროა სახელმწიფო ბიუჯეტი. აკადემიისათვის გამოყოფილი სახსრები საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში აისახება ცალკე სტრიქონით“.

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის დაფინანსების სქემა, შემოთავაზებული განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ, გულისხმობს სწორედ, საბოლოო ანგარიშით, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გადაქცევას უკვე 2005 წლის ბოლოსათვის მეცნიერთა ერთგვარ „ასოციაციად“, ერთგვარ „სტიპენდიატთა კლუბად“, რის წინააღმდეგაც ყოველთვის გამოდიოდა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია, რომელიც ამას მიიჩნევდა ჩვენს ქვეყანაში მეცნიერების საყოველთაო ნგრევად.

ეს მით უმეტეს გაუგებარია ჩვენთვის მას შემდეგ, რაც მოხდა შეთანხმება საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან, რომლის თანახმადაც „აკადემიურ სისტემას 2006 წელს უნდა გამოეყოს საბიუჯეტო დაფინანსება იმავე მოცულობით და იმავე წესით, როგორც ეს იყო 2005 წელს“.

გამოვთქვამთ რწმენას, რომ საქართველოს პარლამენტი გადაწყვეტს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ბიუჯეტიდან დაფინანსების საკითხს „საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის შესახებ საქართველოს კანონის“ შესაბამისად.

ეს მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის სისტემაში ამჟამად მიმდინარე რეფორმირების პროცესს, რაც საშუალებას მოგვცემს უმოკლეს ვადაში გადავაქციოთ ჩვენი მეცნიერებათა აკადემია უმაღლესი რანგის ფუნდამენტურ მეცნიერულ კვლევათა ეროვნულ ცენტრად.

აკადემიკოსი
თამაზ გამყრელიძე,
საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი

◉ პრეზიდენტი

„კაი ლუდია... „ნატახტარი“

საქართველოს პრეზიდენტი მიხეილ სააკაშვილი გუშინ ლუდსახარშ „ნატახტარის“ გახსნას დაესწრო. მან სპეციალურ ღილაკზე თითის დაჭერით საწარმო აამუშავა.

ლუდსახარშის ხელმძღვანელობის განცხადებით, „ნატახტარი“ სრულად პასუხობს თანამედროვე ევროპულ სტანდარტებს, ქარხანა აღჭურვილია უახლესი კომპიუტერული სისტემით და ლუდის ხარშვის პროცესი მთლიანად კომპიუტერული მართვის სისტემით კონტროლდება, რომლის ზედამხედველობასაც ჩეხეთიდან ჩამოყვანილი უმაღლესი დონის სპეციალისტები ახორციელებენ.

ლუდი „ნატახტარის“ ჩამოსასხმელად ნედლეული გერმანიიდან შემოდის. საქართველოში პირველად სწორედ „ნატახტარის“ ლუდსახარშში ხდება ლუდის ნედლეულის — დამუშავებული ქერის ალაოს რეცხვა. „ნატახტარი“ ორნახარშ გაფილტრული ლუდის კატეგორიას განეკუთვნება, რომლის ალკოჰოლური შემცველობა 4,5 გრადუსია.

„ნატახტარის“ ხელმძღვანელობის თქმით, ქართულ ბაზარზე არსებულ ფასთა სტრუქტურა არ შეიცვლება და „ნატახტარი“ ხელმისაწვდომი იქნება ქართველი ლუდის მოყვარულთათვის.

ქარხნის მეპატრონეა ახალგორის რაიონის მაჟორიტარი დეპუტატი ცეზარ ჩოჩელი.

ლუდსახარშში 250-ზე მეტი ადგილობრივი მცხოვრებია დასაქმებული. ქარხანაში ლუდის ხარშვის პროცესს ჩეხეთიდან ჩამოყვანილი სპეციალისტები ხელმძღვანელობენ.

„ყველა ბიზნესმენი, ვინც დაასაქმებს თუნდაც 50 ადამიანს გრძელვადიან წარმოებაში, ვპირდები, რომ პირადად ჩემი დაცვის ქვეშ ავიყვან და ყველანაირად ხელს შევუწყობ, რომ ეს განვითარდეს. ცეზარ ჩოჩელი არის ჩვენი დროის გმირი, რადგან წარმოება ორჯერ გაფართოვდა“, — განაცხადა საქართველოს პრეზიდენტმა.

მედიანიუსი

◉ პარლამენტის თავმჯდომარე

რუს სამშვიდობოებს ვადას თებერვლამდე აძლევენ

პარლამენტის თავმჯდომარემ ნინო ბურჯანაძემ გუშინ მასმედიას წარუდგინა საკანონმდებლო ორგანოს სამუშაო ჯგუფის მიერ მომზადებული დადგენილების პროექტი, რომელიც საქართველოს ტერიტორიაზე არსებულ კონფლიქტის ზონებში სამშვიდობო ოპერაციების მიმდინარეობას ეხება.

დადგენილების პროექტში ნათქვამია, რომ ქართულ-ოსური კონფლიქტის ზონაში მყოფ რუს სამშვიდობოებს 10 თებერვლამდე დრო ეძლევათ, რათა ჩიხში შესული სამშვიდობო პროცესი გამოსწორდეს. რუსი სამშვიდობოების საქმიანობა დადგენილების პროექტში უარყოფითად არის შეფასებული, რადგან კონფლიქტის ზონებში არც დემილიტარიზაციის პროცესი მიმდინარეობს და ისინი არც დღემდე მიღებული ორმხრივი ხელშეკრულებების პირობების დაცვას ცდილობენ.

„ჩვენ არ ვაპირებთ შევეგუოთ ჩვენი ქვეყნის კუთხეების ანექსიას, იქ გენოციდისა და ეთნიკური წმენდის დაკანონებას; არ ვაპირებთ მოვითმინოთ ის, რომ მეზობელი სახელმწიფოს მოქალაქეები დე ფაქტო ხელისუფლებებში მაღალ თანამდებობებზე ინიშნებიან. ჩვენ არ ვაპირებთ მოვითმინოთ როკის გვირაბის გაკონტროლების შესახებ ჩვენი წინადადების იგნორირება. 20 სექტემბრის ცხინვალის აღლუმმა დაგვანახა, თუ რატომ არ უნდა რუსეთის ფედერაციას საერთაშორისო თანამეგობრობის მიერ როკის გვირაბის გაკონტროლება“, — აცხადებს პარლამენტის თავმჯდომარე.

ნინო ბურჯანაძე მოუწოდებს რუსეთის ხელისუფლებას, შეასრულოს ის ვალდებულებები, რაც კონფლიქტის ზონებში სამშვიდობო მანდატით აკისრია.

„თუ ქართულ-ოსური კონფლიქტის ზონაში რუსეთის ხელისუფლება პროგრესის მისაღწევად კონკრეტულ ნაბიჯებს არ გადადგამს, ჩვენ მოვითხოვთ, რომ 2006 წლის 10 თებერვლამდე საქართველოს მთავრობამ პარლამენტს სამშვიდობო მანდატთან დაკავშირებული მდგომარეობა აცნობოს და თუკი ვითარება უარყოფითად შეფასდება, პარლამენტი საქართველოს ტერიტორიიდან რუსეთის სამშვიდობო ძალების გაყვანის პროცედურას დაიწყებს.

ამასთან, თუკი 1 ივლისამდე აფხაზეთში განლაგებული რუსი სამშვიდობოების საქმიანობა პოზიტიურად არ იქნება შეფასებული, პარლამენტი 2006 წლის 15 ივლისამდე მოითხოვს აფხაზეთში მიმდინარე სამშვიდობო ოპერაციების შეწყვეტას და შესაბამისი საერთაშორისო შეთანხმებების დენონსირებას“, — აცხადებს ნინო ბურჯანაძე.

მედიანიუსი

◉ ინფორმაცია

ოსი სეპარატისტების პოზიცია

„სააკაშვილმა ახალი თამაში წამოიწყო, რომლითაც რუსეთის კომპრომეტირებას ეწევა და ჩვენ მას ამ თამაშში არ ავყვებით“, — აცხადებს „სამხრეთ ოსეთის“ სეპარატისტული რესპუბლიკის პარლამენტის თავმჯდომარე ზნაურ გასიევი.

მისი თქმით, რუსეთთან ოსი ხალხის თანაცხოვრება თავად ამ ხალხის ნებაა.

„ჩვენ რომ ისტორიულად და გეოგრაფიულად მონღოლებთან გვეცხოვრა, მაშინ მონღოლებისკენ გადავიხრებოდით. გაიარეთ ნებისმიერ სოფელში როკის გვირაბიდან დაწყებული და ნახავთ, რომ ყველა რუსულ ენაზე ლაპარაკობს. რუსეთი ოსეთის ისტორიული ბედია“, — აცხადებს გასიევი.

მისივე თქმით, ოსი ხალხი რუსეთის წინააღმდეგ არასდროს განეწყობა; რუსეთის მიმართ ღალატი მხოლოდ უბედურებად დაატყდება თავს.

„მოსკოვი, ცხინვალი და სოხუმი დღეს ერთი მთლიანი სიბრტყეა და დროა, ეს ყველამ შეიგნოს“, — აცხადებს სეპარატისტული პარლამენტის სპიკერი.

მუსა შანიბოვი სოხუმში კვლავ გამოჩნდა

ქართულ-აფხაზური ომის დროს ე.წ. კავკასიის მთიელ ხალხთა კონფედერაციის ხელმძღვანელმა მუსა შანიბოვმა აფხაზეთის სეპარატისტული რესპუბლიკის პრეზიდენტს სერგეი ბაღაფშსა და პრემიერ-მინისტრ ალექსანდრ ანქვაბს ე.წ. დამოუკიდებლობის მე-12 წლისთავი მიულოცა.

აფხაზეთში ჩასულ შანიბოვს შეხვედრა მოუწყვეს აგრეთვე ე.წ. სახელმწიფო უნივერსიტეტში, სადაც მან სიტყვით გამოსვლისას 1992-1993 წლების ომი და აფხაზების გამარჯვებაში მთიელ ხალხთა კონფედერაციის წვლილი გაიხსენა.

ოსები უცხოელ დიპლომატებს დეზინფორმაციას აწვდიან

სეპარატისტული ცხინვალის განსაკუთრებულ საქმეთა მინისტრი ბორის ჩოჩიევი, რომელიც ამავე დროს შერეული საკონტროლო კომისიის ოსური მხარის თანათავმჯდომარეა, საქართველოში ბელგიის ელჩს დანიელ დელ მამოლს შეხვდა.

ელჩის გარდა, ჩოჩიევმა ეუთოს მისიის პოლიტიკური საკითხების ოფიცერთან ემანუილ ანკეტილთან გამართა შეხვედრა.

უცხოელი დიპლომატები ცხინვალში 20 სექტემბერს მომხდარ ინციდენტს გაეცნენ. მათ ბორის ჩოჩიევმა განუცხადა, რომ ქართული მხარის მიერ ქალაქის დაცხრილვამ მოლაპარაკების პროცესი სერიოზულად შეაფერხა.

„ჩვენი ინფორმაციით, ქალაქის დაცხრილვის ორგანიზატორი თავდაცვის მინისტრი ირაკლი ოქრუაშვილი, შემსრულებელი კი ქართული სამშვიდობო ბატალიონის სარდალი პაატა ბედიანაშვილი იყვნენ“, — აცხადებს ბორის ჩოჩიევი.

რაც შეეხება მოლაპარაკებების პროცესს, სეპარატისტი მინისტრის განცხადებით, სამშვიდობო ფორმატიდან ოსური მხარე არ გადის და მხოლოდ დროებით წყვეტს მუშაობას.

ცნობისთვის: ქართული მხარე კატეგორიულად უარყოფს ცხინვალის დაბომბვის შესახებ ბრალდებას. ამ საკითხზე უკვე შექმნილია სპეციალური კომისია, რომლის მუშაობაზეც მონიტორინგს საერთაშორისო ორგანიზაციები განახორციელებენ.

მედიანიუსი

◉ ცესკო

კობა ხაბაზი არჩევნებიდან არ მოუხსნიათ

ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში გაიმართა ბრიფინგი, რომელზეც ცესკოს თავმჯდომარემ გია ქავთარაძემ ისაუბრა მოახლოებულ არჩევნებზე.

არჩევნების დღეს ცესკოს თავმჯდომარე იმუშავებს ცესკოში და კოორდინაციას გაუწევს ცხელი ხაზის მუშაობას.

2005 წლის 1 ოქტომბრის მაჟორიტარული არჩევნების უკეთ ორგანიზების მიზნით, კენჭისყრის დღისათვის, ცესკოს წევრები გაემგზავრებიან იმ საარჩევნო ოლქებში, სადაც ტარდება არჩევნები.

1 ოქტომბერს, კენჭისყრის დღეს ცესკოში იმუშავებს ცხელი ხაზი:
98 70 01, 98 70 02, 98 70 03, 98 70 04.

როგორც ცნობილია, 2005 წლის 22-27 აგვისტოს ხუთივე საარჩევნო ოლქის ყველა საარჩევნო უბანზე გამოიკრა ამომრჩეველთა ერთიანი სიები. 27 აგვისტოდან სიების პროცესი დაზუსტდა და ყველა მოქალაქეს საშუალება ჰქონდა შეემოწმებინა საკუთარი თავი სიაში.

არჩევნების დღეს ამომრჩევლის სიაში შეყვანა დაუშვებელია!

სიებზე მუშაობა დასრულდა. ყველა, ვინც თავისი თავი გადაამოწმა სიაში, შეტანილია სიების დაზუსტებულ ვერსიაში, რაც გამოიკვრება საარჩევნო უბნებში.

ამომრჩევლებს ბინაზე დაურიგდებათ საარჩევნო ბარათები. ბარათზე მითითებულია ამომრჩევლის სახელი და გვარი, მისი რიგითი ნომერი სიაში, საარჩევნო ოლქის ნომერი და იმ საარჩევნო უბნის მისამართი, სადაც ამომრჩეველმა უნდა მისცეს ხმა. ამომრჩევლის ბარათის მეშვეობით ამომრჩეველმა ზუსტად უნდა გაარკვიოს, თუ რომელ უბანზე უნდა მისცეს ხმა. რაიმე უზუსტობის შემთხვევაში ამომრჩეველმა უნდა მიაკითხოს იმ საარჩევნო უბანს, სადაც ის არის რეგისტრირებული.

ცესკოს პოზიცია ურყევია, არჩევნების გამყალბებელი პასუხს აგებს!

გაირკვა, რომ გავრცელებული ხმები „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ კანდიდატის კობა ხაბაზის არჩევნებიდან მოხსნის თაობაზე, მართებული არ არის. ცესკოს თავმჯდომარის თქმით, წარმოდგენილი დოკუმენტებით არ მტკიცდება, რომ კობა ხაბაზი საარჩევნო კამპანიის დროს იყენებს სახელმწიფო საბიუჯეტო სახსრებს.

ასე რომ, „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ კანდიდატი 1 ოქტომბერს ქობულეთის მაჟორიტარულ არჩევნებში მონაწილეობას მიიღებს.

ბრიფინგზე ცესკომ უარყო ოპოზიციის ბრალდება თითქოსდა, 17 სექტემბერს გამართული პრაიმერის შემდეგ ცვლილებები მოხდა საარჩევნო სიებში და სიებიდან ამოიღეს ოპოზიციის წინასწარ არჩევნებში მონაწილე ადამიანების გვარები. ცესკოს განმარტებით, სიებში ცვლილებების შეტანის ბოლო ვადად განისაზღვრა 13 სექტემბერი. მას შემდეგ საჩივარი სიებთან დაკავშირებით არც ცესკოში და არც სასამართლოში არ შესულა.

თამარ შაიშმელაშვილი

◉ რას წერენ, რას ამბობენ ჩვენზე

არასამშვიდობო მისია სტრასბურგში

(პირველი გვერდიდან)

— ვნახოთ... დოკუმენტი ჯერ კიდევ ბოლომდე არ არის რედაქტირებული. თუმცა, უკვე გამოჩნდნენ ოპონენტები ოპოზიციის მხრიდან, რომლებიც მოითხოვენ უფრო რადიკალური გადაწყვეტილებების მიღებას. მე ვფიქრობ, რომ ჩვენ, ვგულისხმობ რუსეთს და საქართველოს, მაინც უნდა მივცეთ ერთმანეთს შანსი. ამიტომ, ჩვენი გადაწყვეტილება მეტ-ნაკლებად თავშეკავებული უნდა იყოს. თუმცა, იმ შემთხვევაში, თუ ამ ბოლო შესაძლებლობასაც არ გამოიყენებენ, ასეთ გაუგებრობას ბოლო უნდა მოვუღოთ.

— არ გეშინიათ, რომ მშვიდობისმყოფელთა წასვლის შემდეგ, ვითარება კონფლიქტების ზონებში კიდევ უფრო გამწვავდეს?

— ეს პოზიცია ჩემთვის ცნობილია. კონფლიქტების ზონებში ახლა არანაირი მშვიდობა არ სუფევს. არავითარი წინსვლა არ შეინიშნება პრობლემის მშვიდობიანი მოწესრიგების საქმეში. მშვიდობისმყოფელთა მოქმედება აბსოლუტურად კონტრპროდუქტიულია. თუ წინათ ჩვენ ვლაპარაკობდით ორმაგი სტანდარტების პოლიტიკაზე, ახლა ესეც აღარ არის — ყველაფერი მოიშალა.

— მომავალ დოკუმენტს ულტიმატუმის ხასიათი ექნება?

— მასში ულტიმატუმს დაინახავს ის, ვისაც ეს სურს. მერწმუნეთ, რუსეთში მრავალი პოლიტიკოსი, გონიერი ადამიანი მას აღიქვამს ისე, როგორც საჭიროა — პრობლემის გადაჭრის გზაზე გადადგმულ ნაბიჯად. საქართველოდან ბაზების გატანის შესახებ რუსეთის მიერ მიღებულმა გადაწყვეტილებამ მხოლოდ გააუმჯობესა ჩვენი ურთიერთობა. კონფლიქტების ზონებში ანექსიის უგუნური პოლიტიკა კი საქმეს მარტო წაახდენს. რუსეთმა, ცხადია, უნდა გადაწყვიტოს ერთხელ და სამუდამოდ, თუ როგორ პოლიტიკას განახორციელებს იგი საქართველოს მიმართ — დაუშვებელია ერთი ხელი სამეგობროდ გამოგვიწოდოს, მეორეთი კი დანა ჩაგვცეს ზურგში.

— რუს სამშვიდობოებს საქართველოში არასდროს სწყალობდნენ, მაგრამ საქართველოს მხარემ რატომ გადაწყვიტა გადაედგა ასეთი ნაბიჯი სწორედ ახლა, იქნებ, უფრო საგრძნობი გახდა ამ საკითხში შეერთებული შტატების მხარდაჭერა?

— როგორც იტყვიან, მოთმინების ფიალა აავსო ცხინვალში დამოუკიდებლობის დღის აღსანიშნავად გამართულმა პარადმა, რომელშიც მონაწილეობდა რუსული მძიმე ტექნიკა და მრავლად იყო მოსკოვიდან ჩამოსული სტუმარი. რაც შეეხება ამერიკელთა მხარდაჭერას, ისინი აკეთებენ იმას, რაც ნებისმიერმა დემოკრატიულმა ქვეყანამ უნდა მოიმოქმედოს. თუმცა, ალბათ, ამერიკელები არ განახორციელებენ სამშვიდობო მისიას ჩვენს კონფლიქტურ ზონებში. მაგრამ, ინიციატივა შეიძლება გამოთქვან სხვა სახელმწიფოებმა, და ჩვენ, ამაზე უნდა ვიფიქროთ. ამ მიზნით, პარლამენტმა სპეციალური დავალება მისცა საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს.

— ვინ ისროლა ცხინვალის მიმართულებით პარადის დღეს?

— საქართველოში ეს არავის არ გვსურდა და არც არავის გაუკეთებია. მე არ დავიწყებ იმის მტკიცებას, თითქოს ოსებმა თვითონ დაუშინეს თავიანთ თავს ცეცხლი, მადლობა ღმერთს, კავკასიაში ჯერ საქმე აქამდე არ მისულა. მაგრამ ეს პროვოკაცია ვიღაცას აშკარად აძლევდა ხელს. მეორე დღეს ამან გამოიწვია საპასუხო რეაქცია — ცეცხლი დაუშინეს ორ ქართულ სოფელს.

— თუ შეეხება ცვლილებები ქართულ-ოსური კონფლიქტის ზონაში შერეულ საკონტროლო კომისიას?

— ჩვენ მოგვბეზრდა თამაში, როცა ანგარიშია 1:3. ყველასთვის ცნობილია, რომ ეგრეთ წოდებულ სამმხრივ კომისიაში, ძალების ბალანსი აშკარად დარღვეულია — სამშვიდობო ძალები წარმოდგენილია რუსეთის, ჩრდილოეთ ოსეთის და საქართველოს კონტინგენტებით. თუ სამხრეთ ოსეთის მხარესაც გავითვალისწინებთ, გამოდის, რომ სამი ერთის წინააღმდეგია. დამეთანხმებით, ასეთ ვითარებაში რაიმე მშვიდობისმყოფლობაზე ლაპარაკი სასაცილოც კი არის.

„ნოვიე იზვესტია“, 29 სექტემბერი.
НОВЫЕ ИЗВЕСТИЯ

◉ ოპოზიცია

„ხელისუფლება სუბუტექსს არიგებს“?!

კი ამტკიცებენ ამას ოპოზიციონერები, მაგრამ მტკიცებულებებს არ თუ ვერ აჩენენ

წინასაარჩევნო მდგომარეობა 2003 წლის 2 ნოემბრისთვის შექმნილი ვითარების მსგავსია: ხელისუფლება საარჩევნო სიებს აყალბებს, ამავე დროს, სხვადასხვა გზით, მათ შორის, ნარკოტიკული ნივთიერებების დარიგებით, ცდილობს ამომრჩეველთა მოსყიდვას, — აცხადებენ დავით გამყრელიძე და კობა დავითაშვილი. ამ დღეებში მათ საარჩევნო ოლქები მოიარეს და ნანახის საზოგადოებისთვის გასაცნობად გუშინ პრესკონფერენცია გამართეს.

მემარჯვენეთა ლიდერის თქმით, პრაიმერმა აგონიაში ჩააგდო ხელისუფლება, რის გამოც აგრესია დაიწყო. ოპოზიციონერები ირწმუნებიან, რომ ჩანიშნულია წინასწარ არჩევნებში მონაწილეთა გვარები, რომ მათ შინ აკითხავენ და ემუქრებიან. — ამასთან ერთად, თანამდებობიდან გათავისუფლებითა და სხვა მკაცრი ზომებით აშინებენ გამგებლებს იმ შემთხვევაში, თუ მათს უბანში ხელისუფლების კანდიდატი წააგებს. ამაში აქტიურად არიან ჩართული გუბერნატორებიც და ძალოვანი სტრუქტურების წარმომადგენლებიც, — ამტკიცებს დავით გამყრელიძე.

პრესკონფერენციაზე გვერდი ვერც იმ თემას აუარეს, რომელზეც ხშირად საუბრობს ოპოზიცია. მემარჯვენეთა ლიდერმა აღნიშნა, რომ ხაბაზის, კუბლაშვილისა თუ ბრეგაძის საარჩევნო კამპანიის სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დაფინანსება გრძელდება. ზოგ შემთხვევაში კი „ნაციონალური მოძრაობის“ კანდიდატები ოპოზიციის დამსახურებასაც კი სათავისოდ იყენებენ...

— პავლე კუბლაშვილი მიმართავს ურცხვ ტყუილს და საკუთარ თავზე მიიწერს 2003 წლის ნოემბერ-დეკემბრის პენსიების დარიგებას. მაშინ როცა, კონსერვატორებმა საკონსტიტუციო სასამართლოში გამარჯვების შედეგად ვაიძულეთ ხელისუფლება, გაეცა პენსიები. ახლა კი თითქოს კუბლაშვილი ურიგებს ამას ტყიბულის მოსახლეობას. თანაც, ხელისუფლება სიბრიყვეს იჩენს — 28-ის ნაცვლად 23 ლარს აძლევს პენსიონერებს, ხუთ ლარს იქვე, დეპუტატობის კანდიდატის თვალწინ იპარავენ. აი, ეს არის მოსახლეობის წინაშე ხელისუფლების „დამსახურება“, — ამბობს კობა დავითაშვილი.

პრესკონფერენციაზე საგანგებოდ აღინიშნა, როგორ ცდილობს ხელისუფლება ელექტორატის მოსყიდვას. დავით გამყრელიძის მტკიცებით, ისნის რაიონის მოსახლეობის იმ ნაწილს, რომელიც ნარკოტიკების მომხმარებელია, სუბუტექსი დაურიგდა. მემარჯვენეთა ლიდერს ამ მძიმე ბრალდების დამასაბუთებელი მტკიცებულებები არ გააჩნია, ან არ ამხელს. მისი თქმით, არ სურს, დაასახელოს ის პირები, რომელთაც ხმის სანაცვლოდ ხელისუფლებამ ნარკოტიკი შესთავაზა. მიზეზად სახელდება ის, რომ კონფიდენციალობის დაუცველობის შემთხვევაში ამ პირებს რეპრესია არ ასცდებათ. სამაგიეროდ, ოპოზიციას სხვა საბუთები აქვს. მაგალითად, მედიასაშუალებებისთვის დარიგებული დოკუმენტიდან ირკვევა, რომ თერაპიის ეროვნულმა ცენტრმა კობა ხაბაზის მხარდასაჭერად უფასო კონსულტაციები ჩაუტარა ქობულეთის რაიონის მცხოვრებლებს და ხუთი-ხუთი ლარის ღირებულების მედიკამენტებიც დაურიგა. ამის შესახებ ხაბაზს თერაპიის ეროვნული ცენტრის ხელმძღვანელი კვიტაშვილი აცნობებს მის მიერვე ხელმოწერილი წერილით. იმას, რომ ამგვარი აქცია ნამდვილად ჩატარდა, წერილობით ადასტურებენ ქობულეთელებიც. საარჩევნო კანონმდებლობის ასეთი დარღვევის გამო ოპოზიცია კობა ხაბაზის კანდიდატურის მოხსნას ითხოვს.

ამ ყველაფერთან ერთად, პრაიმერში მონაწილე ოპოზიციური პარტიები აცხადებენ, რომ აჭარის მოსახლეობის ნაწილს საბჭოურ პასპორტებს ართმევენ, პირადობის მოწმობების გაცემას კი აჭიანურებენ, რათა ამ ადამიანებს ხმის მიცემის საშუალება არ მისცენ. კობა დავითაშვილმა კიდევ ერთ კანონდარღვევაზე ილაპარაკა — პრეზიდენტი საარჩევნო აგიტაციას ატარებსო. ხაზგასმით აღინიშნა სიების მოუწესრიგებლობა, მათში ე. წ. მკვდარი სულების შეყვანა ცოცხლების ნაცვლად და „კარუსელებისთვის“ მზადყოფნა ერთი და იგივე ადამიანის რამდენიმე უბანში ჩაწერით.

ამის მიუხედავად, ოპოზიცია აცხადებს, რომ ყოველ ინსტანციას მიაწვდენს ხმას და ხელისულფებას არჩევნების გაყალბების საშუალებას არ მისცემს.

პრესკონფერენციის შემდეგ დავით გამყრელიძე და კობა დავითაშვილი ამერიკის ელჩთან გაემართნენ მოპოვებული მტკიცებულებების გასაცნობად.

რუსუდან გახარია

პრობლემა

ცარიზმისდროინდელ წარსულსაც კი უნდა შევნატროდეთ?

რად გვიჭირს ასე საკუთარი ბედის გამოჭედვა?

სანამ მოსაზიდი უფრო მეტი გვექნება, ვიდრე გასაზიდი, მონობას ვერ ავცდებით, — გვაფრთხილებს ნიკო ნიკოლაძე. [illegible]

მე ვინ მეკითხება, მაგრამ ქვეყნის უმთავრესი საზრუნავი მცირე საწარმოების ამოქმედება უნდა იყოს, სადაც ხალხი დასაქმდება და ოჯახებს შემოსავლები გაუჩნდება, სხვანაირად შეუძლებელია რაიმე წინსვლაზე საუბარი. ხელისუფლების ყველაზე დიდი სურვილიც სწორედ ეს უნდა იყოს და არა საპნიდან დაწყებული ავეჯით დამთავრებული პროდუქციის გარედან შემოტანა. ამაზე ჯერ კიდევ საუკუნეების წინათ ფიქრობდნენ და ჩვენ რაღა დაგვემართა?

ძველ ეკონომიკურ ცნობარში ვკითხულობთ: „მეფის ხელისუფლება ხელოვნურად აფერხებდა მრეწველობის განვითარებას, მაგრამ 1860-იანი წლების დასასრულს მაინც მოიდგა ფეხი წვრილმა საწარმოებმა. თბილისში უკვე გაჩნდა საგრავიურო და ქვაკარატინის სახაზინო ფაბრიკა, თუჯის ჩამომსხმელი ქარხანა, სადურგლო საწარმო, სპილენძის ჭურჭლის ქარხანა, ბამბეულის ფაბრიკა, ცემენტის ქარხანა, ტყავის ქარხანა თანაც ათი, აგურის, კრამიტის, კირის, თამბაქოს ფაბრიკა და სხვა...“ ასე რომ 1860-იან წლების დასასრულისათვის უკვე მოქმედი 138 წვრილი საწარმო ირიცხებოდა თბილისში.

ყველაზე მეტი მაინც აგურისა და კრამიტის საწარმოები ყოფილა — 71 ერთეული! ეს იმით აიხსნება, რომ თბილისი იზრდებოდა და შენდებოდა, ვითარდებოდა ხელოსნობა, მიახლოებითი ცნობებით, „ამქარში“1156 ოსტატი და 344 ქარგალი იყო გაერთიანებული. აქ იყვნენ მეიარაღენი, ოქრომჭედლები, მკერავები, მეჭურჭლეები, პურის მცხობელები, ბაღლები, ყასბები, ხარაზები, მჭედლები, ზეინკლები და სხვა... [illegible] მარისი ნებისმიერი ადამიანისთვის, გინდ მოხუცი იყოს ის და გინდ — ახალგაზრდა.

მოდის და მოდის დასავლეთიდან ტრაილერები, გზაზე გვერდს ვერ აუვლი, უნებლიეთ ფიქრობ, ნეტავ, რა აწყვია შიგ, საჭმელი თუ სასმელი, ტანსაცმელი თუ ფეხსაცმელი? რატომ უნდა ვეზიდებოდეთ ყველაფერს უცხოეთიდან? ხომ იყო დრო, რომ თუნდაც ქართული აბრეშუმით თავს ვიწონებდით?

მახსენდება ერთი ქალბატონი, რომელიც რამდენიმე წლის წინათ რედაქციაში მოდიოდა და გვეუბნებოდა: თუთის ხეების გაშენება მინდა, იქნებ დამეხმაროთო. მის ენთუზიამზე წერილიც დავწერე, როგორც მაშინ აღვნიშნავდი, მან გარკვეულ წარმატებას მიაღწია, მაგრამ მერე... მერე არც არავის მიუხედავს ამ საქმისთვის. ამ ორიოდე დღის წინათ კი ბაზარში თვალი მოვკარი ცოცხალ ქათამს ჰყიდდა, თვალი ავარიდე, უკვე გასაგები იყო, რაც დაემართა მის ენთუზიაზმს. არადა, უთუთისფურცლოდ აბრეშუმი არ მოიქსოვება.

ჯერ კიდევ ძველი ხელისუფლების დროს გაიძახოდნენ, ალბათ საგანგებო ზომებია მისაღები, რათა მსუბუქი მრეწველობა ფეხზე დავაყენოთო. ეს ის დარგია, რომელიც ძალიან სწრაფად ანაზღაურებს დახარჯულს, სახელმწიფო ძალიან სწრაფად იღებს იმ ეფექტს, რომელიც ამ დარგს შეუძლია მოგვცესო, მერედა, სად არის... ჩვენებური აღარ შეგვრჩა არც პერანგი, არც კაბა და არც შარვალი.

ვინ იტყვის, რომ თბილისში არსებული მსუბუქი მრეწველობის საწარმოები უვარგისი იყო, თანამედროვე ტექნოლოგიების შემოტანით, რეკონსტრუქციის შემდეგ ისინი ახალ სახეს მიიღებდნენ და სხვებზე არანაკლებ კონკურენტუნარიან პროდუქციას დავამზადებდით, ხალხიც დასაქმდებოდა, ოჯახებსაც ლუკმაპურის ფული გაუჩნდებოდა, სახელმწიფოს კი — საკუთარი შემოსავლები. განა, ქართული წარმოების ცოტა პროდუქცია იგზავნებოდა საექსპორტოდ? ახლა ამას ჩვენთან სხვა ქვეყნები მშვენივრად აკეთებენ, ჩვენ კი შორიდან შევცქერით. უმეტესობა მივდივართ ლილოს ბაზრობაზე და იქ როგორი ხარისხის პროდუქციას ვყიდულობთ, თვითონ არ ვიცით. ქართული შალი, ქართული აბრეშუმი დღეს აღარ არსებობს.

ყველაფერი უცხოური გვინდა, თურმე. ყველაფერი უცხოური კარგია.

რომ ყოფილიყო პროტექციონისტული პოლიტიკა, რომ ყოფილიყო ხელშეწყობა, მსუბუქი მრეწველობა საქართველოში ასე გაჩანაგდებოდა?

სამაგიეროს კი ვიმკით: ტოტალური უმუშევრობა, დაკარგული პროფესიები, თავმოყვარეობაშელახული სპეციალისტები, უსახსრობის გამო საგონებელში ჩავარდნილი ოჯახები...

ამას წინათ გზაზე ჩემი ძველი მეზობელი შემხვდა. მოვიკითხე. შემომჩივლა.

— აბა, რა კაცი მქვია, ოჯახი ვერ გამომიკვებავს, ცოლ-შვილისთვის ფეხსაცმელი ვერ გამომიცვლია. მშვენიერი სამუშაო მქონდა თბილისის ტრიკოტაჟის ფაბრიკაში, ენერგეტიკოსად ვმუშაობდი. ხელფასი თავზე არ გადამდიოდა, მაგრამ ოჯახს ჰყოფნიდა, საჭმელ-სასმელი არ მაკლდა, სტუმარსაც ვღებულობდი და ჩვენც მივდიოდით სტუმრად, მაგრამ ახლა, მართალი გითხრათ, არც ერთი შემიძლია და არც მეორე. ეს ყველაფერი ჩემს შესაძლებლობებს აღემატება. ნათესავთან რომ მივიდე, პატარებს ერთი კილოგრამი კანფეტი ხომ უნდა მივუტანო. არადა, ისევ მიყვარს სტუმარი და, არ მოგატყუებთ, სხვებთანაც მსიამოვნებს მისვლა, მაგრამ ვეღარ ვახერხებ. ეს არის ცხოვრება?

ასეა უმეტესობა, მაგრამ იმათ, ვინც რაღაც მაქინაციებით თავის დროზე ხელი მოითბეს, ახლა მშვიდად სძინავთ და სულ არ ენაღვლებათ სხვები.

ლალი ქინქლაძე

SOS!

კახეთი მარტო საქეიფოდ გვახსოვს?

ყურძენი ფუჭდება, გამკითხავი კი არავინ ჩანს...

ორი დღეა, ვფიქრობ: რა დავწერო? რაც სათქმელი მქონდა, თითქოს უკვე ვთქვი. საკითხავი მეორე რამ არის: ვისაც გაგონება ევალებოდა, გაიგონა? თუ გაიგონა და გული ოდნავ მაინც შეუტოკდა, რატომ საქმეში არა ჩანს? მახსოვს, „თელიანი ველის“ ახალი ქარხნის გახსნაზე პრეზიდენტმა როგორ თქვა, მე თვითონ ვიზრუნებ, კახელი მევენახე რომ არ დაიჩაგროსო. განდობილად გითხრათ, შეკრებილნი ამ დაპირებას დიდი აღფრთოვანებით არ შეხვედრიან. გულმა რეჩხი მიყო: ხომ არ დაკარგეს ნდობა ქვეყნის პირველი პირისადმი? ამას იმიტომ ვამბობ, რომ რიხიანი დაპირება სხვაც ბევრი მახსოვს, შესრულებული კი არა. მე მგონია, პრეზიდენტის გარემოცვა ამას განგებ აკეთებს. თუ რატომ, დასკვნები თვითონ გამოიტანეთ.

„თელიანი ველის“ შეხვედრა ათ სექტემბერს შედგა. რამდენი დღე გავიდა მას შემდეგ? ოცი, ოცდახუთი? პრეზიდენტს ასე მალე დაავიწყდა თავისი დაპირება? თუ არა, მაშინ რატომ არის ასეთი განუკითხაობა კახეთში, სადაც რთველი უკვე დაიწყო, ღვინის ქარხანათა უმეტესობა კი ჭიშკარს არ აღებს, ხოლო, ვინც აღებს, ან ცოტას იხდის, ან ცოტას იბარებს. **სასოწარკვეთილმა ხალხმა აღარ იცის, ვის მიმართოს, რა გზას დაადგეს, მაინც ირწმუნოს პრეზიდენტის დაპირება და დაელოდოს სასწაულს? მაგრამ სასწაული რომ არ ხდება? ვენახი რომ არ იცდის და სადაც არის, მარცვალი დასკდება? არ დასკდება და წონაში დაიკლებს, ზარალს ზარალი მიემატება... სიღნაღელები უკვე აპროტესტებენ განუკითხაობის გამო. მალე მათ, ალბათ, სხვა რაიონების მევენახეებიც მიბაძავენ.**

ამ დღეებში მეც გახლდით სოფელში, მეც ვნახე ბოღმისგან ადუღებული ხალხი. კარის მეზობელმა თემურ ახოიშვილმა შემომჩივლა, ყურძნის ფული ავიღე, ვალები დავარიგე, მაგრამ არ მეყო, 500 ლარი ვიზარალეო.

ეს ის ხუთასი ლარია, რომელიც თემურმა ვენახის მოვლას მოახმარა. ეს ის ხუთასი ლარია, ხვნას, შხამ-ქიმიკატებს, შეწამვლას რომ დასჭირდა. ერთი კილოგრამი შაბიამანი სამი ლარი ღირს, ახლა კირი, სხვა სახის აუცილებელი პრეპარატები? ამას დაუმატეთ მათი უხარისხობა. სწორედ ამის გამოისობით ზოგმა რვაჯერ შეწამლა ვენახი, მოსავალი როგორმე რომ გადაერჩინა. და რა მიიღო საზღაურად? გროშები, რომელმაც ხარჯებიც ვერ დაფარა...

თემურ ახოიშვილი ერთადერთი რომ იყოს, კაცი ხელს ჩაიქნევდა. მაგრამ მისი ბედი თითქმის მთელმა სოფელმა რომ გაიზიარა? თითქოს უამინდობა, ქარი და სეტყვა არ იყო საკმარისი, ყველაფერ ამას ხელისუფლების ბრმაყრუობაც დაემატა.

მუკუზანში ოთხი ღვინის ქარხანაა — ოთხივე დუმს. „არსაიდან ხმა, არსით ძახილი“. სათქმელიც, ალბათ, არ დაელევათ: პროდუქცია ვერ გავყიდეთ, მთავრობამ ფინანსები არ მოგვცა და ყურძენი რითი შევიძინოთო? სიმართლის რაღაც მარცვალი მართლაც არის მათ მსჯელობაში, მაგრამ ხომ ვიცით, რომ უფრო მეტი სიცრუეა? ასეა არა მარტო მუკუზანში, არამედ მთელს კახეთში. **იმავე მუკუზანში „ჯივიესის“ წარმომადგენლებს ყურძნის მიმღები პუნქტი გაუხსნიათ. კარგია! მივა გლეხი და თავის პროდუქციას შესთავაზებს. „ჯივიესის“ წარმომადგენელი თავისი თვალით ნახავს დასაკრეფ ვენახს. და თუ ყურძენი მოეწონა, გარიგებაც შედგება. გლეხს ტრანსპორტზე ზრუნვაც არ დაჭირდება — ავტომანქანაც „ჯივიესისაა“.**

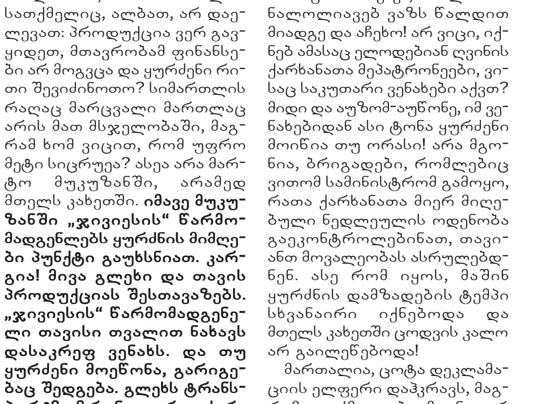

მაგრამ ფასი? რქაწითელი 42 თეთრი, საფერავი ერთი ლარი და ოცი თეთრი ღირს. ყოველ შემთხვევაში, როცა იქ გახლდით, ეს ფასები ჰქონდათ. ყველამ, ვისაც ვენახთან ოდესმე საქმე ჰქონია, იცის, რომ ასეთი ანაზღაურებით ვერ მოიხელკეთილებ. სამწუხაროდ, ქარხნებს ყველაფერი გათვლილ-გაანგარიშებული აქვთ: გლეხს წასასვლელი არსად აქვს, იძულებულია, ნებისმიერ ფასზე დათანხმდეს, ოღონდ ჭარბი პროდუქცია როგორმე გაასაღოს. მაგრამ ხშირად ამასაც რომ ვერ ახერხებს? უკვე სერიოზულად მსჯელობენ ვენახების უპერსპექტივობაზე. **„გავკაფავთ, მხოლოდ იმდენს დავიტოვებთ, რაც ოჯახში გვჭირდება. გამოთავისუფლებულ ფართობზე საზამთროს დავთესავთ, ატამსა და მარწყვს დავრგავთ. ჰოდა, მიირთვით, ბატონო, ატმის ხილფაფა და მარწყვის კომპოტი. იმასაც ვნახავთ, ან ლხინის სუფრაზე რას მიიტანთ, ან ჭირის სუფრაზე. მალე კახური ღვინო სანთლით საძებარი გახდება“,** — აცხადებენ მუკუზნელები, ვაზისუბნელები, ველისციხელები, ახაშნელები...

როგორი საქმეა, ა? წლობით ნალოლიავებ ვაზს წალდით მიადგე და აჩეხო! არ ვიცი, იქნებ ამასაც ელოდებიან ღვინის ქარხანათა მეპატრონეები, ვისაც საკუთარი ვენახები აქვთ? მიდი და აუზომ-აუწონე, იმ ვენახებიდან ასი ტონა ყურძენი მოიწია თუ ორასი! არა მგონია, ბრიგადები, რომლებიც ვითომ სამინისტრომ გამოყო, რათა ქარხანათა მიერ მიღებული ნედლეულის ოდენობა გაეკონტროლებინათ, თავიანთ მოვალეობას ასრულებდნენ. ასე რომ იყოს, მაშინ ყურძნის დამზადების ტემპი სხვანაირი იქნებოდა და მთელს კახეთში ცოდვის კალო არ გაილეწებოდა!

მართალია, ცოტა დეკლამაციის ელფერი დაჰკრავს, მაგრამ უთქმელობა მაინც არ ეგების: ნამდვილად მეტი ფიქრი სჭირდება მთავრობას, რათა მიწის მუშა საბოლოოდ არ მოიკვეთოს. **გაუფრთხილდით, ბატონებო, თქვენს ავტორიტეტს, თორემ, კახეთში უკვე ხმამაღლა აცხადებენ, ჩვენი კუთხე მარტოოდენ სტუმართან თავის მოსაწონად და ღრეობებისთვის სჭირდებათო? მოთმინებასაც, მოგეხსენებათ, თავისი საზღვარი აქვს...** ეგეც არ იყოს, როგორ გადაგივათ ლუკმა ყელში, როცა გეცოდინებათ, რომ ამ უბედურებათა თავიდათავი თქვენი გულგრილობა და უვიცობაა. დიახ, უვიცობა, რადგან ამ პოლიტიკით სამუდამოდ ასამარებთ სოფლის ეკონომიკას!

ელგუჯა ლეჟანიძე

ინფორმაცია

საპროცესო კოდექსში ცვლილებები შემუშავდა

ევროსაბჭო საქართველოს პარლამენტისგან ფულის გათეთრების დანაშაულებრივი საქმიანობის შედეგად მოპოვებული შემოსავლების მოძიების, ამოღებისა და კონფისკაციის შესახებ სტრასბურგის კონვენციის საქართველოს კანონმდებლობასთან ჰარმონიზაციას 2005 წლის 18 ნოემბრამდე მოითხოვს.

კანონპროექტი მიზნად ისახავს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის დებულებების შესაბამისობაში მოყვანას სტრასბურგის იმ კონვენციასთან, რომელიც ევროსაბჭომ 1990 წლის 8 ნოემბერს მიიღო.

სტრასბურგის კონვენციიდან გამომდინარე, დანაშაულის საგნის, ან საშუალების, დანაშაულის ჩასადენად გამიზნული ნივთის დანაშაულებრივი გზით მოპოვებული ქონების ჩამორთმევა ჩამოყალიბდა სასჯელის სახით. ქონების ჩამორთმევის დეფინიცია და მისი შეფარდების საკითხი კი დაწვრილებით არის გადმოცემული საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის ახალ რედაქციაში.

სისხლის სამართლის ძველი კოდექსი ითვალისწინებდა პირის მთლიანი ქონების ჩამორთმევას, განურჩევლად ამ ქონების წარმომავლობისა და დანაშაულთან მისი შემხებლობისა. შემოთავაზებული პროექტი კი ითვალისწინებს მხოლოდ დანაშაულებრივი გზით მოპოვებული ქონების ჩამორთმევას.

გიგი უგულავამ და სანდრა რულოვსმა №77 ბაგა-ბაღი მოინახულეს

თბილისის მერმა გიგი უგულავამ და საქართველოს პირველმა ლედიმ სანდრა რულოვსმა გუშინ ავლაბარში მდებარე №77 ბაგა-ბაღის აღსაზრდელები მოინახულეს. სანდრა რულოვსმა ბავშვებს სხვადასხვა სახის საჩუქრები გადასცა.

პედაგოგების განცხადებით, ბაგა-ბაღი საკმაოდ ძველ შენობაშია განთავსებული. ქალაქის მთავრობამ შენობის სარეაბილიტაციო სამუშაოები რამდენიმე წლის წინ ჩაატარა, ხოლო მშობლების მიერ გაღებული ხარჯებით, ბაღს ახალი ოთახები მიაშენეს. 77-ე ბაგა-ბაღს ამ დროისთვის 136 აღსაზრდელი ჰყავს.

როგორც ქალაქის მერმა გიგი უგულავამ ბაგა-ბაღში სტუმრობისას განაცხადა, მას გადაწყვეტილი აქვს ქალაქის მთავრობას წინადადებით მიმართოს, რათა ბაღის აღმზრდელებს 2006 წლიდან ხელფასი 25 პროცენტით გაეზარდოთ.

სანდრა რულოვსის თქმით, კი მოხარულია, რომ ბაღში მშობლების დახმარებით, გარკვეული სამუშაოები ჩატრდა. მისივე განცხადებით, ბაღის თანამშრომელთა ხელფასის გაზრდასთან დაკავშირებული საკითხის გადაჭრას ქალაქის მერთან ერთად შეეცდება. დღეისთვის ბაღის პედაგოგებს ხელფასები კატეგორიების მიხედვით, 35-დან 60 ლარამდე მერყეობს.

მოშიმშილე პატიმრებს ელენე თევდორაძე შეხვდა

იუსტიციის სამინისტროს სასჯელაღსრულების დეპარტამენტის №5 ქალთა დაწესებულებაში მყოფი 26 მოშიმშილე პატიმარი გუშინ პარლამენტის ადამიანის უფლებების დაცვის კომიტეტის თავმჯდომარე ელენე თევდორაძემ მოინახულა.

ციხეში ორსაათნახევრიანი ვიზიტის შემდეგ ელენე თევდორაძემ ჟურნალისტებს განუცხადა, რომ

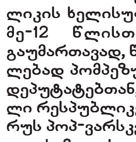

პატიმრებს მან აქციის შეწყვეტისკენ მოუწოდა. პარლამენტარის თქმით, პატიმართა მოთხოვნას, ამნისტიის კანონის მიღებასთან დაკავშირებით საფუძველი არ გააჩნია და ამის შესახებ მან მოშიმშილეებს არგუმენტირებულად განუმარტა.

როგორც თევდორაძემ განაცხადა, პარლამენტის ადამიანების უფლებათა დაცვის კომიტეტი მიიღებს პატიმართა ადვოკატებს, მოუსმენს თითოეულ მათგანს და შესაძლებელია აქციის მონაწილეებს გარკვეულ საკითხებში თანადგომაც აღმოუჩინოს.

ელენე თევდორაძე გუშინ ქალთა კოლონიასაც ეწვია და მსჯავრდებული ქალები მოინახულა.

აფხაზები „დამოუკიდებლობის დღეს“ უაღლუმოდ აღნიშნავენ

აფხაზეთის თვითგამოცხადებული რესპუბლიკის ხელისუფლება „დამოუკიდებლობის“ მე-12 წლისთავს სამხედრო აღლუმის გაუმართავად, წინა წლებთან შედარებით ნაკლებად პომპეზურად, რუსეთის სათათბიროს დეპუტატებთან, კაზაკთა და თვითაღიარებული რესპუბლიკების წარმომადგენლებთან და რუს პოპ-ვარსკვლავებთან ერთად აღნიშნავს.

აფხაზეთის თვითაღიარებული რესპუბლიკის პრეზიდენტ სერგეი ბაღაფშის აპარატში მიღებული ინფორმაციით, 30 სექტემბერს, „დამოუკიდებლობის დღისადმი“ მიძღვნილი ღონისძიებების ფარგლებში ხელისუფლების წარმომადგენლები და ჩამოსული სტუმრები პატივს მიაგებენ 1992-1993 წლებში დაღუპულთა ხსოვნას.

„აფხაზეთის დამოუკიდებლობის მე-12 წლისთავისადმი მიძღვნილ საზეიმო სხდომამდე სოხუმის ცენტრალურ მოედანზე მოქალაქეთა დემონსტრაცია გაიმართება, საღამოს კი ადგილობრივი და რუსი პოპ-ვარსკვლავების მონაწილეობით კონცერტი ცენტრალურ სტადიონზე ჩატარდება“, - განუცხადეს „ინტერპრესნიუსს“ სერგეი ბაღაფშის აპარატში.

სოხუმის სახელისუფლებო წრეებთან დაახლოებული წყაროს მტკიცებით, სახელისუფლებო წრეებში საზეიმო განწყობა არ იგრძნობა, თუმცა, ადგილობრივი მედია კვლავ განაგრძობს ქართველებისადმი შუღლსა და მტრობის გაღვივებას და იქმნება ისეთი შთაბეჭდილება, რომ „დამოუკიდებლობის დღისადმი“ მიძღვნილი ღონისძიებები ქართული მხარის გასაღიზიანებლად ტარდება.

ინტერპრესნიუსი

გულის ბუხარი

ვის დარჩება საქართველო?!

იმ დღეს ჩემი ახლობელი ქალბატონი შემეხმიანა — საზღვარგარეთ მივდივარ, წასვლის წინ ნაცნობ-მეგობრები მინდა შემოვიკრიბოო.

სუნთქვა შემეკრა, არ მოველოდი. იმ ქალბატონს 100-ლარიანი სამსახური აქვს. ჰყავს ქმარ-შვილი და, თუმცა მეუღლე არ მუშაობს, წვრილშვილს მაინც ინახავდნენ.

წვეულება თავიდან სამგლოვიარო შეკრებას ჰგავდა. აბა, წარმოიდგინეთ დედა, რომელიც თავის სამ მცირეწლოვან შვილს ტოვებს... მერე ღმერთმა უწყის, რამდენი ხნით მიდის და საერთოდ დაბრუნდება კი?!

— აბა რა ვქნა, — მითხრა მისმა ქმარმა, — მეტალურგიიდან გამოგვყარეს, მარტო მე კი არა, ათასობით დამსახურებული, ოქროსხელიანი, ამაგიანი... ბევრი ვიფიქრეთ, ვივალალეთ. მერე ერთი ნაცნობი გამოგვიჩნდა, საქმეს 3 ათას დოლარად გაგიკეთებთო. მივდექ-მოვდექი, მაგრამ გაგიგონია! სამასის შოვნაც გამიჭირდა. ბოლოს ისევ მამაჩემმა გადამარჩინა, კომუნისტების ნაბოძები სამოთახიანი ბინა, სადაც მე და ჩემი და-ძმა გავიზარდეთ და ჩვენთვის ლამის სახატე-სალოცავი იყო, გაყიდა. თუ გაგვიმართლა და ჩემმა ცოლმა უცხოეთში საქმეააწყო...

ღმერთო, დიდებულო, როგორ დავკნინდით! დღეს ქართველი მამაკაცი ცოლს უცხოეთში რომ აგზავნის, არავის უკვირს. იმ ჩემს ნათესავთან ერთად მისი კიდევ სამი მეგობარი ქალბატონი გაემგზავრა, ვითომ ტურისტებად, უხმაუროდ დატოვეს საქართველო.

რუსთავი ოდითგანვე ქვეყნის აღმოსავლეთის მყარფუძიანი კარიბჭე, ციხე-ბურჯია. რვა საუკუნის წინ დიდმა დავით აღმაშენებელმა თბილისზე 15 წლით ადრე გამოსტაცა თურქ-სელჩუკებს და საქართველოს შემოუმტკიცა. 1944 წელს სტალინმა კვლავ გააცოცხლა იავარქმნილი ქალაქი და გადაარჩინა ომში საზარბაზნედ გასაწირი 5 ათასი ქართველი ჭაბუკიც, მეტალურგიის პროფესიებს დააუფლა და უმშვენიერესი ქალაქი აალორძინებინა. სტალინი რომ არა, რუსებს ფეხებზე ეკიდათ რუსთავიც და საქართველოც! ის კი არა, აქეთ გვართმევენ (თუ წართმეული არ არის) აფხაზეთსა და სამაჩაბლოს.

რუსთავმა შემდგომში ათასობით ინჟინერი, მაშინდელი პოლიტექნიკური ინსტიტუტის კურსდამთავრებულნი გადაარჩინა ქვეყნიდან განთესვას. რუსთავი, ქვეყნის ეკონომიკის ბურჯი, მეორე ინდუსტრიული ცენტრი, შემდგომში კულტურის, ხელოვნების, დიდი შემოქმედებითი და მაღალი საინჟინრო სამეცნიერო

და ინტელექტის ქალაქი, გაჭირვებისა და უძრაობის ამ ათამოთხმეტმა წელმა ლამის კვლავ ნანგრევებად აქცია. პირწმინდად წაიშალა ისეთი უნიკალური საწარმო, როგორიც იყო „ქიმბოჭკო“. იქ ხომ ყოველწლიურად 100 მილიონის პროდუქციას ამზადებდნენ და ათასობით უბრალო ქალაქელის დასაქმების პრობლემაც ამგვარად წყდებოდა. 45 მსხვილი თუ მცირე საწარმოდან მოქმედი მხოლოდ „აზოტია“. თვით ერის საუნჯედ მიჩნეული მეტალურგიული კომბინატი უმოწყალოდ დაჯიჯგნეს, გამოხრეს, გააპარტახეს და უნიკალური პროფესიის ადამიანები ლამის მათხოვრებად, დიდი ვაჟასი არ იყოს, მეფუნდუკეებად აქციეს.

1989 წლის აღწერით, რუსთავში 170 ათასამდე კაცი ცხოვრობდა. დღეს ნახევარიც არ არის. ასობით ბინა მხოლოდ იმისათვის გაიყიდა, რომ ოჯახის ამა თუ იმ წევრს უცხო ქვეყნის ვიზა ეყიდა, აქედან გადახვეწილიყო და ერჩინა უმუშევარი მშობლები, ქმარ-შვილი, ცოლ-შვილი.

სკოლა რომ დაამთავრეს, ჩემი შვილიშვილი და მისი თანატოლი ბიჭები ვერ აუდიოდნენ თანაკლასელი გოგონების საზღვარგარეთ გაცილებას. აწყობდნენ წვეულებებს, ლაღობდნენ... მერე რომ ვკითხე, რა გიხარიათ, ბიჭებო, უცხოეთში მიდიან და ეგებ სამუდამოდაც უწერიათ იქ დარჩენამეთქი, შეფიქრიანდნენ. მალე იმ უცხოელებმა ცოლებად ან საყვარლებად რომ ჩამოირიგეს ეს თვალებმაყვალა, ლერწმისტანა გოგონები. მაშინ კი მიხვდნენ ბიჭები, რა ხდებოდა ჩვენს თავს, მაგრამ...

წლეულს 17 ათასი სტუდენტი რომ შეიძინა საქართველოს უმაღლესმა სასწავლებლებმა, შარშან, შარშანწინ ასიათასები რომ წამოიჩიტნენ, სკოლა დაამთავრეს და სპორტის სასახლეში „მშობლიურო ჩემო მიწავ“ დააგუგუნეს ბავშვურად ალალი პატრიოტიზმით, თუ ცხოვრების ასპარეზი და სამუშაო არ ექნათ, სათითაოდ გაიკრიფებიან საქართველოდან.

სამუშაოს კი გვპირდებიან, ჯერ კიდევ მოქალაქეთა კავშირის წინასაარჩევნო ხურჯინი იყო გატენილი. ახლაც ამ დაპირებებში ხელიდან გვეცლება გენოფონდი. შორს არ წავალ. აგერ, ჩემი ძმიშვილები, განსწავლული ფიზიკოსები. ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულები და ჩემი ძმიშვილის ქმარი მეშვიდე წელია, ამერიკელებმა გადაიბირეს. იქ მათ ყველა პირობა შეუქმნეს. ყოველ შეხმიანებაზე ცივად მპასუხობენ, მანდ რა გვესაქმებაო.

წლები გადის. ქარხნები კი იძარცვება, ინგრევა. აბა, ვინ წარმოიდგენდა, რომ ერთ დროს 12 ათასი თანამშრომლით დაკომპლექტებულ მეტალურგიასაც მაფიოზები დაეპატრონებოდნენ, ჯართად დაჭრიდნენ პირველ რუსთაველთა ნაამაგარს, მათ შთამომავლებს კი შიმშილისა და სიღატაკისთვის გაწირავდნენ.

თივაში ცეცხლი არ დაიმალება. დღეს საქართველო დემოგრაფიული კატასტროფის წინაშეა. ქვეყნიდან ალბათ 2-3-ჯერ მეტი ქართველია გადახვეწილი, ვიდრე ოფიციალურ სტრუქტურებსა და თვით პრეზიდენტსაც აცნობებენ. შობადობაზე არ ვლაპარაკობ. ეს პრობლემა ხომ ცალკე მსჯელობის საგანია.

ბატონო პრეზიდენტო, თქვენს გამოსვლებში ხშირად ლამის ნახევარ საქართველოს რომ ჩამოთვლით, უფრო ხშირად ბათუმსა და ქუთაისს, მერე სოფლებსაც კი, ჩვენმა რუსთავმა რა დააშავა?

გივი ჯახუა

დრომ დამაწერინა

ახალი შევსებისა გამო

ქვეყნის მრავალი სასწავლო დაწესებულების მსგავსად ილია ჭავჭავაძის სახელობის თბილისის უნივერსიტეტშიც 26 სექტემბერს დაიწყო სწავლა, საზეიმო შეხვედრის შემდეგ სტუდენტთა თვითშემოქმედების ძალებით საინტერესო ახალგაზრდული კონცერტიც გაიმართა.

27 სექტემბერს პირველი ლექცია მქონდა ქართულ ლიტერატურაში საერთო ეროვნულ გამოცდებჩაბარებულ სტუდენტებთან, რომლებმაც არსებული წესითა და საკუთარი სურვილით აირჩიეს ილია ჭავჭავაძის სახელობის უნივერსიტეტი.

ამ სასწავლო დაწესებულებაში შვიდი წელიწადია ვასწავლი და კარგად ვიცი სტუდენტების მომზადების დონეც და ხარისხიც.

სულ ახლახანს დრო იყო, როცა ყველას, ვისაც კი არ დაეზარებოდა, თავისუფლად შეეძლო უმაღლეს სასწავლებელში შესვლა, არავინ იკლავდა თავს კითხვით, ჰქონდა თუ არა ახალგაზრდას შესაბამისი ცოდნა და მეცნიერების ამა თუ იმ მიმართულების დაუფლებისათვის საჭირო უნარჩვევები (დღეისათვის ეს გახმაურებული ტერმინი აქაც გამომადგა).

ლექციაზე ინგლისური და გერმანული ენების ფაკულტეტების ოცდახუთი სტუდენტი შემოვიდა, ძირითადად გოგონები. გეოგრაფიაც საკმაოდ საინტერესოდ და მრავლისმომცველად გამოიყურებოდა. აქ იყვნენ წარმოდგენილი ახალგაზრდები თბილისიდან, ქუთაისიდან, ბათუმიდან, გორიდან, ზესტაფონიდან, ოზურგეთიდან, თელავიდან, კასპიდან, ონიდან და ა. შ. თითქმის მთელი საქართველოდან.

აშკარად იგრძნობოდა წინა წლებთან შედარებით დიდი განსხვავება მომზადებისა და ცოდნის დონის თავისდაუნებური შედარებისას. ახალგაზრდებმა ძალზე ბევრი რამ იცოდნენ მრავალსაუკუნოვანი ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან, კარგად ერკვეოდნენ თანამედროვე ქართული ლიტერატურის საკითხებშიც.

ლექციის შემდეგ ბევრი საინტერესო კითხვაც დაისვა, რამაც კიდევ ერთხელ დამარწმუნა, რომ ახალგაზრდები კარგად მომზადებულან პირველი საერთო-ეროვნული გამოცდებისათვის და შრომა დაუფასდათ კიდეც.

თავისთავად გამახსენდა განვლილი წლის თუ თითქმის ორი წლის მანძილზე საოცარი ბატალიებიც, ტელევიზორის ეკრანების საშუალებით როცა ვუცქერდით საქართველოს განათლების მინისტრის კახა ლომაიას, მინისტრის მოადგილის ბელა წიფურიას, საერთო ეროვნული გამოცდების ცენტრის ხელმძღვანელის მაია მიმინოშვილის და სხვების მუხლჩაუხრელ, თითქმის ფანტასტიკურ საქმიანობას და გავიფიქრე, რომ მათაც აშკარად დაუფასდათ შრომა.

მსგავს თემაზე წერილი არასოდეს დამიწერია, არც ასეთი მცირე მოცულობის, ოღონდ მიზანმიმართული წერილი და მივხვდი, ესეც დროის სიახლემ და მრავალფეროვნებამ მოიტანა.

ნუგზარ წერეთელი,
ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი.

თუ მწერალს ენა უყვარს, ცხადია, გაუფრთხილდება კიდეც

გვესაუბრება ანა კორძაია-სამადაშვილი

დაიბადა 1968 წლის 26 თებერვალს, თბილისში. დაამთავრა 1 საშუალო სკოლა, შემდეგ – თსუ რუსული ფილოლოგიის ფაკულტეტი, სწავლობდა ასპირანტურაში, დაიცვა დისერტაცია, მუშაობდა გამომცემლობა ბბტ-ში მოსკოვში, შვედეთში და ლიტვაში, შემდეგ ბერლინის საერთაშორისო წიგნის სააგენტოში, გოეთეს ინსტიტუტში, ჩინეთის საელჩოში, კინოსტუდიაში, საქართველოს პარლამენტის აპარატში...

წერდა ჟურნალებისთვის და გაზეთებისთვის: „შტატბაუველტ", „24 საათი", „არილი", „პარნასი", „ახალი საუკუნე". ამჟამად მუშაობს ჟურნალში „ცხელი შოკოლადი".

ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობამ გამოაქვეყნა ორი კრებული: „ბერიკაობა" და „მე, მარგარიტა". ორი მოთხრობა შესულია ამავე გამომცემლობის ყოველწლიურ კრებულში „15 საუკეთესო", 2003 და 2004 წლებში.

მიღებული აქვს პრემია „საბა" 2003 წლის საუკეთესო დებიუტისთვის.

- **რას იტყოდით XXI საუკუნის ქართულ ლიტერატურულ ტენდენციებზე?**
- **გამართლებულია თუ არა წიგნის გადაქცევა კომერციისა და ბიზნესის საგნად? როგორ წიგნს ეყოლება მკითხველი მომავალში?**
- **რა მიგაჩნიათ არსებით პრობლემად საქართველოსთვის?**
- **როგორ აფასებთ ტრადიციულ კლასიკურ მწერლობას?**
- **რას იტყოდით ქართული ენის მიმართ მწერლის დამოკიდებულებაზე?**
- **რაზე მუშაობთ ამჟამად?**

● **ვფიქრობ**, XXI საუკუნის ქართული ლიტერატურის ტენდენციებზე საუბარი ნაადრევია — თვითონ საუკუნე ჯერ ძალიან ახალგაზრდაა. ისიც კი არ შემიძლია ვთქვა, რა ტენდენციები გამოიკვეთა მე-20 საუკუნეში, მე მგონი, რამის შესაფასებლად ჯერჯერობით მეტისმეტად ცოტა დროა გასული.

● **ვფიქრობ**, წიგნი კომერციის საგნად არ გადაქცეულა — იმთავითვე ასეთი იყო, ყოველ შემთხვევაში, მას მერე, რაც ადამიანებმა წიგნის ბეჭდვა ისწავლეს. წიგნი უნდა გაიყიდოს, სხვაგვარად, რა აზრი აქვს მის გამოცემას? და რაც უნდა იწუწუნონ ავტორებმა, მკითხველი უტვინოა, გამომცემელი — წუწურაქი, მე გენიოსი ვარ და ჩემი, უბრალოდ, არ ესმითო, ჩემთვის ავტორის, გამომცემლისა და მკითხველის ურთიერთკავშირის საუკეთესო ნიმუში თომას მანი და სამუელ ფიშერი არიან, უფრო სწორად, სამუელ ფიშერი და თომას მანი, რადგან მანი ასეთად სწორედ ფიშერმა აქცია. თავად განსაჯეთ: „ბუდენბროკების" მესამედამდე დაყვანა მოსთხოვა და მერე მილიონიან ტირაჟად გაყიდა. ამის შედეგად ყველა კმაყოფილი დარჩა. მთელი დიდება სამუელ ფიშერს! მე იმხელა „ბუდენბროკებს" ნამდვილად არასოდეს წავიკითხავდი.

მომავლის მკითხველი კი ისეთივე იქნება, როგორიც აქამდე იყო. ისიც წაიკითხავს სერვანტესს და ო' ჰენრის. მკითხველი ყოველთვის კარგ წიგნს ეყოლება, ფორმით და შინაარსით მშვენიერს, კეთილს.

● **საქართველოს** იგივე პრობლემა აქვს, რაც ალბათ მთელს მსოფლიოს: ვერავის გაუგია, რა უნდა გააკეთოს, ამიტომ ყველა სხვის საქმეში ჰყოფს ცხვირს და იმის კეთებას ლამობს, რის შესახებაც წარმოდგენა არა აქვს. ესაა და ეს.

● **ალბათ** ყველას, ვისაც თავი ოდნავ მაინც მიაჩნია მწერლად, გულის სიღრმეში უნდა, რომ ოდესმე თავისი „დონ კიხოტი" დაწეროს. კლასიკური მწერლობა სხვა განზომილებაა, მნიშვნელობა არა აქვს, მოგწონს ესა თუ ის ნაწარმოები თუ არა. დიდი ნაწარმოებია და რამდენიც უნდა იხტუნაო, ვერაფერს დააკლებ, დიდი-დიდი, ასეთივე რამ შექმნა — მეტი რა უნდა ინატრო. მე „ანა კარენინას" ვერ ვიტან, მაგრამ ეს სულაც არ ნიშნავს, რომ ლევ ტოლსტოიზე რამე მეთქმის.

როცა სკოლის მოსწავლე ვიყავი, ქართული ლიტერატურისა მეშინოდასავით, რადგან ვიცოდი, რომ უნდა მყვარებოდა, არადა, არ მიყვარდა და მომკალი! ახლა კი სულ აღმოჩენებს ვაკეთებ. ერთ ასეთ „აღმოჩენას" მალხაზ ხარბედიას სვეტსაც ვუმადლი: „სურამის ციხე" გადავიკითხე — სრულიად შესანიშნავია!

ჩემი საყვარელი წიგნია „სამი მუშკეტერი", — სისტემატურად ვუბრუნდები, ყოველ ჯერზე ახალ რამეს ვკითხულობ და არასოდეს მბეზრდება.

● **ყველა** ისე წერს, როგორც სუნთქავს, როგორც ლაპარაკობს, ამიტომ ძნელი სათქმელია. თუ მწერალს ენა არ უყვარს, რაღა მწერალი გამოდის? ხოლო თუ უყვარს, არც მის გადაკეთებას ეცდება და არც მის დაბინძურებას.

● **ამჟამად** ვწერ საჟურნალე სერიალს „ჩინელი ანუ ინატრე რამე", რომელიც ჟურნალ „ცხელ შოკოლადში" დაიბეჭდება.

ჩაიწერა
თამარ შაიშმელაშვილმა.

ანა კორძაია-სამადაშვილი

რიტუალები

ნოველა

ცოცხალი ვარ. მძინავს კასტრირებულ მაქსთან ერთად და ვარ ასე.
ა. კ.-ს.

რამ გაგამწარა, ადამიანო? კასტრირებული მაქსი სადღა იშოვნე?
ლ.

არასწორად გამიგო. მე მართლა მაქსთან ერთად მეძინა და მაქსი მართლა კასტრირებული იყო, ოღონდ კატა ბრძანდებოდა.

მე მძულდა მაქსი. ის იყო უზომოდ დიდი, ღვთის ჩანაფიქრის თანახმად ალბათ ლამაზი ცხოველი — ზოლიანი, ვეფხვივით, მაგრამ უხასიათო. მუდო კი არ იყო, სხვა მის მსგავსად ოპერირებული მხეცებივით, არამედ სწორედ უხასიათო გახლდათ, ანჩხლი იყო და დეგენერატი.

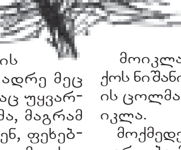

მაქსს მიაჩნდა, რომ იმ სახლში, რომელშიც ორიოდე კვირის განმავლობაში მეც ვცხოვრობდი, ის ყველაზე მნიშვნელოვანი სულიერი იყო და ამიტომ თავზე მაჯდა, ამ სიტყვის სრული მნიშვნელობით. ადრე მეც მყავდა ფისოები და იმათაც უყვარდათ ლოგინზე ამოძვრომა, მაგრამ დელიკატურად იქცეოდნენ, ფეხებთან მოკალათდებოდნენ ხოლმე. ისინი ფისოები იყვნენ, ან გოგოები, ან ბიჭები, და დატატანებაც ესმოდათ და ალერსიც.

მაქსს არაფერი ესმოდა. ის ლოგინზე მოურიდებლად ამოდიოდა და ძალიან მძიმე იყო. ჩავაგდებდი — ამოდიოდა. კიდევ ჩავაგდებდი — კიდევ ამოდიოდა. თუ გარეთ გავსვამდი და კარს მივხურავდი, ისეთ ხმაზე იწყებდა ღნავილს და ისეთი შემართებით ასკდებოდა კარს — ნეტა, ასეთ ხმას რა გამოსცემდა? ალბათ მაქსის გასიებული თავი. — რომ იძულებული ვხდებოდი, კვლავ შემომეშვა, და თავხედი პირუტყვი ჩემს ბალიშზე იშხლართებოდა. სულ მეშინოდა, ღამე არ შევაწუხო და თვალი არ გამომკაწროს-მეთქი. მაქსი, ჯოჯოხეთი.

სწორედ მაქსს ვუმადლი იმას, რომ ცეეს ნოოტებუმის „რიტუალები" წავიკითხე და ცხოვრება ამომიტრიალდა, უფრო სწორედ, მივხვდი, რომ ამოტრიალებული მაქვს. მაქსი რომ არა, მშვიდად დავიძინებდი და ჩემი გადაღლილი ნერვული სისტემისთვის მეტისმეტად სქელტანიან ტომს ნამდვილად არ გადავფურცლავდი. თავთით მასპინძლის უამრავი წიგნი მელაგა და მათგან ჩემი დონე მხოლოდ კარლ მაის „ნავთობის უფლისწული" იყო. მაგრამ იმ დალოცვილ ღამეს, როცა მაქსმა გაუზრდელობის ყოველგვარ ზღვარს გადააბიჯა და თავისი საზიზღარი კუდი ცხვირქვეშ ამომისვა, მივხვდი, რომ აღარც ინდიელების თავი მქონდა და აღარც მამაცი თავგადასავლების მაძიებლებისა. მაქსს ზურგი შევაქციე და „რიტუალების" კითხვა დავიწყე.

მე მთელი ღამე ვკითხულობდი და არც დილით ავმდგარვარ ყავის დასალევად. მე ჩემი წიგნი ვიპოვნე და დანამდვილებით ვიცი, რომ ცეეს ნოოტებუმის გაქანება რომ მქონოდა, მეც ზუსტად ასეთ, უფრო სწორად, ზუსტად ამ წიგნს დავწერდი.

მას მერე, რაც ღმერთმა და ნაძირალა მაქსმა ეს წიგნი გამომიგზავნეს, მრავალი წელი გავიდა. სამწუხაროდ, „რიტუალები" აღარსად შემხვედრია. ვიცი, რომ რუსულად უთარგმნიათ, მაგრამ მე ხელში არ ჩამვარდნია. წყეული მაქსის შორეულ სამშობლოში ცხოვრების ჟამს წიგნის ყიდვა აზრადაც არ მომსვლია, აღარ მახსოვს, დაუჯერებელი წუწურაქობა მეტაკა თუ ენით უთქმელი სიზარმაცე — ასე თუ ისე, წიგნი აღარ მაქვს, და ამიტომ ჩემი ნაამბობი სწორედ ნაამბობი იქნება: ცეეს ნოოტებუმის კი არა, ჩემი რიტუალები.

ამბავი იწყება იმ დღეს, როცა ინი ვინტროპმა თავი მოიკლა. მან გაზეთისთვის შედგენილ ჰოროსკოპში დაწერა, რომ ლომს ცოლი მიატოვებდა და ის თავს მოიკლავდა. თავად ინის ზოდიაქოს ნიშანი სწორედ ლომი გახლდათ. ის ცოლმა მიატოვა და მან თავი მოიკლა.

მოქმედება1960-70-იან წლებში ვითარდება. მთავარი გმირია ინი — დიდი ქალაქის მკვიდრი, პრინციპში, არაფრის მაქნისი, ქალებისა და მშვენიერების მოყვარული კაცი. დანარჩენი გმირები არიან ერთი ექსცენტრული დეიდის ყოფილი საყვარელი, კაცთმოძულე ტაადსი, მისი ძენბუდიზმის მიმდევარი ვაჟი, ინის ყოფილი მეუღლე ციტა — მართალია, მის შესახებ ცოტა რამაა ცნობილი, მაგრამ ჟღალი, პატარა, დარტყმული ციტა მე კარგად დამამახსოვრდა, კარგი გოგო იყო. გზადაგზა უცნაური არსებები ხტებიან, რომელთაც, კაცმა რომ თქვას, უცნაური არაფერი სჭირთ — ასეთ ქალებს ნებისმიერ დიდ ქალაქში უხვად გადაეყრებით, და მათთან ერთად ჩნდებიან, მაგალითად, ცოცხალი და მკვდარი მტრედები — ნიშნები, რომლებიც პირადად ჩემს ცხოვრებასაც უხვად სდევს თან (მაინცდამაინც მტრედები და გვრიტები! ძალიან მეჯავრებიან ხოლმე) და რომლების გაგებაც, ინისი არ იყოს, მე არ ან აღარ შემიძლია. რატომლაც მგონია, რომ ოდესღაც შემეძლო, ახლა კი — აღარა.

ინი ძალიან ცდილობდა, თავის ცხოვრებაში რამე შეეცვალა, თუნდაც რამე ნიშანი, თუნდაც რამე ცერემონია. ალბათ ყველა ცდილობს, მარტო ინი და მე ხომ არ ვართ ასეთები — ან როგორ ჟღერს: ინი და მე!

ამ წიგნის წაკითხვის შემდეგ ყოველი ქმედება, ყოველი ნათქვამი სიტყვა გამოგონილი, ბრიყვული რიტუალის ნაწილად მესახება. ყველაფერი რიტუალია — დილით კბილების გახეხვაც და საწოლთან ერთი ბოთლი ნაბელლავის ჩამოდგმაც — ჩემს დღეში არ დამილევია ის ნაბელლავი, არც ასევე საგულდაგულოდ მომზადებული სანთელი ამინთია — თუ გამელვიძა და სინათლე არაა, მაინც ხომ არასოდეს არაფერს წავიკითხავ. რიტუალის სიმაღლეზე მაქვს აყვანილი დაძინების წინ სამზარეულოს დალაგებაც — რაა, რო? დარჩეს საცოდავი ჩაის ჭიქები. მაგრამ არა! ეს სულ რიტუალებია, რომელთა წყალობითაც ყოველ ჯერზე ვცდილობ საკუთარი თავი დავარწმუნო, რომ სოციალური არსება ვარ, რომ ჩემი კბილების მდგომარეობა ვიღაცისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია და ვიღაცას ძალიან აალელვებს ის ფაქტი, რომ დილით — ნეტა, ვინ ოხერი შევარდება დილით ჩემს სამზარეულოში? — მაგიდაზე ნასუფრალი დახვდება. კარგი, რა! მაგრამ თუ ყველა ამ სისულელეს არ გავაკეთებ, ზუსტად ვიცი, რომ მოვკვდები, და ამას კიდევ ბევრი ყეყეჩური რიტუალი მოჰყვება.

„რიტუალები" არანაირად არაა ტრაგიკული წიგნი. ჩვეულებრივი წიგნია, ისევე, როგორც ჩვენს გარშემო მყოფნი არიან ჩვეულებრივები. ამ წიგნის გმირებიც (და ყოველი ჩვენგანიც?) სწორედ იმიტომ ასრულებენ რიტუალებს, რომ თავი ტრაგიზმისგან დაიცვან. გაიხსენეთ, ავად როცა ყოფილხართ და ვერც წიგნი წაგიკითხავთ და ვერც ტელევიზორს ჩაშტერებიხართ, იმიტომ, რომ თვალები გეწვით, ძალიან ცუდი აზრები მოგდით თავში — მომავალს უფიქრდებით და იქ, სამწუხაროდ, კარგს ვერაფერს ხედავთ. მდორე კოშმარია: მუშაობა, ცოტა ხანს — ასეთ გზის განცდილი და უკვე გაცრეცილი სიყვარული, ურთიერთობების რკვევა, ავადმყოფობა, დაბერება, სიკვდილი. მე ბოლოს 1995-ში გახლდით ავად და როცა ფიქრმა წამილო, ცუდ ხმაზე დავიწყე ტირილი. მას მერე ძალიან ვცდილობ, ავად არასოდეს გავხდე, ძალიან ვცდილობ, სულ რამე საქმე გამოვნახო და არ დავფიქრდე იმაზე, თუ რა იქნება მერე, თუნდაც ხვალ. ამაში, ისევე, როგორც „რიტუალების" გმირებს, რიტუალები მეხმარება, სულ ნაირნაირი, თავზე ცივი წყლის გადავლებით დაწყებული და ქაღალდზე ჩამოწერილი, საკუთარი თავისთვის მიცემული დავალებების გასწვრივ პლუსების დასმით დამთავრებული: „12.00 — კაქტუსი გადასარგავია; 12.30 — რედაქციაში; 14.00 — დაურეკე თამროს". მე თამამად შემიძლია, კაქტუსი სულ არ გადავრგა, კიდევ ასი წელი ბედნიერად იქნება თავის მუშტისხელა ქოთანში გახარებული, არც რედაქციაში დაგვიანების გამო დამაკლდება რამე, და თამროსთან დარეკვაც არაა აუცილებელი, ისედაც ვნახავ, — მაგრამ ამას მაინც გავაკეთებ და პლუსებსაც დავსვამ, თორემ ვაიდა, დავფიქრდე, და მერე კაქტუსიც უკან დამრჩება და თამროც.

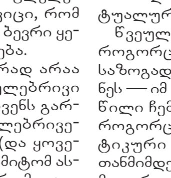

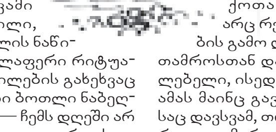

ჩემი საყვარელი რიტუალები! მათი გადამკიდე საერთოდ ვეღარაფერს ვხედავ და მერე ძალიან მიკვირს, რომ დიდი სიხარული და დიდი განსაცდელი თანაბრად უფერული, არაფრისმომცემი ხდება.

კვლავ რიტუალი: შორეულ უცხო ქალაქში ჩასულს დიდი პატივი მხვდა წილად — ფილოსოფოსმა ვახშამზე მიმიწვია. ჩემს გამოწყობაზე სამი ქალი ზრუნავდა, იმის ასახსნელად, თუ როგორ უნდა მოვქცეულიყავი, ორმა მამაკაცმა მოიცალა. ერთი მათგანი საკიდად გამოვიყენე: ფაქტია, რომ პალტოს ჩასაცმელად მომაწვდიდნენ და კარგახანს ვივარჯიშე, რომ საქმე საქმეზე როცა მიდგებოდა, ზედმეტი მოძრაობები არ გამეკეთებინა და გახეულ სარჩულში არ გამეყარა ხელი. მე კარგად ვისწავლე ასი წყვილი დანა-ჩანგლის ხმარება და ჭიქიდან იმგვარად დალევა, რომ ზედ პომადის უსქელესი ფენის კვალი არ დამეტოვებინა. ასე, შეიარაღებული გავეშურე სტუმრად, ცხადია, მეტროთი, მაგრამ უკან დასაბრუნებლად ტაქსის ფულით ჯიბეში — მე, ანა, გოროზი და ამაყი ქართველი ინტელექტუალური ქალის ნათელი სახე.

წვეულებაზე ყველაფერი ისე იყო, როგორც წესი და რიგია: დამსწრე საზოგადოებას ჩემი თავი წარუდგინეს — იმ პატიოსანი ხალხის დიდი ნაწილი ჩემთვის ლეგენდა იყო, ისევე, როგორც მე ვიყავი მათთვის ეგზოტიკური ჩიტი; კერძები სათანადო თანმიმდევრობით მოჰქონდათ, მე მამაცურად ვხმარობდი დანა-ჩანგალს, ცოტას ვლაპარაკობდი და ბევრს ვიღიმებოდი.

როგორც ზემოთ მოგახსენეთ, ყველაფერი ისე იყო, როგორც წესი და რიგია, მხოლოდ ერთი კაცი იქცეოდა ჩემთვის უცნაურად: გვერდით მეჯდა და ღვინოს განუწყვეტლივ მისხამდა, მითხრა, 1970 წლისაა, ესპანური, დავლიოთ, გოგო, სხვა დროს ვერ ველირსებითო; მითხრა, რომ ნიდერლანდელების ენას იოლად ვისწავლი, კარგა გაციებული გერმანელის ნალაპარაკევი წარმოიდგინე — ეგააო. მისი კომენტარები ხშირად არაპოლიტკორექტული იყო, ქცევა — იმ წრის კვალობაზე — ფამილარული. კი არ ვერჩოდი, უბრალოდ, ავცდი, რადგან ჩვენს მასპინძელზე გახლდით შეყვარებულივით და ამ უცნაური, ხმამაღალი არსებისთვის დიდად არ მეცხელა.

მერე, როცა დამშვიდობების დრო დადგა, სტუმრებმა და მასპინძელმა საჩუქარი მომართვეს: წიგნები. ბევრი იყო, ძირითადად, მასპინძლისა, და მე ძალიან კმაყოფილი წამოვედი — დანაყრებული და დასაჩუქრებული.

სახლში, ნადავლის დათვალიერებისას, ერთი წიგნის გარეკანი უმალვე მომხვდა თვალში. გარეკანზე ეწერა — ციტატა: „სხვა არავინ მოისმენს ჩემს ამბავს, სხვა ვერავინ დაინახავს, რომ ქალს, რომელიც აქ ზის და მე მელის, გოგონას სახე აქვს, რომელიც ჩემი მოსწავლე იყო, ისეთი ნორჩი, რომ მასთან უკვდავებაზე ლაპარაკი შეიძლებოდა. და მე მას ვუამბე და მე შენ გიამბობ შემდეგ ამბავს". და ქვეშ წარწერა: „ანას, გულითადად". ცეეს ნოოტებუმი. და წიგნის ბოლო გვერდზე — ფოტოსურათი. ის კაცი, რომელმაც ეს წიგნი მაჩუქა. ცეეს ნოოტებუმი, ანუ, როგორც მე მეგონა, თავად მე, ოღონდ კაცი და დიდი მწერალი. მე ის ვერ ვიცანი, იმიტომ, რომ რიტუალებს გადავყევი, იმიტომ, რომ ნიშნებს ველარ ვხვდები, იმიტომ, რომ მეც რაღაც უნიჭო რიტუალის ნაწილი ვარ.

დიდი მწერლის შეგონებანი

მასწავლებლობა უმძიმესი ხელოვნებაა

საქართველოს სკოლებში ახალი სასწავლო წელი დაიწყო. სკოლის ხელმძღვანელებად ახალი კადრები მოვიდნენ, ნაწილობრივ შეიცვალა, ახალგაზრდა კადრებით შეივსო ამა თუ იმ სკოლის პედაგოგიური კოლექტივებიც. მარტო თბილისში 50 სკოლას ახალი დირექტორი ჰყავს. ჩემმა უბის წიგნაკმა შემოინახა დიდებული მწერლის კონსტანტინე გამსახურდიას რჩევები, ერთ-ერთ შეხვედრაზე ახალგაზრდა პედაგოგებს რომ მისცა:

— „რას ვურჩევდი ახალგაზრდა მასწავლებლებს და მათს მოსწავლეებს? — პირველ რიგში, დედ-მამისა და სამშობლოს სიყვარულს, კარგი მწერლის ნაწარმოებების კითხვას (მოერიდონ „ხალტურის" კითხვას), უყვარდეთ შრომა. აკი განვაცხადე „დიდოსტატში", „კურთხეულია მხოლოდ ნაბიჯი ვალმოხდილისა, შრომაა უდიდესი სიქველე ამქვეყანად და არაფერი ამშვენებს ისე ვაჟკაცს, როგორც შრომაში გამოჩენილი სიმამაცე... ვინც შეგირდი არ ყოფილა, ვერასოდეს გახდება ოსტატი, ვერც იგი გახდება ოდესმე ოსტატი, მუდამ ოსტატებს ვინც შეჰყურებს პირში"...

გაიხსენა თავისი მასწავლებლობის წლები:

— „3-4 წელი ვმუშაობდი ტფილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში პროფესორის თანამდებობაზე. ჩემი მასწავლებლები იყვნენ შესანიშნავი პედაგოგები — სილოვან ხუნდაძე, ნიკო ჯანაშია, გერასიმე ცაგარეიშვილი, იოსებ ოცხელი... დღეს სულ სხვანაირი ახალგაზრდობა წამოვიდა. მასწავლებლობას ვურჩევდი:

— მოთმინებას, მათ კარგ ხასიათზე უნდა დააყენონ უხასიათო ბავშვი.

პედაგოგობა უმძიმესი ხელოვნებაა, ერთ დროს მეც ვიგემე მისი სიტკბო და სიმწარე. ყველაზე მედგრად მასწავლებლობა უნდა დადგეს ეროვნულ სადარაჯოზე. ნაპოლეონი იტყოდა, კრიტიკულ მომენტში ყველამ თავისი საქმე უნდა გააკეთოსო. მასწავლებლების საქმე

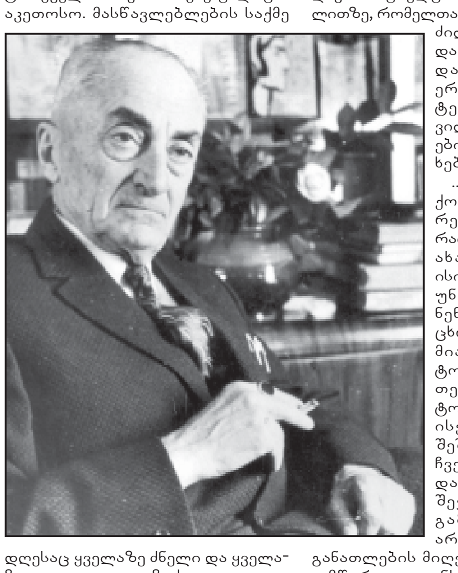

დღესაც ყველაზე ძნელი და ყველაზე დიდია... ყველაზე სათუთი ელემენტი, ერის მომავალი და სასოება — ახალი თაობა უნდა ავამაღლოთ და გავასპეტაკოთ, ეს დიდი და რთული საქმეა... ამ შემთხვევაში ყველაზე ძნელია გზების ძებნა...

სკოლა, რა საფეხურისაც არ უნდა იყოს, ახალი თაობის ნებისყოფას უნდა წვრთნიდეს ამ იდეების სფეროში...

ახალი თაობები ახალი თვალით და შეგნებით უნდა შეხვდნენ ყოველივე ამას. ის, ვინც წილს ვერ დაიდებს ამ ერთობლივ წინსვლაში, ჩამორჩება, ხოლო ჩამორჩენილობა თუ რა მწარეა, ამას თქვენც ხედავთ იმ უბედური ხალხების მაგალითზე, რომელთაც საუკუნეთა მანძილზე უხდებოდათ და ახლაც უხდებათ დაწინაურებული ერების, მაღალი ტექნიკით აღჭურვილი სახელმწიფოების კირთების მეოხებით ტანჯვა".

... მწერალი თითქოს დღეს გვესაუბრება, თუ რა ყურადღება სჭირდება ახალგაზრდობას, ისინი აუცილებლად უნდა დაუფიქრდნენ, რა ეპოქაში ცხოვრობენ, ... რომ მიაშურონ აუდიტორიებს, ბიბლიოთეკებს, ლაბორატორიებს, მოიქცნენ ისე, როგორც ეს შეშვენის ეპოქას, ჩვენს ქვეყანას, სადაც ღვინის სმის შეჯიბრი როდია გამოცხადებული, არამედ შრომაში, განათლების მიღებაში შეჯიბრი.

მწერალი კონსტანტინე გამსახურდია გვირჩევს: **„ვინც თავის ეპოქის ძახილს ყურს არ ათხოვებს, მას სიბერეში მოუხდება სინანულის ცრემლით აღვსილი თასის დაცლა მრავალგზის".**

რა თანადროულია დღეს მწერლის ეს სიტყვები!

მოამზადა
ნათელა ფაილოძემ

პოეზია

ჯანსუღ ჩარკვიანი

მიწის ქვემოთ ქვესკნელია

ქვესკნელი — ღმერთია

ჭაში ჩაგიხედნია? —
იმ ჭის ძირში — წყალია,
იმ წყლის ქვემოთ — მიწაა,
მიწისქვემოთ — ქვესკნელი.
ის ქვესკნელიც მიწაა,
ეშმას შეუწამლია,
ვითომ იქაც ცა იყოს,
ცისფრად უჩანს ფსკერს, ფსკერი.

ცაში თუ გიფრენია?
იმ ცის ზემოთ ცა არი,
ცისა ზემოთ ზეცაა,
ზეცის ზევით ღმერთია...
არც მიწაა მთავარი,
არც ზეცაა მთავარი,
უმთავრესი ზე ცაა,
რაიც ერთადერთია.

ფსკერის ფსკერზე მოხვედრა
არის ნაღდად ადვილი,
ხოლო ფსკერის ფსკერს იქით
თურმე ჯოჯოხეთია,
მაგრამ თუ განწმენდილი,
მორწმუნე ხარ ნამდვილი,
გწამდეს, ზეცის ზე ცაში,
ერთადერთი — ღმერთია.

გალაკტიონის გახსენება

მერე რა, რო გათენდა,
მზე მაინც ვერ გამთელდა,
ალაგ-ალაგ ანათებს,
ბულბულები მოფრინდნენ,
სიმღერები გამართეს.

სიყვარულზე მღერიან,
ნეტა რა ემღერებათ?
ხესთან ლეკვმა — ღრენიამ,
ტოტი დაღრღნა ღერებად.

მზე წავიდა მზის ჩრდილში,
შენც გაყევი, ვინ გიშლის,
გეშინია უკუნის?—
სიმღერაც და ტირილიც
არის ამ საუკუნის.

ამას შენ გიძღვნი...

მე აქ დამრჩენის არ მაქვს წამალი,
მე არ ვარ თქვენი სიტყვის ფარეში,
ვარ იქაური, ვარ წარმავალი,
არ მინდა მე თქვენს სიმწუხარეში.

მე ველი წასვლის ერთადერთ
წამალს,
რაც ქვეითაა, ღმერთთან არა ძევს,
ნუ გეწყინება, მე როცა წავალ,
შენ არ მოხვიდე ჩემს დაკრძალვაზე.

ცა და მიწა

სად არ იდგა,
სად არ იწვა,
მოიარა ცა და მიწა...
ქრებოდა და
ინთებოდა,
ბოლოს უცებ გადაიწვა.
...
სადაც თავდები,
სადაც იწყები,
უნდა გიყვარდეს
თავდავიწყებით.
რაც შეეხება მეორედ მოსვლას,
ამას ყველაფერს ბურუსი მოსავს.

სუფრული

მოვიდიან მღერად, დასხდნენ,
ღმერთთან ლოცვა შეთვალეს,
იქეიფეს, სვეს და გასკდნენ,
ბოლოს, დასცხეს ერთმანეთს.

მოჯამაგირე ქართველი

რაც არ იცი, იცი ის,
იცი მაგრამ, იცი რო?
როცა მეფე იცინის,
შენ არ უნდა იცინო.

თუ მეფემან ინება,
მარადიულ მღერს მასა,
მეფე თუ იღრინება,
შენ შეეშვი ღრენასა.

გახსოვს? ლხინის სუფრები
მღერით რომ დაანგრიე?
არ გაქვს ნგრევის უფლება,
შენ ხარ — მოჯამაგირე.

ქართული ქელეხი

ეს ქვეყანაც შექანდა,
ერთურთს წყევლას უთვლიან,
პანა-შვიდი ერქვა და
ახლა, პანა — ხუთია.

მერე, მიდის ქელეხი
ხალხის სიცილ-ხარხარით
და თამადა ხელებს შლის
დიდი ყაწწით, — არხარის.

მწვადი მოდის ცვრიანი,
ის თამადად ვინ დასვა?
სუფრა — ასკაციანი,
გადაიქცა შვიდასად.

სადღეგრძელოდ ილვრება
ტოლუმბაში ბლვერია,
აუ, უნდათ სიმღერა,
მაგრამ ვერა მღერიან.

ერთ ქალბატონს მზისხელა
გაუშლია მარაო
და ტიტინებს, — სიმღერა
ნაღდად დაიბარაო.

თვე ბოლომდე ვერ მიმყავს,
რასაც ვიღებ, მძალავენ,
ორშაბათი დღე მიყვარს,
არავის არ კრძალავენ.

გურამიშვილის საფლავთან

„დაადგეს ეკლის გვირგვინი,
გოლგოთას მიიწვიესო,
წყალი ითხოვა, მიართვეს,
ძმარში ნაღველი რიესო"

ჟამსა გალობისასასა,
მე ხელს ვაწერ ქვემორე,
ვითარ პირველმოწამე,
წამს წუთისას დავითვლი,
შენ არა ხარ პირველი,
შენ არა ხარ მეორე,
შენ ხარ გურამიშვილი,
შენ ხარ დიდი დავითი.

ხვაშიადი ცრემლისა,
გავატანე იმ ღელეს,
შენი გვრემა — ტკივილის
მეცვა ლექსის ქსოვილი,
სააღდგომო სიმღერა
შენს საფლავზე ვიმღერე,
შენთვის უცხო მიწაზე
ვიდექ, ძეშეცთომილი.

აღარა გვყავს მფარველი,
ძვირი სიტყვით მოვმრავლდით,
ეშმას აღიარებით
ჩვენ გვგონია წინ ვილით,
საქართველოს მადლი ხარ,
უხვი ხარ და ჯომარდი,
ქვეყნის ხვაშიადი ხარ,
ქვეყნის გვრემა — ტკივილი.

გამოცხადება

— თქვენ რა გქვიათ? —
— მე ვარ ზევსი,
ღმერთი ცისა, ქუხილისა,
ელვისა და წვიმისა,
— თქვენ რა გქვიათ?
— მე ვარ მწყემსი,
მე ვარ ქრისტე, მე ვარ ღვთისა,
ვარ ლოცვის და წირვისა.

— ჩვენ ვინა ვართ,
ხომ ვერ გვეტყვით?
ვის ვუგალობთ, ვის სარკმელს?
— გვიმასპინძლეს,
უცებ სეტყვით
და ორთავე — ზევსიც, ქრისტეც,
გზას გაუდგნენ ცისაკენ.

შენ გეუბნები...

მე რომ შენ გძულვარ,
იმგვარად რომ სოროსი გძულდეს,
მწამს, მიაღწევდი
საქართველოს არწივთა ბუდეს.

სად წავიდე?

მივდივარ, ვტირი,
მე ვტირი და თბილისიც ტირის,
სამწუხაროა, ჩვენ ორშორის
დაეშვა ფარდა,
სანამ ჩემს თბილისს შენ
განაგებ —
დავტოვებ თბილისს,
დავტოვებ, მაგრამ
სად წავიდე თბილისის გარდა?

ბედი და ადამიანები

აინშტაინის ლაგი

გაგრძელება. დასაწყისი იხ. „სრ“ № 225-226.

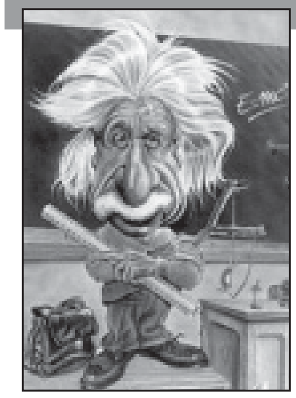

ეს ვარაუდები ეფუძნება უწინარესად 1901 წლის 27 მარტით დათარიღებულ აინშტაინის წერილს, რომელშიც სატრფოს აუწყებდა: „როგორი ბედნიერი და ამაყი ვიქნები, როდესაც ერთად ძლევამოსილად დავასრულებთ ჩვენს გამოკვლევებს ფარდობითობის მოძრაობის დარგში!“ ერთხელ ალბერტს თითქოს თავის სიმამრისათვის ეთქვას: „ყველაფერს, რაც გავაკეთე და რასაც მივაღწიე, უნდა ვუმადლოდე მილევას... უიმისოდ ვერასდროს დავიწყებდი და ვერასოდეს დავამთავრებდი ჩემს შრომას“.

ასეა თუ ისე, აინშტაინის ბიოგრაფები ვარაუდობენ, რომ მეცნიერმა თავისი დიდი აღმოჩენა დაასრულა 1905 წლის მაისში არცთუ მილევას მონაწილეობის გარეშე. ალბათ, იდეის შემუშავების ადრეულ სტადიაზე მილევამ შეასრულა თავისი „პატარა, მაგრამ ყურადსაღები როლი“. თუ რით გამოიხატება ეს როლი, არ ვიცით. მეცნიერებაში საერთო საქმეში შეტანილი წვლილი ყოველთვის როდია ხილული, ზოგჯერ მისი დოკუმენტურად დასაბუთება შეუძლებელია. მაგალითად, შეიძლება „რბილად“ მიუთითო სუსტი ადგილები და წინააღმდეგობანი მსჯელობებსა და მტკიცებულებებში, დასვა მისახვედრი კითხვები, გამოთქვა საკუთარი მოსაზრებანი და ა. შ.

როგორადაც უნდა იყოს, აინშტაინს საჯაროდ არასდროს გამოუთქვამს მილევასათვის საქებარი სიტყვები, მას კი, როგორც ჩანს, არც არასდროს მოუწადინებია ამ საქმეში მთავარი როლი შეესრულებინა, მაგრამ 1901 წლის თებერვალში მათი ცხოვრება რადიკალურად შეიცვალა: მილევამ შეიტყო, რომ შვილი ეყოლებოდა ალბერტისაგან. მის სამეცნიერო კარიერას საფრთხე შეექმნა... კარს იყო მომდგარი გამოსაშვები გამოცდები... უნარიანმა სტუდენტმა მარიჩმა პირველი პროფესიული „დაცემა“ განიცადა...

ალბერტმა გამოცდები ჩააბარა, მაგრამ არცთუ ისე ბრწყინვალედ. სამწუხაროდ, აკადემიური მეცნიერის ადგილი, რომლისთვისაც ფულს უხდიან კვლევისათვის, აინშტაინმა ვერ მიიღო. თითქმის ორი წელი ჯახირობდა, კარდაკარ დახეტიალობდა როგორც მასწავლებელი. მილევა მშობლებთან, სამხრეთ სლოვენიაში გაემგზავრა, იქ იმშობიარა. ბავშვს სახელად ლიზერლი დაარქვეს. თუ როგორ წარიმართა შემდგომ გოგონას ბედი, არავინ იცის. ამბობენ, აინშტაინს ლიზერლი არასდროს უნახავსო...

1902 წლის დამლევს, ერთი წლის განშორების შემდეგ, მილევა შვეიცარიაში დაბრუნდა. ამას ბედნიერება არ მოუტანია მისთვის. მილევას ოცნება პროფესიული კარიერის შესახებ საბოლოოდ დაიმსხვრა. გარდა ამისა, ბოლო მოეღო მათ თანასწორუფლებიან ინტელექტუალურ ურთიერთობას. ალბერტი მილევაზე 1903 წლის დამდეგს დაქორწინდა, მაგრამ ახლა არა იმდენად მიღწევა, რამდენადაც მეგობრები შთააგონებდნენ მეცნიერს და მას ახალ იდეებს სთავაზობდნენ.

1902 წლის თებერვალში აინშტაინმა, მორის სოლოვინმა და კონრად გაბიხტმა დააფუძნეს წრე „ოლიმპიის აკადემია“. მეგობრები ერთად იკრიბებოდნენ, გვიან ღამემდე იხილავდნენ შრომებს ფიზიკასა და ფილოსოფიაში. ამ დისპუტებში ჭეშმარიტება იბადებოდა: აინშტაინი სულ უფრო ნათლად გრძნობდა: მისი დროის უმნიშვნელოვანესი მეცნიერული პრობლემები შეიძლებოდა ერთიან სისტემაში მოეყვანათ. ჯერ კიდევ 1901 წელს იგი თავის მეგობარს მარსელ გროსმანს ეუბნებოდა: „რაოდენ მშვენიერი შეგრძნებაა დაინახო მოვლენათა მთელი კომპლექსი...“ სხვათა შორის, ეს ის გროსმანია, რომელიც ერთ დროს აინშტაინთან ერთად კონსპექტებს ადგენდა მათემატიკაში, მოგვიანებით მამის მეშვეობით მას III კლასის ტექნიკური ექსპერტის ადგილი „გაუკვარახჭინა“ ბერნის საპატენტო ბიუროში.

აინშტაინის პირველი მეუღლე მილევა მარიჩი და ვაჟები – ჰანს ალბერტი (მარჯვნივ) და ედუარდი.

მხოლოდ აინშტაინი როდი ოცნებობდა დაეძლია აშკარა წინააღმდეგობანი სამყაროს ფიზიკურ რუკაზე — განსაკუთრებით სინათლის მუდმივ სიჩქარესა და ფარდობითობის კლასიკურ პრინციპს შორის. მაგალითად, ჰოლანდიელი ფიზიკოსი ჰენდრიკ ლორენცი 1895 წლიდან ავითარებდა ბრიტანელ ჯეიმს კლერკ მაქსველის მიერ შექმნილ ელექტრომაგნეტიზმის თეორიას. იგი უნდა გამხდარიყო ყველა ელექტრომაგნიტური და ოპტიკური მოვლენის გაგების საფუძველი. ლორენცი, მაქსველი და ბევრი მათი თანამედროვე იხილავდნენ უცნაურ ცნებას — ეთერს. XVII საუკუნიდან, ფილოსოფოს რენე დეკარტიდან, მას, ნიშნის მსგავსად, თან ახლდა სხვადასხვანაირი ფიზიკური თეორიები. პირობით სუბსტანცია, რომლის სახელწოდება დარჩა თანამედროვე ენაში რადიოტალღების მიმართ, არავის არასდროს შეუმჩნევია, ხოლო მის გაზომვაზე ლაპარაკი ხომ ზედმეტია. და მაინც ფიზიკოსებმა გამოიყენეს ეს ცნება, რათა აეხსნათ სინათლის ნაწილაკების მოძრაობა წყალში ტალღების ან ჰაერში ხმის მოძრაობის ანალოგიის მიხედვით.

„სინათლის მატარებელი“ — ეთერი — მეცნიერებს მიაჩნდათ უმასო ნივთიერებად, რომელიც ავსებს სამყაროს და იჭრება მთელ სხეულში. თვლიდნენ, რომ სინათლის ტალღები ვრცელდებიან, როგორც განივი სეისმური ტალღების დედამიწის ქერქში. იდუმალი, გამოუცნობი სუბსტანცია მოსვენებას არ აძლევდა ოცდახუთი წლის აინშტაინს. 1899 წლის აგვისტოში იგი მილევას სწერდა: „სულ უფრო ვრწმუნდები, რომ მოძრავი სხეულების ელექტროდინამიკა, როგორც მას დღეს აღწერენ, სინამდვილეს არ შეესაბამება და შეიძლება მისი მარტივად ახსნა. ელექტრომაგნიტურ მოვლენებში ცნება „ეთერის“ გამოყენებამ მიგვიყვანა ისეთი გარემოს შესახებ წარმოდგენამდე, რომელზეც საუბარი შეუძლებელია, თუნდაც მასში ფიზიკური აზრი ჩადო“. წინასწარმეტყველური გამონათქვამია.

1905 წლისათვის 26 წლის აინშტაინი არსებითად ფლობდა ყველაფერს, რაც მას სჭირდებოდა ახალი თეორიის შესაქმნელად

აკლდა მხოლოდ საკვანძო იდეა, რომელიც ნაწილებს ერთ მთლიანობად აქცევდა. იგი თავგანწირვით, დაძაბულად ეძებდა გადაწყვეტილებას. სწორედ ამ მომენტში უთხრა თავის მეგობარ ბესსოს: „გნებდები!“

შესაძლოა, საკუთარი უძლურობის აღიარებამ თავისუფალი გახადა მათი აზრი? უცბად ყველაფერი თავის ადგილზე დადგა, და ახალგაზრდა ფიზიკოსსაც მიეცა იმის უნარი, რომ სხვებთან შედარებით მკაფიოდ დაენახა ყველაფერი. დაბოლოს შეძლო გაეგო შინაგანი კავშირი სივრცეს, დროსა და სინათლეს შორის. მართლა მეგობარი და კოლეგა ბესსო დაეხმარა მას მოეხდინა ეს ინტელექტუალური ნახტომი? თუ ეს ასეა, მაშინ საკითხავია: როგორ? ყოველ შემთხვევაში სწორედ მიშელ ბესსოს — თავის მეგობრებიდან ერთადერთს — მადლობას უხდის აინშტაინი ჟურნალ „ფიზიკის ანალებში“ დაბეჭდილი სტატიის ბოლოს, რომელმაც ჩამოაყალიბა ფარდობითობის სპეციალური თეორიის საფუძვლები. ამ პუბლიკაციამ მყისვე სახელი გაუთქვა მას მეცნიერულ წრეებში.

თუ რას წარმოადგენდა აინშტაინის აზროვნების თავისებურება, — ეს შეგვიძლია გავიგოთ თვით მეცნიერის სიტყვებიდან, რომლებიც 1922 წელს კიოტოში წაკითხულ ლექციაში ჩამოაყალიბა: „გადაწყვეტილება დროის ცნების ანალიზით გამოიხატებოდა“. მას მუდამ აინტერესებდა კითხვა: რას წარმოადგენს დრო არა მხოლოდ ფიზიკის, არამედ აგრეთვე ფილოსოფიური კუთხით. ზოგადად რომ ვთქვათ, რას შვრებიან, მაშინ, როდესაც ფიქრობენ, რომ მას ზომავენ? და რა არის ერთდროულობა?

ალბათ, ეს იყო დიდებული წუთი — აინშტაინმა უცბად შეიმეცნა, რომ სწორ გზას ადგას. მისთვის გასაგები გახდა: ჩიხიდან მეცნიერების გამოსაყვანად საჭირო იყო ნიუტონის კოსმოსის ყირამალა დაყენება. აინშტაინმა გააუქმა ეთერის ცნება, როგორც ჭარბი. განაცხადა, რომ სინათლის სიჩქარე — ეს არის ბუნების თვისება, უნივერსალური მუდმივი სიდიდე, რომელიც არ არის დამოკიდებული არც წყაროს სიჩქარეზე, არც დამკვირვებლის სიჩქარეზე. მან სინათლე აღავლინა თითქმის ბიბლიურ მნიშვნელობამდე — აბსოლუტამდე. ნიუტონის დროიდან სივრცე და დრო აბსოლუტურ მნიშვნელობას ფლობდნენ, ისინი ფიზიკაში გამოდიოდნენ როგორც სამყაროში მიმდინარე მოვლენათა მოცემული პირობები. აინშტაინმა მოახდინა მათი „რელატივისტურობა“, გადააქცია ისინი აბსოლუტურიდან ფარდობითობამდე — და ყველა წინააღმდეგობა უმალვე გაქრა. ახლა ყველა სახეობის მოძრაობა დაწყებული ელექტრონებიდან და დამთავრებული ვარსკვლავებით, შეიძლება ახსნილიყო სამყაროს ერთიანი სურათის საფუძველზე. აინშტაინის გონების განათებამ ფანტად გარდაქმნა ფიზიკის ობიექტირებული ფენომენი: ფარდობითობა — ეს არის რეალობა.

ამრიგად, მას არ სურდა უარი ეთქვა არც ფარდობითობის პრინციპზე, არც სინათლის სიჩქარეზე, როგორც აბსოლუტურ სიდიდეზე. 1905 წელს ფარდობითობის სპეციალურ თეორიაზე მუშაობის დროს დასვა კითხვა: „რას უნდა ვგულისხმობდეთ დროის ქვეშ?“ და განაგრძო: „ყურადღება უნდა მივაპყროთ იმას, რომ ყველა ჩვენი მსჯელობა და დასკვნა, რომლებშიც დრო რაიმე როლს ასრულებს, მუდამ წარმოადგენენ დასკვნებს ერთდროული მოვლენების შესახებ. მაგალითად, თუ მე ვამბობ: „ეს მატარებელი აქ ჩამოდის 7 საათზე“, ეს დაახლოებით შემდეგს ნიშნავს: „ისრების ჩვენება ჩემ საათზე — 7 საათი და მატარებლის მოსვლა ერთდროული მოვლენების არსია“.

ფიზიკის ორი ვარსკვლავი – მაქს პლანკი და ალბერტ აინშტაინი.

იურგენ ნეფფე

GEO

2005 წლის სექტემბერი, №9

(გაგრძელება იქნება).

„ალ-აქსის“ მოწამეთა ბრიგადები“ ზავს არღვევენ

ეს განაცხადა ქალაქ ჯენინში დაჯგუფების ლიდერმა ზაქრია ზუბეიდიმ. მან, კერძოდ, აღნიშნა, რომ ეს ორგანიზაცია აღარ დაიცავს ისრაელთან დადებულ არაოფიციალურ შეთანხმებას ცეცხლის შეწყვეტის შესახებ, რომელიც მიმდინარე წლის თებერვლიდან მოქმედებდა.

„ისრაელს არ შეუსრულებია შეთანხმებით ნაკისრი ვალდებულებანი, — თქვა მან. — ახლა ჩვენ განვაახლებთ ბრძოლას მთელი ძალებით, რადგან უნდა დავიცვათ ჩვენი ხალხი“.

ასეთი განცხადება გაკეთდა მას შემდეგ, რაც მოკლეს დაჯგუფების ერთ-ერთი წევრი. კერძოდ, სამერ საადი, მდინარე იორდანის დასავლეთ ნაპირზე ქალაქ ჯენინში ორგანიზაციის ერთ-ერთი ლიდერი, ხუთშაბათს მოკლეს ებრაელმა სამხედროებმა.

ისრაელის არმიის მიერ გავრცელებული ინფორმაციით, საადი მოკლეს მას შემდეგ, რაც მან სცადა ჯარისკაცებისთვის ცეცხლის დაშენა.

ბირქინის დასახლებაში ასევე მოკლეს „ისლამური ჯიჰადის“ დაჯგუფების ორი წევრი. ისრაელის შეიარაღებული ძალების წარმომადგენელთა თქმით, მოკლულებს ჰქონდათ იარაღი და ისინი აპირებდნენ ებრაელ ჯარისკაცებზე თავდასხმას.

12 სექტემბერს ისრაელმა დაასრულა დასახლებების გამოტანა ღაზის სექტორიდან. მაგრამ ამის შემდეგ ისრაელის ტერიტორიის მიმართულებით კვლავ გაისროლეს რამდენიმე რაკეტა.

ისრაელის თავდაცვის მინისტრმა შაულ მოფაზმა განაცხადა, რომ პალესტინელებს „აღარ აქვთ უფლება და საბაბი“ იმისთვის, რომ განაგრძონ ისრაელის ტერიტორიისთვის რაკეტების დაშენა. „მათ უნდა შეიგნონ, რომ ახლა თამაში სულ სხვა წესებით გრძელდება“, — თქვა მოფაზმა.

გადაიდო ისრაელის პრემიერ-მინისტრის არიელ შარონისა და პალესტინელთა ლიდერის მაჰმუდ აბასის შეხვედრა, რომელიც კვირას უნდა გამართულიყო.

არიელ შარონმა დაადასტურა, რომ ერთგულობს ეგრეთ წოდებულ „საგზაო რუკას“ — ისრაელ-პალესტინის კონფლიქტის მოწესრიგების გეგმას, რომელიც შემუშავებულია შეერთებული შტატების, რუსეთის, ევროკავშირისა და გაეროს მონაწილეობით.

ამავე დროს, როგორც ასოშიეიტედ პრესის სააგენტო იტყობინება, შარონის ორმა მრჩეველმა არაორაზროვნად მიანიშნა, რომ სიტუაცია თუ მოექცევა ჩიხში, ისრაელი შეძლებს ცალმხრივი წესით დააფიქსიროს საზღვრები მდინარე იორდანის დასავლეთ ნაპირზე, ამასთან, განახორციელოს იმ ტერიტორიების ნაწილის ანექსია, რომლებიც, როგორც პალესტინელები აცხადებენ, უნდა შევიდნენ დამოუკიდებელი პალესტინის სახელმწიფოს შემადგენლობაში.

ვენეციაში დამცავ ჯებირებს ააგებენ

ეკოლოგთა მიერ გამოთქმული არაერთი პროტესტის მიუხედავად, გაგრძელდება ჯებირების მშენებლობა, რომლებიც წყალდიდობისგან დაიცავენ ვენეციას.

ეს განაცხადა იტალიის პრემიერ-მინისტრმა სილვიო ბერლუსკონიმ ქალაქის ხელისუფლების წარმომადგენლებთან შეხვედრის შემდეგ.

მშენებლობა დაჯდება 4,5 მილიარდი ევრო და იგი 2011 წლისთვის უნდა დასრულდეს.

პროექტი, რომელსაც ეწოდება „მოსე“, მოიწონეს ორი წლის წინათ. გასულ წელს დაიწყო 78 მოძრავი ლობურის მშენებლობა, რომლებიც ამოიმართებიან ზღვის ფსკერიდან დიდი მოქცევის დროს.

2004 წელს პროექტის ღირებულება 2,3 მილიარდ ევროდ იყო შეფასებული, მაგრამ მშენებლობის დაწყების შემდეგ ხარჯებმა მნიშვნელოვნად გადააჭარბეს სავარაუდო ციფრს.

როგორც ეკოლოგები ამტკიცებენ, ასეთი ბარიერების მშენებლობა ზიანს მიაყენებს ვენეციის ყურის ეკოლოგიურ სისტემას. მათ მიაჩნიათ, რომ ლობურები ვენეციას გადააქცევენ ქალაქ-ტბორად, რამაც, პრინციპში, შეიძლება მას უფრო დიდი ზიანი მიაყენოს, ვიდრე პერიოდულმა წყალდიდობებმა.

წინააღმდეგია თვით ვენეციის მერიც, რომელიც ამტკიცებს, რომ გადაწყვეტილება მშენებლობის დაწყების შესახებ მიიღეს საქალაქო საბჭოს დაუკითხავად.

მაგრამ ბერლუსკონიმ არაერთმნიშვნელოვნად მიანიშნა, რომ, მართალია, პროექტის დახვეწის შესახებ ზოგიერთი წინადადება შეიძლება განიხილონ სპეციალისტებთან და, ალბათ, გაითვალისწინონ კიდეც, მაგრამ არ დგას საკითხი მშენებლობის შეჩერების შესახებ.

ჯებირების აღმართვის თაობაზე, პირველად ჯერ კიდევ 1966 წელს ალაპარაკდნენ, როცა ზღვის რეკორდულად დიდმა მოქცევამ დაახლოებით 5 ათასი კაცი დატოვა უსახლკაროდ და სერიოზული ზიანი მიაყენა ქალაქის ფასდაუდებელ საგანძურს.

ამჟამად, ვენეციაში წყლის დონის მომატება აღინიშნება წელიწადში დაახლოებით 200 დღის განმავლობაში. XX საუკუნის დამლევს კი ეს მაჩვენებელი წელიწადში მხოლოდ შვიდ დღეს შეადგენდა.

იაპონია მოითხოვს, რომ რუსეთმა დაუბრუნოს სამხრეთ კურილის კუნძულები

ტერიტორიული პრობლემა რუსეთ-იაპონიის ურთიერთობის ძირითადი მომენტია, რომლის მოგვარების გარეშეც შეუძლებელია წინსვლა, განაცხადა იაპონიის პრემიერ-მინისტრმა ძიუნიტირო კოიძუმიმ.

„ჩვენ ვაპირებთ დავდოთ სამშვიდობო ხელშეკრულება რუსეთთან მას შემდეგ, რაც იგი დაგვიბრუნებს სამხრეთ კურილის ოთხ კუნძულს“, — თქვა პრემიერმა, როცა გასცა პასუხი პარლამენტის ქვედა პალატის დეპუტატის, მმართველი ლიბერალურ-დემოკრატიული პარტიის წარმომადგენლის სეიკო ჰასიმოტოს მიერ დასმულ კითხვას.

იაპონიის მინისტრთა კაბინების გენერალურმა მდივანმა ჰიროიუკი ჰოსადამ ასევე განაცხადა: იაპონია ეცდება მიაღწიოს იმას, რომ რუსეთმა დააბრუნოს კურილის არქიპელაგის ოთხი სამხრეთი კუნძული. ეს საფუძვლად დაედება ორ ქვეყანას შორის სამშვიდობო ხელშეკრულების ხელმოწერას, თქვა მან და დასძინა, რომ იაპონიის პოზიცია ტერიტორიული პრობლემის მოგვარების საშუალებათა შესახებ არ შეიცვლება.

სამშაბათს რუსეთის პირდაპირ სატელევიზიო ეთერში გამოსვლის დროს დასმულ კითხვებზე პასუხისას ქვეყნის პრეზიდენტმა ვლადიმერ პუტინმა აღნიშნა, რომ კურილის კუნძულებზე ვრცელდება რუსეთის სუვერენიტეტი, რაც განმტკიცებულია საერთაშორისო ხელშეკრულებებით. „ეს არის მეორე მსოფლიო ომის შედეგი და ამ ნაწილში ჩვენ არაფრის განხილვას არ ვაპირებთ“, — თქვა პუტინმა. მაგრამ რუსეთი, — აღნიშნა მან, — ცდილობს მოაგვაროს ყველა სადავო საკითხი, მათ შორის, იაპონიასთან ურთიერთობაშიც.

იაპონია დაჟინებით მოითხოვს, რომ მას დაუბრუნონ იტურუპის, კუნაშირის, შიკოტანის კუნძულები და ჰაბომაის არქიპელაგი. ასეთია ტოკიოს პირობები რუსეთთან სამშვიდობო ხელშეკრულების დადებისთვის.

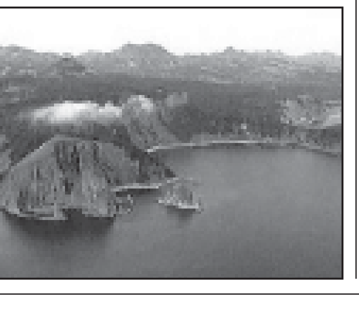

მოკლედ

ლიტვის სეიმი ამზადებს განცხადებას რუსული სუ-27 ტიპის თვითმფრინავით ჩამოვარდნასთან დაკავშირებით. რეზოლუციის პროექტში პოლიტიკური შეფასება მიეცემა ამ ინციდენტს. დოკუმენტის ავტორები ასევე გამოთქვამენ შეშფოთებას ლიტვის, ევროკავშირისა და ნატოს წევრი-ქვეყნების საზღვრების მახლობლად რუსული შეიარაღებული სამხედრო თვითმფრინავების ფრენის გამო, რომლებიც ხშირად არღვევენ ამ საზღვრებს. „ეს სერიოზულ საფრთხეს წარმოადგენს“, ხაზგასმულია რეზოლუციის პროექტში.

* * *

ბუშის თანამოსაგრე შეერთებული შტატების კონგრესში, შეერთებული შტატების კონგრესის ქვედა პალატაში რესპუბლიკური ფრაქციის ლიდერი ტომ დელეი დროებით ჩამოაშორეს დაკისრებული უფლებამოსილების შესრულებას. ეს მოხდა მას შემდეგ, რაც ტეხასის შტატის სასამართლომ მას ბრალად დასდო კანონის დარღვევა — სახსრების შეგროვება პოლიტიკური მიზნებისთვის. თვით პოლიტიკოსი უარყოფს მის წინააღმდეგ წაყენებულ ბრალდებებს.

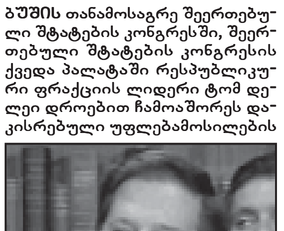

* * *

გაზეთ „იუ-ეს-ეი თუდეის“ სარედაქციო კოლეგიის წევრებთან შეხვედრის დროს ნასას ხელმძღვანელმა მაიკლ გრიფინმა განაცხადა, რომ კოსმოსურმა სააგენტომ 1970-იან წლებში დაუშვა შეცდომა, როცა შეწყვიტა „აპოლონის“ ფრენა და დაიწყო შატლების და კოსმოსური სადგურის შემუშავება, რომელიც მხოლოდ დედამიწის ირგვლივ ბრუნავს.

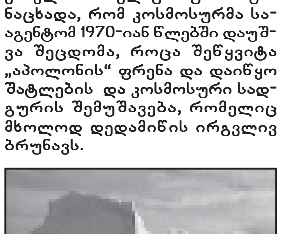

* * *

არქტიკის ყინულის „ქუდი“ შეიძლება მთლიანად გაქრეს 2060 წლისთვის. 2005 წლის სექტემბერს დამყარდა არქტიკის ყინულის „ქუდის“ ფართობის მინიმუმის ახალი რეკორდი. ეს ყველაზე მცირე ფართობია, რომელიც კი დაფიქსირებულა თანამგზავრების არსებობის მთელი ისტორიის მანძილზე. გრძელდება არქტიკული ყინულების დნობის სავალალო ტენდენცია, რომელსაც უკვე 4 წელია ვადევნებთ თვალყურს.

* * *

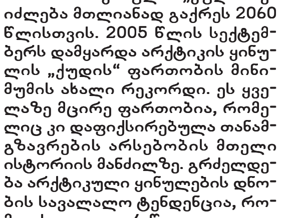

არგენტინაში, ეგრეთ წოდებულ „ციურ ველზე“ გათხრების დროს იპოვეს 10 ტონა წონის მეტეორიტი. ეს ამ ადგილზე ნაპოვნი პირველი მეტეორიტი არ არის. 40 წლის წინათ „ციურ ველზე“ აღმოაჩინეს „კოსმოსური სტუმარი“, რომელიც მსოფლიოში ერთ-ერთ უდიდეს მეტეორიტად ითვლება — იგი 37 ტონას იწონიდა.

თვით ძლიერი ამერიკას კი ვერ გადაურჩა სტიქიას

დედამიწაზე სად არის კარგი ცხოვრება?

ამერიკას გადაუარა ქარიშხალმა „რიტამ“. შეერთებული შტატები ჯერ კიდევ ვერ იყო გონს მოსული წინა სტიქიის „კატრინას“ შემოტევის შემდეგ, რომელმაც ათასამდე ადამიანის სიცოცხლე შეიწირა, და, ექსპერტთა შეფასებით, ქვეყანას მოუტანა 125 მილიარდი დოლარის ზარალი (შედარებისთვის: ეს არის რუსეთის ეკონომიკის წლიური მოცულობის მეოთხედი). ორი გრიგალი ერთ სეზონში — ასეთი რამ ამერიკის ისტორიას არ ახსოვს!

სტიქიამ შეუტია დედამიწაზე ნამდვილ სამოთხედ წოდებულ კუთხეს — შეერთებული შტატების სანაპიროს. ერთი წლის წინათ, გამანადგურებელმა ცუნამიმ პრაქტიკულად აღგავა პირისაგან მიწისა მეორე „ამქვეყნიური სამოთხე“ — ინდოეთის ოკეანის კუნძულები. სტიქია ადამიანის მიმართ სასტიკია. აი, რეალური ისტორიული მაგალითი. დააარსეს რომაელებმა ნეაპოლი. ერთი შეხედვით, მშვიდი და ლამაზი ადგილი შეარჩიეს, მაგრამ, უცებ გაიღვიძა ვულკანმა ვეზუვიმ და ნეაპოლი კინაღამ მთლიანად დაღუპა, მისი თანამგზავრი ქალაქი პომპეი კი ფერფლსა და ლავაში ჩაიძირა.

თავისი განვითარების ისტორიის მანძილზე ადამიანი ყოველთვის ეძებდა მშვიდ საცხოვრებელ ადგილს. ხალხი სიამოვნებით სახლდებოდა ტაიტიზე, ბაჰამის კუნძულებზე, საბერძნეთში, სარდინიაში, მსოფლიოს სხვა კომფორტულ კუთხეებში... სადღეისოდ, ამას ესწრაფვიან ძლიერნი ამა ქვეყნისა — მსახიობები, სპორტსმენები, მილიონერები ვილებს იშენებენ მსოფლიოს ყველაზე თვალწარმტაც კუთხეებში. რუს ოლიგარქებს ძალზე მოუვიდათ თვალში საფრანგეთის ლაჟვარდოვანი სანაპირო... მაგრამ ადამიანის სურვილს ბუნება დიდად არ დაგიდევს. როცა ვცდილობთ ყოველმხრივ გავილამაზოთ და კომფორტული გავხადოთ ჩვენი ყოფა, არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ ყოველივე ეს 20-30 წელიწადში ერთხელ შეიძლება წალეკოს ოკეანემ...

Аргументы и факты

◎ სიტუაცია

გაწირავს სახელმწიფო ეკომიგრანტებს?..

მათთვის გამოყოფილი ფულით... ავეჯი, მობილური ტელეფონები და მსუბუქი ავტომანქანები შეიძინეს

საქართველოში ბოლო ათი წლის განმავლობაში განვითარებულმა ურთულესმა სტიქიურმა მოვლენებმა (მეწყერი, წყალდიდობა და სხვა) ქვეყნის მთის რეგიონებიდან ათასობით ოჯახი აყარა და ეკოლოგიურ მიგრანტებად აქცია. ეს პროცესი კიდევ უფრო გააქტიურდა და ქვეყანას სერიოზული პრობლემები შეუქმნა. ეკომიგრანტი ოჯახების დასახმარებლად გარკვეული ღონისძიებები კი განხორციელდა, მაგრამ მდგომარეობა უმძიმესია.

სწორედ ამან განაპირობა, ჯერ კიდევ ორი წლის წინათ დაფუძნებულიყო მთის რეგიონებიდან იძულებით ადგილმონაცვლეთა (ეკომიგრანტთა) არასამთავრობო საერთაშორისო ასოციაცია „ხიხანი-უშბა".

ასოციაციამ სიმონ შარაძის ხელმძღვანელობით უმოკლეს დროში შეიმუშავა და ხელისუფლებასა და ბიზნესმენებს შესთავაზა ეკომიგრანტთა დახმარების სერიოზული წინადადებები, მაგრამ როგორც ასოციაციის წევრები აცხადებენ, მათგან არავითარი გამოხმაურება და საქმიანი თანადგომა არ მიუღიათ.

საყურადღებოა ამ არასამთავრობო ორგანიზაციის მონაცემები ლტოლვილთა და განსახლების სამინისტროს „ეფექტური" მუშაობის შესახებ. 2004 წელს ეკომიგრანტი ოჯახებისათვის გამოყოფილი 4,5 მილიონი ლარიდან სამინისტრომ დანიშნულებით გახარჯა 647000 ლარი, ანუ 14 პროცენტი, ხოლო 3,8 მილიონი ლარი, ანუ 86 პროცენტი აითვისა არა მიზნობრივად — სამინისტროს შენობის რემონტის, კაბინეტების ძვირადღირებული ავეჯის, ტელევიზორების, მობილური ტელეფონებისა და მსუბუქი ავტომანქანების შესაძენად, რითაც ჩადენილია სერიოზული დანაშაული და სამართალდამცავი ორგანოების ვალია ამ ყველაფრის გამოძიება. ასოციაცია „ხიხანი-უშბას" განცხადებით, ასევე დარღვევებით გაგრძელდა 2005 წელს გამოყოფილი ასიგნებების (2,5 მილიონი ლარი) ათვისება.

ეს დარღვევები და შეცდომები გახდა მიზეზი სამი არასამთავრობო ორგანიზაციის: „ხიხანი-უშბას", სოციალურად დაუცველთა დახმარების კავშირ „ნდობასა" და ყოფილ ძალოვანთა კავშირ „მიზანი-2005"-ის მიერ გადაწყვეტილების მიღებისა — 2005 წლის 1 აგვისტოდან ჩაეტარებინათ ერთობლივი მონიტორინგი ეკომიგრანტთა სახლების შესასყიდად გამოყოფილი სახსრების ათვისების კანონიერების დასადგენად.

ამ არასამთავრობოების მიერ 28 სექტემბერს გამართულ პრესკონფერენციას ესწრებოდა სამიზნე სამინისტროს პრესმდივანი — ანა თუთბერიძე, რომელმაც ოფიციალური განცხადების გაკეთება არ ისურვა. სამაგიეროდ დუმილის უფლებით არ უსარგებლიათ მოწვეულ ეკომიგრანტებს. თითქმის ყველამ ისაუბრა თავიანთ გაჭირვებაზე. მათგან აქტიურობით გამოირჩეოდა ყოფილი შუახევის რაიონის მკვიდრი, 28 წლის პედაგოგიური სტაჟის მქონე ისტორიის მასწავლებელი თემურ ქარცივაძე. მისი განცხადებით, მთავრობა ეკომიგრანტებს ვერ უწევს სათანადო დახმარებას და ყურადღებას. ანუ, ეს არ არის სახელმწიფოებრივი მიდგომა, ხელისუფლების წალკისა და თეთრი წყაროს ადგილობრივი ორგანოები ჩასახლებებზე ზეწოლას ახდენენო. თემურ ქარცივაძის თქმით, იძულებით გადაადგილებებს არა მარტო ადგილზე ჩაწერა-რეგისტრირება უჭირთ, არამედ, აზერბაიჯანელ მოსახლეობისგან განსხვავებით, მიწით სარგებლობის შეღავათები და უფლება არ გააჩნიათ. იმ ფაქტმა, რომ თეთრი წყაროს რაიონის სკოლაში, რომელშიც თავად ასწავლის, არც ჰიმნი გაუჟღერებიათ და არც დროშა აღუმართავთ, ეს ადამიანი აიძულა ეთქვა: „თეთრწყაროში რევოლუცია არ მომხდარა და თუ ასე გაგრძელდა, ღმერთმა ნუ ქნას, ქვემო ქართლს დავკარგავთ!"

ასეთი პათოსით ნათქვამი სიტყვები მრავლად ისმოდა პრესკონფერენ-

ციის მიმდინარეობისას. საწყენი კი ის იყო, რომ ლტოლვილთა და განსახლების სამინისტროს წარმომადგენელმა მაშინვე, ცხელ გულზე, არც კარგი გვითხრა და არც ცუდი, მათ კომენტარს უახლოეს მომავალში მაინც ველით, ითქვა პრესკონფერენციაზე.

მოპასუხე მხარის კომენტარმაც არ დააყოვნა. მათ 29 სექტემბერს ოფიციალური განცხადება გაავრცელეს, სადაც ნათქვამი იყო, რომ ლტოლვილთა და განსახლების სამინისტრო კატეგორიულად უარყოფს სამი არასამთავრობო ორგანიზაციის „ხიხანი-უშბას", „ნდობასა" და „მიზანი 2005"-ის მიერ გამოთქმულ ბრალდებებს ეკომიგრანტთათვის გათვალისწინებული საბიუჯეტო სახსრების არამიზნობრივად ხარჯვის შესახებ.

2004 წლის ნოემბრიდან დღემდე სამინისტრომ ეკომიგრანტებისათვის სულ შეისყიდა 418 საცხოვრებელი სახლი, აქედან გასულ წელს შეძენილი იყო 172, ხოლო მიმდინარე წელს — 246 სახლი.

სახლების შესასყიდად წელს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილი იყო 1 370 000 ლარი. უკვე ათვისებულია 1 235 373 ლარი. დარჩენილი თანხით მიმდინარეობს კიდევ რამდენიმე სახლის შეძენის პროცედურა.

მიმდინარე წელს სამინისტრომ შეისყიდა ახმეტის რ-ნში — 40 სახლი, თეთრი წყაროს რ-ნში — 52, ხონში — 30, წალკის რ-ნში — 119, ბოლნისში — 2, აბაშაში — 1, ლენტეხში — 1 და გარდაბანში — 1.

საცხოვრებელი სახლების შესყიდვის სპეციფიკიდან გამომდინარე, სამინისტრო არ ეთანხმება მაღალმთიანი რეგიონებიდან სტიქიით დაზარალებულთა თვითნებურად ჩასახლებას. სახლების შეძენის შემდეგ, სამინისტრო აწარმოებს მოლაპარაკებას ადგილობრივი მმართველობის ორგანოებთან ეკომიგრანტებისათვის მიწის ფართის გამოყოფის შესახებ, ასევე მუშაობს სამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ეკომიგრანტებისა და მათი ოჯახის წევრების ახალ გარემოში ადაპტაციისა და დაფუძნების მიზნით.

ლტოლვილთა და განსახლების სამინისტრო მზად არის ნებისმიერ დაინტერესებულ პირსა თუ არასამთავრობო ორგანიზაციას წარუდგინოს საჯარო ინფორმაცია გაწეული ხარჯების მიზნობრიობის შესახებ და ამასთანავე იტოვებს უფლებას მსგავსი დეზინფორმაციული და პროვოკაციული განცხადებების განმეორების შემთხვევაში, სარჩელით მიმართოს სასამართლოს.

კარგია, რომ ორივე მხარეს მონაცემები ციფრებში აქვს წარმოდგენილი და არა ზოგადად, მაგრამ ეს დაზარალებულთა მდგომარეობას ვერ ცვლის. ალბათ, საზოგადოების უმრავლესობას ესმის, რომ საშინელებაა, „როცა ოჯახში არა გაქვს სამშობლო და სამშობლოში არა გაქვს ოჯახი!" გაწირავს თუ არა სახელმწიფო ეკომიგრანტებს? — ეს უკვე მთავრობის სინდისზე იყოს!

ზურაბ მოდებაძე

სახელმწიფო რეესტრში შეტანილი საკონტროლო-სალარო აპარატის საინფორმაციო ბარათი

(2005 წლის 27 სექტემბრის მდგომარეობით)

№	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1.	Меркурий 111ф	[illegible]	[illegible]
2.	Меркурий 112ф	[illegible]	[illegible]
3.	Меркурий 115ф	[illegible]	[illegible]
4.	Меркурий 130ф	[illegible]	[illegible]
5.	Europa-2.8 F	[illegible]	[illegible]
6.	Азимут-Эрагон-ПМ-930 рф Меркурий 114ф	[illegible]	[illegible]
7.	ОРИОН-МИКРО-ф	[illegible]	[illegible]
8.	МИНИКА-1101ф	[illegible]	[illegible]
9.	ЕЛИТ-МИКРО	[illegible]	[illegible]
10.	ЕЛИТ-МОБИЛ	[illegible]	[illegible]
11.	ЕЛИТ-МИНИ рф	[illegible]	[illegible]
12.	ЕЛКА МИКРО Ф-02	[illegible]	[illegible]
13.	А-100	[illegible]	[illegible]
14.	ЕЛКА 852-02	[illegible]	[illegible]
15.	ЕЛКА 803	[illegible]	[illegible]
16.	ЭРА-101	[illegible]	[illegible]
17.	Casio FE-700	[illegible]	[illegible]
18.	ЭКР 2102ф	[illegible]	[illegible]
19.	ТЕОС-МИНИ-Ф	[illegible]	[illegible]
20.	МЕРКУРИЙ-120Ф	[illegible]	[illegible]
21.	МЕРКУРИЙ-140Ф	[illegible]	[illegible]
22.	МЕРКУРИЙ-150Ф	[illegible]	[illegible]
23.	ОРИОН-100Ф	[illegible]	[illegible]
24.	MIKROS-E700	[illegible]	[illegible]
25.	КАСБИ-02 Ф	[illegible]	[illegible]
26.	"ЭЛВА ПФ"	[illegible]	[illegible]
27.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
28.	[illegible] 1102 ф	[illegible]	[illegible]

*) [illegible]

აღნიშნული მოდელების იმპორტიორები და რეალიზატორები არიან

შპს „კომპიუტერი", ქ. თბილისი, აღმაშენებლის 119/1, ტ:96-93-38; დირექტორი - ვ. ნადარეიშვილი;

ს/ს „თბილხელსაწყო", თბილისი, 380037, მოსკოვის პრ. 24, ტ:71-52-54; გენ. დირექტორი - ჯ. ბეჟანიშვილი;

შპს „ლ.ბ. ინვესტ-ჯგუფი", ქ. თბილისი, ვაგზლის მოედანი №2, ტელ.: 96-36-07; 26-70-80, დირექტორი - გ. გოჩიტაშვილი;

შპს „ტექნო-იმპექსი", ქ. თბილისი, აგლაძის ქ. №26; I კორპ., ბინა 7; ტ.: 34-44-02, მობ.: 899552316; დირექტორი - გ. შიოლაშვილი;

შპს „ალიონ + 1"; ქ. თბილისი, აღმაშენებლის №119/1; ტ.: 95-16-13; მობ.: 899575075; დირექტორი - გ. ამაშუკელი;

შპს „აკა-ექსპრესი", ქ. თბილისი, გ. გულუას ქ.№6, ტ.: 75-14-52; 76-90-68; მობ.: 899575718; 899507522; დირექტორი - ა. ცინცაძე;

შპს „აგს სერვისი", ქ. თბილისი, თევდორე მღვდლის ქ.№30, ტ.: 30-56-15; 32-33-40; დირექტორი — ვ. ნინიაშვილი;

შპს „პლაზა", ქ. თბილისი, ანაკლიის ქ. №-8; ტელ.. 822-75-14-52; დირექტორი — მ. ძნელაძე.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საგადასახადო დეპარტამენტი

განცხადება

„საჯარო სამსახურის შესახებ" საქართველოს კანონის თანახმად, საჯარო სამსახურის ბიურო აცხადებს კონკურსს საქართველოს კონტროლის პალატის შემდეგ ვაკანტურ თანამდებობებზე:

გენერალური ინსპექცია

მთავარი კონტროლიორი — 2 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო — 360 ლარი)
წამყვანი კონტროლიორი — 2 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო — 300 ლარი)

იურიდიული სამსახური

მთავარი იურისტი — 1 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო — 360 ლარი)

იურისტი — 1 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო — 260 ლარი)

ადგილობრივი ბიუჯეტების დეპარტამენტი

წამყვანი კონტროლიორი — 3 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო — 300 ლარი)
კონტროლიორი — 8 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო — 260 ლარი)

რეალური სექტორისა და პრივატიზების დეპარტამენტი

კონტროლიორი — 5 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო—260 ლარი)

სამართალდაცვის, თავდაცვისა და სასამართლო სექტორის დეპარტამენტი

კონტროლიორი — 7 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო—260 ლარი)

საფინანსო — ეკონომიკური სექტორის დეპარტამენტი

კონტროლიორი — 5 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო—260 ლარი)

სოფლის მეურნეობისა და ბუნებრივი რესურსების დეპარტამენტი

კონტროლიორი — 6 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო—260 ლარი)

სოციალური სექტორის დეპარტამენტი

მთავარი კონტროლიორი — 2 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო — 360 ლარი)
წამყვანი კონტროლიორი — 4 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო — 300 ლარი)
კონტროლიორი — 2 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო—260 ლარი)

აჭარის ა/რ კონტროლის პალატა

მთავარი კონტროლიორი — 2 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო — 360 ლარი)
წამყვანი კონტროლიორი — 2 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო — 300 ლარი)
კონტროლიორი — 2 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო — 260 ლარი)

აფხაზეთის ა/რ კონტროლის პალატა

კონტროლიორი — 3 საშტატო ერთეული (თანამდებობრივი სარგო— 260 ლარი)

კონკურსის პირობები

კონკურსი საჯარო თანამდებობის დასაკავებლად (შემდგომ—კონკურსი) უზრუნველყოფს საჯარო სამსახურის თანაბარ ხელმისაწვდომობას ყველასათვის.

კონკურსი ეწყობა იმ პირებს შორის, რომლებიც შეიტანენ განცხადებას კონკურსში მონაწილეობის მისაღებად და დააკმაყოფილებენ საკონკურსო მოთხოვნებს.

კონკურსში მონაწილეობა შეიძლება მიიღონ, როგორც საჯარო მოსამსახურეებმა, დაკავებული საჯარო თანამდებობის მიუხედავად, ისე პირებმა, რომლებიც არ იმყოფებიან საჯარო სამსახურში, არიან საქართველოს მოქალაქეები, ფლობენ საქართველოს სახელმწიფო ენას.

კანონის შესაბამისად, მისაღები კანდიდატების ასაკი განსაზღვრულია 21-დან 65 წლამდე.

საკვალიფიკაციო მოთხოვნები მთავარი კონტროლიორის, წამყვანი კონტროლიორის და კონტროლიორის, მთავარი იურისტისა და იურისტის თანამდებობებზე:

„საქართველოს კონტროლის პალატის შესახებ" საქართველოს კანონის 81-ე მუხლის თანახმად, „საქართველოს კონტროლის პალატა ძირითადად კომპლექტდება ეკონომიკური და იურიდიული განათლების მქონე პირებით. საქართველოს კონტროლის პალატის საკონტროლო-სარევიზიო საქმიანობით დაკავებულ მოხელეს უნდა ჰქონდეს უმაღლესი განათლება, სპეციალობით მუშაობის ორი წლის სტაჟი და გავლილი უნდა ჰქონდეს საკვალიფიკაციო ტესტირება".

ტესტირებაში „დადებითი" შეფასება (75 და მეტ კითხვაზე სწორი პასუხის გაცემა); მეორე ეტაპი — გასაუბრება —„დადებითი" შეფასება (კონტროლის პალატის პრეზიდიუმის მიერ დამტკიცებული პროგრამიდან გამომდინარე).

კონკურსს ატარებს საქართველოს კონტროლის პალატის საკონკურსო-საატესტაციო კომისია.

საკონკურსო-საატესტაციო კომისია საჯარო თანამდებობის დასაკავებლად კონკურსის მონაწილეთა შეფასებას ახდენს ტესტირების დროს მიღებული ქულებისა და გასაუბრების დროს გამოვლენილი პროფესიული ცოდნის, განათლებისა და კვალიფიკაციის დამადასტურებელი დოკუმენტების, სპეციალობით სამსახურებრივი სტაჟის, შრომითი საქმიანობის შესახებ მონაცემთა საფუძველზე.

კონკურსში მონაწილეობის მსურველებმა საქართველოს კონტროლის პალატის საკონკურსო-საატესტაციო კომისიის სამდივნოში უნდა წარმოადგინონ შემდეგი საბუთები:

1. წერილობითი განცხადება;
2. ავტობიოგრაფია;
3. უმაღლესი განათლებისა და შესაბამისი კვალიფიკაციის დამადასტურებელი საბუთი (დედანი და ასლი);
4. უკვე გაცემული შრომის წიგნაკი და ასლი;
5. ორი ფერადი ფოტოსურათი (3/4);
6. პირადობის მოწმობის (პასპორტის) ასლი.

საბუთები მიიღება ორი კვირის ვადაში განცხადების გამოქვეყნების დღიდან.

კონკურსი მოეწყობა განცხადების გამოქვეყნების დღიდან სამი კვირის შემდეგ საქართველოს კონტროლის პალატაში.

კონკურსის წარმატებით გავლის შემთხვევაში გამარჯვებულმა ორ კვირაში უნდა წარმოადგინოს დამატებითი საბუთები („საჯარო სამსახურის შესახებ" საქართველოს კანონის 25-ე მუხლის მოთხოვნათა შესაბამისად).

დაწვრილებითი ცნობებისათვის შეგიძლიათ მიმართოთ საკონკურსო-საატესტაციო კომისიას შემდეგ მისამართზე: თბილისი, ქეთევან წამებულის გამზ. 96, საქართველოს კონტროლის პალატის კადრების სამმართველო. ტ.74-58-52.

შენიშვნა: საქართველოს კონტროლის პალატის საკონკურსო-საატესტაციო კომისიის დებულება და საკონკურსო-საატესტაციო პროგრამა და ტესტირების კითხვები გამოქვეყნებულია კონტროლის პალატის ვებ-გვერდზე www.control.ge/index.php

საჯარო სამსახურის ბიურო

◎ რას წერენ, რას ამბობენ ჩვენზე

წავლენ რუსი მშვიდობისმყოფლები აფხაზეთიდან და სამხრეთ ოსეთიდან?

ირინა ლაგუნინა: რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობა კიდევ ერთხელ გამწვავდა. ამჯერად, ამის მიზეზი გახდა თვითაღიარებული სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკის ირგვლივ შექმნილი ვითარება. მოსკოვში ოფიციალურ პირთა მიერ გაკეთებული განცხადებების პასუხად, ქართველი პარლამენტარები აპირებენ დასვან სამხრეთ ოსეთიდან და აფხაზეთიდან რუსეთის სამშვიდობო კონტინგენტის გაყვანის საკითხი. გვესაუბრება რადიო „თავისუფლების" კორესპონდენტი ოლეგ კუსოვი.

ოლეგ კუსოვი: ამ დღეებში რუსეთის სახელმწიფო სათათბიროს თავმჯდომარის პირველმა მოადგილემ ლუბოვ სლისკამ გააკეთა განცხადება სამხრეთ ოსეთის დამოუკიდებლობის აღიარების შესახებ. „ჩვენთან იყო მრავალი თვითგამოცხადებული სახელმწიფო, რომლებიც, ბოლოს და ბოლოს, აღიარა მსოფლიო გაერთიანებამ. და უკვე აღარ შეიძლება ამას ანგარიში არ გავუწიოთ", — თქვა ქართველ ჟურნალისტებთან ინტერვიუში რუსეთის პარლამენტის ქვედა პალატის თავმჯდომარის მოადგილემ.

ამ განცხადებას უფრო მაღალი რანგის რუს ხელმძღვანელთა რაიმე ახსნა-განმარტება არ მოჰყოლია. როგორც ქართველი ექსპერტები აღნიშნავენ, ოფიციალურმა თბილისმა სლისკას მიერ გაკეთებული განცხადება შეაფასა, როგორც კრემლის პოზიცია სამხრეთ ოსეთის პრობლემის თაბი. იგი, მაგალითად, აცხადებდა, რომ არ შეამცირებდა არმიას, თუმცა, შეიარაღებული ძალების რიგებში შემცირება მაინც მიმდინარეობს. სლისკას ასეთი განცხადება საქართველოს მხარეს აძლევს რუსეთთან ურთიერთობის გამწვავების და სამხრეთ ოსეთიდან და აფხაზეთიდან სამშვიდობო ძალების გამოყვანის კამპანიის დაწყების საბაბს.

ოლეგ კუსოვი: რუსი პოლიტიკოსების მიერ გაკეთებული განცხადებები თბილისში ძალზე უარყოფითად აღიქვეს. ქართული მხარის რეაქციის შესახებ შეიძლება შევიტყოთ ჩვენი კორესპონდენტის იური ვაჩნაძის მასალიდან.

იური ვაჩნაძე: ქართულ-ოსური კონფლიქტის ზონაში ვითარების გამწვავება დაემთხვა ცხინვალში გამართულ ზეიმს, სადაც აღნიშნავდნენ სამხრეთ ოსეთის ეგრეთ წოდებული დამოუკიდებლობის 15 წლისთავს. ამ ზეიმამდე ერთი თვით ადრე სამხრეთ ოსეთის მხარე უკვე ავრცელებდა ხმებს იმის თაობაზე, თითქოს საქართველო გეგმავდა პროვოკაციას. ამის პასუხად საქართველოს ხელმძღვანელობამ გამოთქვა წინადადება, რომ სექტემბრის შუა რიცხვებში ცხინვალში გამართულიყო პრემიერ ზურაბ ნოღაიდელის და ედუარდ კოკოითის შეხვედრა, რასაც ცხინვალის ხელისუფლება არ დათანხმდა და თავისი უარი დაასაბუთა იმით, რომ საკითხები არ იყო მომზადებული შესათანხმებლად.

ლი პროვოკაცია, რომელიც გამიზნული იყო მოლაპარაკების პროცესის ჩაშლისათვის. პრეზიდენტმა სააკაშვილმა მოუწოდა ეუთოს და გაეროს, განახორციელონ ინციდენტის დამოუკიდებელი გამოძიება. [illegible]

[illegible]

ობაზე. შედის თუ არა კრემლის გეგმებში სამხრეთ ოსეთის და აფხაზეთის ტერიტორიების საქართველოსგან ჩამოშორება? ამ კითხვაზე პასუხს გვაძლევს კავკასიის პრობლემების ექსპერტი ალექსეი მალაშენკო.

ალექსეი მალაშენკო: ჩემი აზრით, ეს უფრო სლისკას პროვოკაციაა. პუტინი ყოველთვის აცხადებს იმას, რომ შენარჩუნებული უნდა იყოს საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა აფხაზეთის და ოსეთის ინტერესების გათვალისწინებით. მაგრამ სლისკას მიერ გაკეთებული ასეთი განცხადება, რომელსაც მხარს არ დაუჭერს არც კრემლი, არც მთავრობა და არც სახელმწიფო სათათბირო, ახლა რომ დავაყენოთ კენჭისყრაზე, უბრალოდ, გამოიწვევს იმას, რომ საქართველოს პარლამენტი წამოჭრის რუსეთის ფედერაციის სამშვიდობო ძალების გაყვანის აუცილებლობის საკითხს. და, ჩვენი მშვიდობისმყოფლების ბედი, მიმაჩნია, პრაქტიკულად, გადაწყვეტილია. **როცა რუსეთმა დაიწყო საქართველოდან ბაზების გამოტანა, პუტინი ამბობდა, ჩვენ არ დავუშვებთ იმის გამეორებას, რაც გერმანიაში მოხდა, როცა იქედან გამოყვანილი სამხედროები, შეიძლება ითქვას, რომ ტრიალ მინდორში დატოვეს, უსახლკაროდ. პუტინმა უკვე მერამდენედ დაარღვია თავისივე დაპირება — იქნება ეს კუბაში მდებარე ლურდესის ბაზა, თუ სხვა საკითხე-**

და არ, 20 სექტემბერს ცხინვალში გამართა საიუბილეო ღონისძიება, სამხედრო პარადი, რომელზეც გამოიყენეს რუსული მძიმე სამხედრო ტექნიკა, და მშრომელთა საზეიმო მსვლელობა. ტრიბუნაზე იმყოფებოდნენ რუსეთიდან ჩამოსული მაღალი თანამდებობის პირები, მათ შორის, ჩრდილოეთ ოსეთის პრეზიდენტი და სახელმწიფო სათათბიროს დეპუტატები. აფხაზეთის თვითაღიარებული რესპუბლიკის პრეზიდენტმა სერგეი ბაღაფშმა ედუარდ კოკოითისთან ერთად ხელი მოაწერა ხელშეკრულებას მეგობრობისა და თანამშრომლობის შესახებ.

ვითარება კიდევ უფრო გამწვავდა მას შემდეგ, რაც სოფელ ნიქოზის მხრიდან, დაუდგენელმა პირებმა ნაღმსატყორცნის ცეცხლი დაუშინეს ცხინვალის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილს, რის შედეგადაც დაიჭრა ათობით ადამიანი, მათ შორის, მცირეწლოვანი ბავშვიც. ამ ტრაგედიაში ცხინვალის ხელისუფლებამ დაადანაშაულა საქართველოს მხარე, ხაზი გაუსვა რა იმ გარემოებას, რომ იმ დროისთვის კონფლიქტის ზონის ქართულ ნაწილში იმყოფებოდა საქართველოს თავდაცვის მინისტრი ირაკლი ოქრუაშვილი. საქართველოს უკლებლივ ყველა პოლიტიკურმა მოღვაწემ, მმართველი პარტიისა და ოპოზიციის წარმომადგენლებმა, ეს ინციდენტი შეაფასეს როგორც წინასწარ დაგეგმი-

[illegible]

ოლეგ კუსოვი: სამხრეთ ოსეთის პრობლემის თაობაზე ოფიციალური თბილისის პოზიცია გამოთქვა საქართველოს პარლამენტის საგარეო ურთიერთობის კომიტეტის თავმჯდომარემ კოტე გაბაშვილმა. მას ესაუბრება იური ვაჩნაძე.

[illegible]

ლებმა და ოსებმა ვერასდროს ვერ მიაღწიონ მორიგებას.

რაც შეეხება სლისკას. მე კარგად მახსოვს, ჩვენი მდგომარეობა ვაშინგტონში გამართულ ეუთოს საპარლამენტო ასამბლეაზე, სადაც მან განაცხადა, რომ საქართველო რაღაც პატარა გუბერნიაა და მას რა ჭკუა უნ- [illegible]

(იბეჭდება შემოკლებით)

წამყვანი ირინა ლაგუნინა, რადიო „თავისუფლება" (აშშ).

◎ ფეხბურთი

ქართული კვალი ევროპაში

ალბათ, კიდევ ბევრი წყალი ჩაივლის, ვიდრე საქართველოს სტადიონებზე ჩემპიონთა ლიგის ოფიციალური ჰიმნი აჟღერდება. ისღა დაგვრჩენია, მანამდე უცხოურ კლუბებში მოთამაშე ჩვენს ლეგიონერ თანამემამულეთა გამო ვიშალოთ ნერვები.

ოთხშაბათს **„ე" ჯგუფში** მნიშვნელოვანი ამბავი მოხდა — გელზენკირჰენში ერთმანეთს ლევან კობიაშვილის „შალკე" და კახი კალაძის „მილანი" დაუპირისპირდნენ. კიდევ კარგი, სამაუწყებლო კომპანია „რუსთავი-2"-მა სწორედ ამ მატჩის ტრანსლაცია ამჯობინა — გულშემატკივარმა, მართლაც რომ, დაუვიწყარი სანახაობა იხილა, რომელშიც „ჯვაროსნები" ღირსეულად გამოიყურებოდნენ და შეხვედრა შეუცვლელად ჩაამთავრეს. სტუმართა შედარებით მაღალი საშემსრულებლო ოსტატობა გარკვეულწილად მათი დაცვის ცენტრში გაჩენილმა ბზარებმა გაანეიტრალა, რამაც „ჟილკიან" ალემანებს ორჯერ მისცა ანგარიშის გათანაბრების საშუალება — 2:2 (გოლები: ლარსენი, ალტინტოპი; ზეედორფი, შევჩენკო).

წინა ტურში იტალიაში უკანასკნელ წუთებზე განცდილი მარცხის შემდეგ ომახიანი სიტყვა თქვა სტამბოლის „ფენერბახჩემ", რომელმაც შესვენების შემდეგ კაცნაკლულად დარჩენილი (მინდვრიდან ჰესელინკი გააძევეს) „ეინდჰოვენი" დაჯაბნა — 3:0 **(ᲒᲝᲚᲔᲑᲘ: ალექსი — 2, მათ შორის 1 პენალტით; აპია).**

„მილანი" — 4, „ფენერბახჩე", „ეინდჰოვენი" — 3-3, „შალკე" — 1 ქულა.

„ვ" ჯგუფში ყველანი მოუთმენლად ელოდნენ მადრიდის „რეალისა" და „ოლიმპიაკოსის" დუელს, რომელიც მასპინძელთა თავკაცის ვანდერლეი ლუშემბურგოს თავზე მოქუფრული ღრუბლების გამო ყოფნა-არყოფნის ტოლფასი გახლდათ. ბრაზილიელი მწვრთნელი 86-ე წუთზე შეცვლაზე შესულმა **სოლდადომ** იხსნა — 2:1 (მანამდე თავი **რაულმა** და **ზისისმა** ისახელეს). გასათვალისწინებელია, რომ ესპანელებს დისკვალიფიცირებული რონალდო და ტრავმირებული ზიდანი აკლდათ.

რაც შეეხება „ლიონს", ჟერარ ულიეს შეგირდებმა ნორვეგიაშიც დაამტკიცეს თავიანთი წლევანდელი ამბიციების საფუძვლიანობა — „რუსენბორგის" კარში გადამწყვეტი გოლი თაური დარტყმით **კრისმა** გაიტანა — 1:0.

„ლიონი" — 6, „რუსენბორგი", „რეალი" — 3-3, „ოლიმპიაკოსი" — 0 ქულა.

„ზ" ჯგუფში გამართულმა დღის ცენტრალურმა მატჩმა „ლივერპული" — „ჩელსი" მხოლოდ ნაწილობრივ გაამართლა მასზე გაცემული ავანსები. სასტარტო შეხვედრები, მოგეხსენებათ, ორივეს მოგებული ჰქონდა, ამიტომ თავი მაინცდამაინც არც მოუკლავთ მეტოქეებს. დაუმატეთ ამას მსაჯის რამდენიმე შეცდომა და საბოლოო შედეგი — 0:0 სავსებით ლოგიკურად მოგეჩვენებათ.

ლიგის დებიუტანტმა „ბეტისმა" ბრიუსელში „ანდერლეხტთან" მოპოვებული გამარჯვებით — 1:0 **(გოლი: ოლივეირა)** ურწმუნო თომებს დაუდასტურა, რომ ნაადრევად ჩამოწერეს.

„ლივერპული", „ჩელსი" — 4-4, „ბეტისი" — 3, „ანდერლეხტი" — 0 ქულა.

და ბოლოს, უდიდესი სენსაცია შემოგვთავაზა **„თ" ჯგუფის** ბინადარმა — სლოვაკურმა „არტმედიამ", ვინაც 0:2-ის შემდეგ პორტუგალიაში „პორტუ" დასცა — 3:2.

ჩვენთვის ასე კარგად ნაცნობ გარემოში — ცარიელი ტრიბუნების თანხლებით კიდევ ერთი მოკრძალებული წარმატება იკმარა გათამაშების ერთ-ერთმა ფავორიტმა — მილანის „ინტერმა" — 1:0. „რეინჯერსს" კინკილა საჯარიმო რიკოშეტით **პიზარომ** გაუტანა.

„ინტერი" — 6, „არტმედია", „რეინჯერსი" — 3-3, „პორტუ" — 0 ქულა.

ᲒᲘᲐ ᲞᲚᲐᲢᲝᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

◎ მხარე

წალკაში სახალისო საფეხბურთო სკოლები დაარსდება

წლეულს ზაფხულს სახალისო საფეხბურთო სკოლების მე-8 სეზონთან დაკავშირებით ფართომასშტაბიანი სამუშაოები განხორციელდა ბოსნია-ჰერცეგოვინაში. ხორვატეთში, მაკედონიაში, სერბეთში, სომხეთში, აზერბაიჯანსა და საქართველოში (წალკის რაიონში). მისი მიზანია 126 ღია სახალისო საფეხბურთო სკოლის ჩამოყალიბება და 25 000-ზე მეტი 8-დან 12 წლამდე გოგონებისა და ბიჭების სპორტში ჩაბმა. ამ შესანიშნავი პროექტის ორგანიზატორები არიან უეფას „სახალისო ფეხბურთის ღია სკოლები" (OFFS); დანიის საგარეო საქმეთა სამინისტრო; ნორვეგიის ფეხბურთის განვითარების სააგენტო „ნოვო ნორდსკი" OFFS-ის აღმასრულებელი დირექტორი ანდრეს ლივენსენი, ესად ჰაჯიუუშოვოვიჩი — რეგიონული კოორდინატორი ბოსნია-ჰერცეგოვინისა და სხვანი.

სომხეთის წარმომადგენელ-ორგანიზატორები იყვნენ სამველ პეტროსიანი და მარინა ტაშჩიანი; აზერბაიჯანიდან — ქერიმ აგაევი, რამილ რაჰიმოვი; საქართველო — ვალერი ჩოლარია (ამიერკავკასიის რეგიონული ხელმძღვანელი), გერა ხეცურიანი, ბადრი ქარქაშაძე, მამუკა კვარაცხელია და სხვანი.

გაიმართა „სახალისო საფეხბურთო სკოლების" მწვრთნელთა სემინარები, რომლებშიც მონაწილეობდნენ ზემოთ ჩამოთვლილი ქვეყნების წარმომადგენლები. წალკიდან 12 მონაწილე გახლდათ, რაც იმას ნიშნავს, რომ ამდენივე სპორტული ჯგუფი უნდა დაარსდეს. სემინარების მიზანი იყო, მწვრთნელებს თეორიულად და პრაქტიკულად, თანაც საფუძვლიანად შეესწავლათ „OFFS" განვითარების პრინციპები და ბავშვებისთვის ჩაეტარებინათ სრულყოფილი მეცადინეობები. OFFS განვითარებამ ყველა ქვეყანაში დადებითი შედეგი გამოიღო და დიდი გამოხმაურება ჰპოვა. ასევე იქნება, ალბათ, ჩვენს ქვეყანაშიც. ეს ერთ-ერთი საშუალებაა დაახლოებისა და მეგობრობის განმტკიცებისთვის.

ასე რომ, OFFS-ის სემინარებმა კიდევ ერთხელ დაგვანახა, რომ სპორტი და ხელოვნება ადამიანის ურთიერთობის განმტკიცების საუკეთესო საშუალებაა.

ᲜᲐᲖᲘ ᲛᲔᲨᲕᲔᲚᲘᲐᲜᲘ

◎ დუშაში

რა ქნას კარგმა მონარდემ...

ᲣᲙᲕᲔ გაუწყეთ, რომ ნუცუბიძის 77-ში, საბაგირო გზის მიმდებარე ტერიტორიაზე საზეიმოდ გაიხსნა საქართველოს ნარდის ეროვნული ფედერაციის (სნეფ) ახალი კლუბი, რომელიც ამავე დროს ფედერაციის ოფისიც გახდა.

ჩვენს აზარტულ თანამემამულეთა კერამ დედაქალაქის ღია პირველობის მასპინძლობაც მოასწრო.

ევროპულ ნარდში გამარჯვებულმა ბაქარ მათიკაშვილმა 550 ლარი დაიმსახურა. 250 ლარით აღინიშნა მეორე პრიზიორის გიორგი ჭუმბურიძის ოსტატობა. III-IV ადგილები ვალიკო თორელმა და მამუკა გურიელმა (სნეფ-ის ვიცე პრეზიდენტი) გაინაწილეს. მათვე 125-125 ლარი ხვდათ წილად.

გრძელ ნარდში ბადალი არ ჰყავდა დემურ მაღლაკელიძეს (200 ლარი), ხოლო მოწვეულ სტუმართა ბლიც-ტურნირში ოთარ გიორგაძემ (სამახსოვრო პრიზი) იმარჯვა.

ᲡᲣᲠᲐᲗᲔᲑᲖᲔ: ასეთია სნეფის ახალი ოფისის ხედი; თამაშის მომენტი; სნეფ-ის პრეზიდენტი

აკაკი კიკალეიშვილი აჯილდოებს ბაქარ მათიკაშვილს

◎ კონკურსი იწყება

ოთხწლიანი მოლოდინის შემდეგ

ᲝᲗᲮᲬᲚᲘᲐᲜᲘ მოლოდინი გასრულდა და კეთილი ნების ადამიანების წყალობით პიანისტთა თბილისის საერთაშორისო კონკურსი მესამედ უმასპინძლებს ნიჭიერებით გამორჩეულ ახალგაზრდებს. კონკურსი, რომელიც იმართება საქართველოს პრეზიდენტის მიხეილ სააკაშვილის თანადგომით, ქვეყნის მუსიკალური ცხოვრების ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მოვლენაა, სადაც მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან თავს მოიყრიან ახალგაზრდა პიანისტები, ჟიურის წევრები და საპატიო სტუმრები — სახელგანთქმული მუსიკოსები, მენეჯერები, იმპრესარიოები, ჟურნალისტები. არც არის გასაკვირი, კარგი ორგანიზაცია და მშვენიერი პირობები, საკმაოდ სოლიდური საპრიზო ფონდი, სპეციალური ჯილდოები და საკონცერტო ანგაჟემენტები ბევრს იზიდავს.

წინა და ახლანდელ პაექრობათა შორის დროის შუალედში თბილისურმა კონკურსმა მოიპოვა მსოფლიო საერთაშორისო მუსიკალური კონკურსების ფედერაციის წევრობა, რაც ფრიად საპატიო და საპასუხისმგებლოა. იგი აერთიანებს 36 ქვეყნის 118 წევრ-კონკურსს და მიზნად ისახავს თანამშრომლობას, ხელშეწყობას, კოორდინაციას და უზრუნველყოფს კონკურსის მაღალ დონეზე გამართვას. საქართველოს მუსიკალური კონკურსების ფონდისა და პიანისტთა თბილისის საერთაშორისო კონკურსის დირექტორია თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის რექტორი, პროფესორი მანანა დოიჯაშვილი.

მესამე საერთაშორისო კონკურსის კენჭისყრაში მონაწილეობას მიიღებს 29 მონაწილე 12 ქვეყნიდან. მათ შორის იაპონიიდან, გერმანიიდან, ისრაელიდან, იტალიიდან, კორეიდან, ნიდერლანდებიდან, რუსეთიდან, სამხრეთ აფრიკიდან, საფრანგეთიდან, ჩინეთიდან, უკრაინიდან. საქართველოდან ცხრა მონაწილეა: თამარ და ნათია ბერაიები, ალექსანდრე ბერიძე, ხატია ბუნიათიშვილი, თამარ ლიჩელი, ქეთევან ქართველიშვილი, თამარ ქურდაძე, ანა ღლიღვაშვილი, ინა ჭარუაშვილი.

კონკურსი ოთხ ტურად ეწყობა. იგი საზეიმოდ გაიხსნება 2 ოქტომბერს კონსერვატორიის დიდ საკონცერტო დარბაზში. სამი ტურის მოსმენები სწორედ აქ გაიმართება. მეოთხე ტური და კონკურსის დახურვისა და დაჯილდოების ცერემონიალი ლაურეატთა გალაკონცერტით ჩატარდება 15 ოქტომბერს თბილისის მუსიკალურ-კულტურულ ცენტრში.

ჟიურის შემადგენლობაში არიან მსოფლიოში აღიარებული მუსიკოსები, სულ 14 კაცი. მათ ხელმძღვანელობს მანანა დოიჯაშვილი. საქართველოდან ჟიურის წევრთა შორის არიან ნანა დიმიტრიადი და რევაზ თვარაძე. ჟიურის წევრები დიმიტრი ალექსეევი (რუსეთი — დიდი ბრიტანეთი) და ოლეგ მაიზენბერგი (ავსტრია) ჩაატარებენ მასტერკლასებსაც. კონკურსის საპატიო სტუმართა შორის ვიხილავთ საქართველოს მეგობრებს: მარკ რ. მალკოვიჩ III (აშშ), იან იაკობ ბისტრიცკის (ისრაელი), იური ზილბერმანს (უკრაინა), იოსებ ტავორს (ისრაელი), ირინა ნიკიტინას (რუსეთი) და სხვებს.

წლევანდელი საპრიზო ფონდი შეადგენს 44 ათას აშშ დოლარს. მომხიბლავია სპეციალური ჯილდოებიც და განსაკუთრებით მდიდრულად გამოიყურება საკონცერტო ანგაჟემენტები კონკურსში გამარჯვებულთათვის.

კონკურსს აფინანსებენ სახელმწიფო და კერძო სტრუქტურები. მისი გენერალური სპონსორია „თიბისი" ბანკი.

ᲠᲣᲡᲣᲓᲐᲜ ᲛᲣᲮᲘᲒᲣᲚᲐᲨᲕᲘᲚᲘ

შპს სანიტარიული ზედამხედველობის ცენტრალური ლაბორატორია „ჯანმრთელობა" აცხადებს ლიკვიდაციას. დაინტერესებულ პირებს, გთხოვთ მოგვმართოთ მისამართზე: ქ. თბილისი ყაზბეგის გამზ. №23 ტელ: 39-23-47.

ᲢᲔᲜᲓᲔᲠᲘ ᲙᲝᲛᲞᲘᲣᲢᲔᲠᲔᲑᲘᲡ, ᲞᲠᲘᲜᲢᲔᲠᲔᲑᲘᲡ, ᲐᲡᲚᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲓᲐᲛᲦᲔᲑᲘ ᲐᲞᲐᲠᲐᲢᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲡᲧᲘᲓᲐᲓ
EuropeAid/122214/L/S/GE

TACIS-ის პროგრამის ფინანსური დახმარების ფარგლებში ევროკომისიას დაგეგმილი აქვს კონტრაქტის გაფორმება კომპიუტერების, პრინტერების და ასლების გადამღები აპარატების შესასყიდად.
სატენდერო დოკუმენტაციის მიღება შესაძლებელია შემდეგ მისამართზე:
ევროკომისიის წარმომადგენლობა საქართველოში.
ნინო ჩხეიძის ქ. № 38, თბილისი 0102
(სამუშაო საათები ადგილობრივი დროით 9-17 სთ., ორშაბათიდან პარასკევის ჩათვლით)
ელ.ფოსტის მისამართი: Delegation-Georgia@cec.eu.int
სატენდერო წინადადებების წარმოდგენის ბოლო ვადაა, 2005 წლის 31 ოქტომბერი, 11:00 სთ თბილისის დროით.

◎ სპორტულ ორბიტაზე

მსოფლიო თასის ვადები შეიცვალა

ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡ ჭადრაკის ფედერაციის თხოვნით ფიდემ შეცვალა მსოფლიო თასის გათამაშების ვადები. ის ჰანტი-მანსიისკში 3-დან 24 დეკემბრამდე უნდა გამართულიყო.

ვინაიდან თითქმის ამ ვადებში უნდა გაიმართოს რუსეთის საჭადრაკო ჩემპიონატის სუპერტურნირი, რაც თასისათვის ბრძოლაში ხელს შეუშლიდა რუსეთელი დიდოსტატების მონაწილეობას, მსოფლიო თასის გათამაშება 26 ნოემბრიდან 17 დეკემბრამდე გაიმართება.

რონალდო — ესპანეთის მოქალაქე

„ᲠᲔᲐᲚᲘᲡ" ფორვარდმა, ბრაზილიელმა რონალდომ მიიღო მეორე მოქალაქეობა (ესპანური) და უკვე აღარ ექვემდებარება ევროკავშირის არამოქალაქე მოთამაშის სტატუსს.

რონალდოს „გაესპანელებით" სამეფო კლუბში გამოჩნდა კიდევ ერთი ადგილი სხვა კონტინენტის ფეხბურთელისთვის. ალბათ ის იქნება ბრაზილიის ნაკრების მარჯვენა მცველი სისინიუ, რომლისადმი ინტერესი „რეალს" კონფედერაციის თასის გათამაშების შემდეგ გაუჩნდა. აღსანიშნავია, რომ „რეალში" ევროპული პასპორტები დღემდე არა აქვთ ბაპტისტასა და რობინიუს.

ოჯახმა გადასძლია

ᲛᲝᲣᲚᲝᲓᲜᲔᲚᲘ, თანაც ძალზე გასაოცარი ნაბიჯი გადადგა ახლო წარსულში ცნობილმა იტალიელმა ველომრბოლმა მარიო ჩიპოლინიმ. მან მიატოვა თავისი საყვარელი — ბრაზილიელი მოდელი მაგდა გომესი (ფოტოზე) და დაუბრუნდა ცოლს — საბრინა ლანდუჩის. მექალთანე სპორტსმენის ამ საქციელმა დიდი აურზაური გამოიწვია იტალიურ პრესაში. აბა, რა იქნებოდა — სუპერ-მარიომ ხომ უარი თქვა იტალიის ყველაზე სექსუალურ მოდელზე. ადრე ის უარს როდი ამბობდა მას გარსშემოხვეულ უამრავ ლამაზმანთან გართობაზე. მაგრამ მაინც წლევანდლამდე მშვიდად ცხოვრობდა თავის ცოლთან, რომელთანაც ორი ქალიშვილი ჰყავს — ლუკრიცია და რაშელი.

თუმცა ვარდობის თვეში მარიომ საბრინას განუცხადა, რომ სხვასთან მიდის — და ცნობილი სპორტსმენი გაუმაძღარი ლამაზმანის მაგდა გომესის არცთუ პირველი საყვარელი გახდა. წყვილი დღე და ღამე, ერთად იყო. და ფიქრობდნენ, რომ აღარც დაშორდებოდნენ... მაგრამ, ერთ დღეს მარიოს ოჯახი გაახსენდა და ნაზმა გრძნობებმა მოულოდნელი ნაბიჯისკენ უბიძგა.

ალბომი

ყველას რაიმე აქვს სახსოვარი

თბილისის 183-ე საშუალო სკოლის მეოთხე კლასის მოსწავლეები თავიანთ კლასის ხელმძღვანელ ლეილა მინდელთან ერთად.

მარცხნიდან პირველ რიგში: გიორგი ავეტისიანი, დათო ლალიაშვილი, კლასის ხელმძღვანელი ლეილა მინდელი, ქეთი ჩხობაძე.

მეორე რიგში: თინიკო ხუბუა, თამარ მაჭარაშვილი, ოთარ კვარაცხელია, ლიკა ყუფუნია, ქეთი ბერძენიშვილი, გიორგი მაისურაძე, დათო გავარდაშვილი.

გადაღებულია გასული საუკუნის 90-იან წლებში.

მოგვაწოდა **გიორგი მაისურაძემ.**

ვგემრავლოს!

გულნაზი — დუისში, ინგა — მანგლისში გოგონებს ჩაიყვანენ

ჩვენი ტელეფონები: 93-34-04; 99-73-24.

დილით რედაქციაში ტელეფონის ზარი აწკრიალდება თუ არა, თითქოს ვგრძნობთ, რომ სამშობიარო სახლებიდან გვირეკავენ. გუშინ ყველას დაასწრო საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა იოაკიმესა და ანას სახელობის სამშობიარო სახლის უფროსმა ბებიაქალმა ეთერ ტიტვინიძემ და გვაცნობა:

— 28 სექტემბრის ჩათვლით ჩვენთან 80 ბავშვი დაიბადა, რამდენიმე ქალის მოლოგინებას კიდევ ველოდებით, მათ შორის არიან საქართველოს საპატრიარქოს მიერ მოსამშობიარებლად გამოგზავნილი ქალები. ჩვენთან მშობიარობა უფასოა. მალე გაეწერებიან ახმეტის რაიონის სოფელ დუისიდან ქავთარაშვილი გულნაზი და თეთრიწყაროს რაიონის კურორტ მანგლისიდან ინგა ბერიძე-ლაზიაშვილი. ორივეს მეორე შვილი გოგონები შეეძინათ. გულნაზი დუისში, ინგა კი მანგლისში ჯანმრთელ ჩვილებს ჩაიყვანენ და წამოიჩიტებიან თუ არა ბავშვები, ეკლესიაში მონათლავენ. ამ სამშობიარო სახლიდან ისიც გვაცნობეს, რომ მომშობიარებულ ქალთა შორის ისეთებიც არიან, რომლებსაც მეორე, მესამე, მეოთხე შვილი შეეძინათ. მათმა ოჯახებმა შვილთა სიმრავლით გაიხარონ.

ნათელა ფაილოძე

ცოტაც გავიცინოთ...

— **თუ** ძმა ხარ, მირჩიე, რა ვუყიდო ცოლს დაბადების დღისთვის?

— უკეთესი არ იქნებოდა, ეს თვით ცოლისთვის გეკითხა?

— რას ამბობ, ამდენი ფული სადა მაქვს...

* * *

გოგომ მამამისს საქმრო გააცნო.

როდესაც იგი გაისტუმრეს, მამა ქალიშვილს ეკითხება:

— რამდენი აქვს შენს საქმროს შემოსავალი?

— ოჰ, რა ხართ ეს კაცები, ყველანი ერთმანეთს ჰგავხართ. შენთან მოყვანამდე მანაც სწორედ ის მკითხა, რა სიმდიდრის პატრონია მამაშენიო.

* * *

— **ყველაფერი** მივატოვე, სმაც, მოწევაც, ცოლიც!

— ცოლს რა ერჩოდი?

— არ იყო ასეთი ბედნიერების ღირსი!

* * *

არიან ქალები, რომლებიც თავიანთ შინაბერობას იდეალური მამაკაცის ძიებით ხსნიან. უმეტესად ასეთი იდეალია მამაკაცი, რომელიც მათზე დაქორწინებას ისურვებდა...

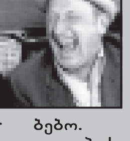

* * *

— **გოგოებო**, გაიგეთ? — თურმე თუ ჟირინოვსკი მოვიდა ხელისუფლებაში, ყველას გაგვაუპატიურებს...

— კარგი ერთი, ეს მხოლოდ წინასაარჩევნო პოპულისტური დაპირებებია...

* * *

ტიპი დაგვიანებით მივიდა ფილარმონიაში.

— დღეს რა მუსიკა სრულდება? — ეკითხება მეგარდეროსბეს.

— მეხუთე სიმფონია.

— კიდევ კარგი, რომ პირველ ოთხზე დამაგვიანდა!

* * *

საბჭოეთის ეპოქა. ლექცია კომუნიზმზე.

— შვილო, კომუნიზმის იდეა პოლიტიკოსებს მოუვიდათ თავში თუ მეცნიერებს? — ეკითხება ლექტორს მოხუცი ქალი.

— პოლიტიკოსებს, ბებო.

— ეჰ, ასეც ვიფიქრე. არადა, კარგი იქნებოდა, მეცნიერებს წამოეწყოთ ეს საქმე.

— რატომ?

— იმიტომ, რომ საქმის რეალურად დაწყებამდე ისინი ჯერ ბაყაყებზე ჩაატარებდნენ ცდებს...

ისარგებლეთ ცხელი ხაზით!

საპატრულო სამსახური — 022;

გენერალური პროკურატურა — 99-74-10;

შინაგან საქმეთა სამინისტრო — 99-53-50;

საგარეო საქმეთა სამინისტრო — 28-47-47;

ფინანსთა სამინისტრო — 22-17-80; 22-09-24;

იუსტიციის სამინისტრო — 75-82-21;

ჯანდაცვის სამინისტრო — 94-34-98;

ლტოლვილთა და განსახლების სამინისტრო — 38-47-98;

სოფლის მეურნეობის სამინისტრო — 98-57-81;

ეკონომიკური განვითარების სამინისტრო — 98-23-58; 50-69-00;

შსს სანებართვო განყოფილება — 98-57-01;

კონტროლის პალატის გენერალური ინსპექცია — 95-30-81; 96-71-78;

თავდაცვის სამინისტროს გენერალური ინსპექცია — 23-56-73;

საქართველოს სანიტარიული ზედამხედველობის ინსპექცია — 39-52-47;

თბილისის სანიტარიული ზედამხედველობის ინსპექცია — 37-78-70;

შხამიანი ქვეწარმავლების გაუვნებელყოფის სამსახური — 22-61-48; 22-33-53;

ერთიანი საპენსიო ფონდი — 69-65-93; 69-65-94.

კატასტროფების ცენტრი, გადაუდებელი და სასწრაფო დახმარება, რეანიმობილის მომსახურება — 24 საათი; პაციენტის გადაყვანა რეგიონული სტაციონარებიდან თბილისის კლინიკებში — 51-77-37.

ლარის კურსი

30 სექტემბრიდან დადგინდა ლარის მიმართ უცხოური ვალუტების შემდეგი კურსები

ინგლისური გირვ. სტერლ.	1	3,1755 ლარი
აშშ დოლარი	1	1,7976 ლარი
ევრო	1	2,1591 ლარი
რუსული რუბლი	1	0,0630 ლარი.
აზერბაიჯანული მანათი	1000	0,3915 ლარი.
სომხური დრამი	100	0,4027 ლარი.
უკრაინული გრივნა	10	3,5823 ლარი.

ამინდი დღეს

30 სექტემბერი	☼	)
თბილისი	21^0	15^0
ბათუმი	21^0	13^0
სოხუმი	20^0	12^0
ქუთაისი	22^0	12^0
თელავი	20^0	12^0

პრემიერის შემდეგ

მოგვენატრა ზღვა, რომელიც შორია...

ამ კოშმარის სცენარი სხვაგან დაიწერა და... 1992 წელს დაიწყო ომი.

27 სექტემბერს დაეცა სოხუმი...

ეს იყო უფრო ქაოსი — პარადოქსიდან აბსურდამდე გავლილი კონფლიქტი, რომელმაც ყველაზე მეტად დაამსხვრია ადამიანური ურთიერთობების უხილავი ჯაჭვი. რა დააშავეს ქართველებმა? აფხაზებმა? ან ორივემ ერთად? — იქნებ, არაფერი... მაშინ, საიდან ასეთი სიძულვილი? როგორც ამბობენ, რაღაც მოკვდა მათ ურთიერთობებში, რაღაც კი ისევ დარჩა — ჯერაც შეფარული, ამოუცნობი... ეს არის ომამდელი მიძინებული წარსული, რომელიც ისეთივე სათნო, ხელშეუხები და მონატრებულია... რომელსაც ვერ ერევა ვერც ვერაგი დრო და ვერც სასტიკი ომი... ომს კი გამართლება არასოდეს მოეძებნება... სადაც დიალოგი არ შედგება, ის ყოფა და ის საზოგადოება მოსაწყენი, მიუღებელი და დამთრგუნველია. როგორც იხსენებენ, „ქართველებს პირველი ასროლინეთო, Солдатскую причину искали, это факт, უფრო ხშირად რომ ვთქვათ, грузинам вы заставили начать...

ომი უნდა აგვეცილებინა თავიდან. ეს ერთად უნდა გაგვეკეთებინა, მაგრამ აფხაზების მხრიდან რა გაკეთდა იმისთვის, რომ ქართველების გვერდით დამდგარიყვნენ?!. მშვიდობის დამყარებას სხვა ვაჟკაცობა სჭირდება... თქვენგან კი ერთი ვაჟკაცური სიტყვაც კი არ იყო ნათქვამი. მე ისეთი ქართველებიც ვიცი, ვისაც აფხაზურ გვარდიაში უნდოდათ ჩაწერა, მაგრამ არ მიიღეს, ქართველები ხართო!..“

„...ზღვა, რომელიც შორია“ — მეტად დამთრგუნველი და ყვითელი სევდით აღსავსე სპექტაკლია... გურამ ოდიშარიას ეს რეალისტური ნოველა ჩვენი დროის ადამიანების ტრაგედიაა. დიდი ტკივილი, რომელმაც გურწრფელად და ემოციურად აალაპარაკა დიდი რეჟისორი — თემურ ჩხეიძის წარმოდგენას თან ახლდა ცრემლი...

სამეფო უბნის თეატრალურ სივრცეში პრემიერა გათამაშდა... აქ, სპექტაკლის დრამატულ სვლებსა ან თუნდაც, ზღვის სევდიან ხმაურში მსახიობების (დიმიტრი ჯაიანი, მერაბ ბრეკაშვილი, ლილი ხურითი, ნუგზარ ჩიქოვანი, მერაბ ყოლბაია) აქტიორული ნიღაბი გესლიანი სინამდვილის მოტივებიდან არის გამჟღავნებული... მათი სიმართლე გულით მისაღები აქტუალური პრობლემაა, გონებით კი ძნელად აღსაქმელი რეალობა. ყველაზე მიუღებელი და გამაღიზიანებელი არის ის, რომ გაუმართლებელმა ომმა ერთბაშად დათრგუნა, დაქსაქსა, დაარბია და დააზარალა მაშინდელი ახალგაზრდა თაობა... ნიადაგგამოცლილი, ასპარეზწართმეული, დაკარგული, არშემდგარი თაობა... თაობა, რომელიც ახალ ცხოვრებას იძულებით გაეცალა, რათა ძალადობის, ფარისევლობის, განუკითხაობის, უზნეობის „ჰეროიკულ ფარსში“ ჩაბმულ ჯამბაზისა თუ კომედიანტის ნიღაბი აერიდებინა...

27 სექტემბერს სოხუმი დაეცა და ეს ქალაქიც მოკვდა — „Теперь это совсем другой город. Ему всего 12 лет и называем ему по другому _ Сухум. Ты понимаешь это?“ გავა დრო და, რაც არ უნდა მწარე იყოს „Здесь абхзского слова не услышешь...“ — ავანსცენიდან ამბობს გულანთებული მსახიობი დიმიტრი ჯაიანი.

ქართველები აფხაზეთში საომრად არ ჩავლენ... მაგრამ მისი მონატრების უფლება ხომ აქვთ? — ეს ფრაზა სპექტაკლში საკმაოდ პათეტიკურად გაისმის და იქვე ჩნდება დემოკრატიული და ლიბერალური პრინციპებიდან გამომდინარე რეჟისორის პასუხი — ძალის გამოყენებით ვერ ამოიწურება ამ ხელოვნური ეთნოკონფლიქტის არსი. ყველაზე ძვირფასი ადამიანებს შორის ძველი მეგობრული ურთიერთობების გაგრძელებაა და ნუთუ შერიგება ვერ უნდა შევძლოთ?

— აფხაზეთის პრობლემა ეს ჩემი თაობის ტკივილია. — ამბობს კულტურის მინისტრი გიორგი გაბაშვილი, — რაც უფრო გადის დრო, მით უფრო უფიქრდები, თუ რა მოხდა, როგორ მოხდა და სად არის გამოსავალი... 12 წლის უკან გაბრაზებულ გულზე რთული იყო ყველაფრის სწორად განსჯა... ამ სპექტაკლმა ემოციურად იმოქმედა ჩემზე, გამახსენა მეგობრები, რომლებიც შეეწირნენ ამ საშინელ ომს... დღევანდელი გადასახედით, ალბათ, შეიძლებოდა ყველაფერი სხვანაირად ყოფილიყო, ეს ომი არ მომხდარიყო...“

ვის ჩავაბარეთ სოხუმი?..

ორივე მხარეს აქვს თავისი პრინციპული სიმართლე... ეს სიმართლე ერთმოქმედებიან სპექტაკლში არა პოლიტიკური კონცეფციური მიმართებით განიხილება, არამედ ზნეობრივი და მორალური ღირებულებებიდან გამომდინარე. სიმბოლურია ისიც, რომ სოხუმის თეატრალური დასი მსგავს მოსაზრებებს სცენიდან ქადაგებს და შინდაბრუნების იმედს იტოვებს...

მზეხა მახარაძე

სურათებზე: სცენები სპექტაკლიდან „ზღვა, რომელიც შორია“.

ჯემალ კასრა□ის ფოტო.

გვწერენ

როდის არის ექიმი ბედნიერი?

სიცოცხლეჩამდგარი თვალები, მზრუნველი ხელები, კეთილი გული, სულიერი სიმშვიდის მომნიჭებელი, ზნეკეთილი, საამოდ მოუბარი, ბრძენ კოლხთა დიდებული შთამომავალი, დარბაისელი ქართველი მანდილოსანი — ექიმი ლუიზა წახნაკია...

იგი თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტში სწავლის პერიოდში ძირითად სპეციალობასთან ერთად ჟურნალისტიკის პროფესიასაც ეზიარა.

მომავალ ექიმს იმთავითვე დაჰყვა ადამიანებთან ურთიერთობის უნარი და ხელოვნებისადმი განსაკუთრებული სიყვარულის ნიჭი.

ამას მოჰყვა ინტერვიუ კოტე მარჯანიშვილის სახელობის აკადემიური თეატრის მთავარ რეჟისორ თემურ ჩხეიძესთან, ცნობილ ქართველ მსახიობ ოთარ მეღვინეთუხუცესთან, პროფესორ აკაკი ზოიძესთან და სხვა თვალსაჩინო ადამიანებთან. საბოლოოდ მაინც ექიმის პროფესიამ სძლია.

ქალბატონი ლუიზა ამჟამად ქალაქ სენაკის ამბულატორიული გაერთიანების თერაპევტია. აქვე პროფესიული გასინჯვის თავმჯდომარეც გახლავთ. პარალელურად თეკლათი-ზემო ჭალადიდის საექიმო ამბულატორიასაც ხელმძღვანელობს.

მონაწილეობს აგრეთვე საქართველოს სამედიცინო აკადემიის მიერ ჩატარებულ უწყვეტი სამედიცინო განათლების პროგრამით გათვალისწინებულ სწავლებაში. ფლობს ლიცენზიას — სერტიფიკატს, აქვს კვალიფიკაცია ნევროპათოლოგიაში, ენდოკრინოლოგიასა და სამედიცინო სოციალური ექსპერტიზის საკითხებში.

ოცი წელია გულისხმიერად ემსახურება საყვარელ საქმეს ქალბატონი ლუიზა.

— მისი სიტყვაც კი მოაბრუნებს ადამიანს სიცოცხლისკენო — ექიმის თბილ და ალერსიან დამოკიდებულებას ასე გამოხატავენ მისი მადლიერი პაციენტები, არაერთი მძიმე ავადმყოფისთვის გაუწევია მზრუნველობა და მოუბრუნებია სიცოცხლისკენ.

განა არსებობს ამაზე დიდი შეფასება ექიმისთვის? ამბობენ, „როგორიც ქალია, ოჯახიც ისეთიაო“. ოჯახი კი ჩინებული აქვს ქალბატონ ლუიზას. ჰყავს შესანიშნავი მეუღლე და შვილები გიორგი, დავითი, ქეთევანი.

ღირსეულ პიროვნებებზე ბევრის თქმა არც არის საჭირო, ისინი თვითონ ქმნიან საკუთარ ისტორიას.

ბედნიერია ადამიანი, რომელსაც ღვთისგან მინიჭებული აქვს მადლი მუდმივად იზრუნოს ყველაზე ძვირფასისა და მაღალფასეულის — ადამიანის ჯანმრთელობისა და მისი სიცოცხლის შესანარჩუნებლად.

სწორედ ასეთ ბედნიერ ადამიანად გთვლით თქვენ, ქალბატონო ლუიზა, თქვენი მადლიერი პაციენტები.

რუსუდან სალაყაია.
სენაკი.

კოლეგები

წიგნის სიცოცხლე გრძელდება

ამ მშვენიერი წიგნის თაობაზე რამდენიმე თვის წინათაც ვწერდით ჩვენს გაზეთში. თუმცალა, „საქართველოს რესპუბლიკის“ გარდა მისი დაბადება თითქმის ყველა ქართულმა გამოცემამ აღნიშნა.

ქართველ ჟურნალისტთა წიგნი-მატიანე ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჟურნალისტიკის ფაკულტეტის კურსდამთავრებულთა დიდი ნაწილის, ჩვენი პროფესორ-მასწავლებლების „სიცოცხლის წიგნად“ იქცა და მის ავტორს იზოლდა ხაინდრავას გულწრფელი აღიარება მოუტანა, საყოველთაო პატივი და ღირსება შესძინა.

ბუნებრივია, წიგნის მოულოდნელმა, არნახულმა წარმატებამ ახალი იდეა გაუჩინა ავტორს — გააგრძელოს მუშაობა მეორე ტომზე, რომელშიც ჟურნალისტიკის ფაკულტეტის ის კურსდამთავრებულები შევლენ, პირველ, 475-გვერდიან კრებულში რომ ვერ „დაიდეს ბინა“.

ვისაც წიგნი არ უნახავს, შესაძლოა გაელიმოს, — ამოდენა ნაშრომში რით ვერ ჩაეტია ერთი ფაკულტეტის კურსდამთავრებულთა მოკლე ბიოგრაფიებიო! დაინტერესებულ მკითხველს შევახსენებთ, რომ ეს არის ჟურნალისტთა თანაავტორობით შექმნილი, საამოდ საკითხავი ნარკვევების, მოგონებების, ჩანახატების კრებული. ამდენად, წიგნზე მუშაობის გაგრძელება, ახალი (ძველი) სახეების კიდევ ერთხელ წარმოჩენა ქართველ ჟურნალისტთა პრესტიჟის საქმეც არის.

წიგნის ავტორი, სათნო და კეთილშობილი ქალბატონი იზოლდა ხაინდრავა დაბეჯითებით სთხოვს მეორე ტომში წარმოსაჩენ ჟურნალისტებს, ბიოგრაფიული და ნებისმიერი სახის პუბლიცისტური მასალები წარადგინონ უნივერსიტეტის VI კორპუსში და პირველსავე სართულზე დაუტოვონ ბატონ ნუგზარ მელაძეს.

იმათ კი, ვისაც ჯერ კიდევ არ შეუძენია „ნახევარი საუკუნე თეთრ ტაძარში“, უნივერსიტეტის პირველი კორპუსის შესასვლელში განთავსებულ საგაზეთო ჯიხურს მიაკითხონ. ეს წიგნი ყველა ჟურნალისტს უნდა ჰქონდეს.

სოსო დონაძე

დიდ საკონცერტო დარბაზში

«ოქროს შემოდგომის» ღიმილი

შემოდგომას ღიმილი შემოჰყვა — **„იუმორინას“** ღიმილი — ხვალიდან, 1 ოქტომბრიდან 10 ოქტომბრის ჩათვლით დიდ საკონცერტო დარბაზში შოუბიზნესცენტრ „ლომისის“ თაოსნობით **„ოქროს შემოდგომა-2“** იმართება და სრულიად ახალ პროგრამას გვთავაზობს.

— თეატრალურ-მუსიკალურ წარმოდგენაში, ჩვეულებრივ, ქართველ იუმორისტთა ნაკრები მონაწილეობს, — გვეუბნება წარმოდგენის ავტორი და რეჟისორი **ჯემალ ბაღაშვილი,** — ჩვენი მაყურებელი ხომ უკვე ძალიან კარგად იცნობს და აფასებს ნინაკა გელაშვილის, გურამ ჯაშის, მამუკა ონაშვილის, ბესო ბერულაშვილის, მერაბ გეგეჭკორის, მზია კვირიკაშვილის და სხვათა ოსტატობასა და ცინცხალ იუმორს, საღამოებს თავისებურ ხიბლს შემატებენ ქუთაისელი „პიკასოს ბიჭები“, ახალგაზრდა მომღერალი ნინი შერმადინი... წამყვანები — მამა-შვილი — გივი და ზურა ბერიკაშვილები...

მაშ, ღიმილი არ მოგვკლებოდეს, თბილისელებო!..

ანანო ზვიადაძე

საქართველოს რესპუბლიკა
SAKARTVELOS RESPUBLIKA
იბეჭდება გამომცემლობა „კოლორის“ სტამბაში, რკინიგზის ჩიხი, 20.

დამფუძნებლები – გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ თანამშრომლები
გამომცემელი – შპს „თანადგომა-1“
დირექტორი თენგიზ კალანდაძე.

მთავარი რედაქტორი
რუსლან რუსია.

ინდექსი 66434,
მისამართი: 0108, თბილისი,
მ. კოსტავას ქ. №14.
ტელ: 99-73-24.
სარეკლამო განყოფილება - ტელ: 93-28-13.

რედაქციის მიერ შეუკვეთავი მასალები დაიბეჭდება ავტორთა ხარჯით. წერილებში მოყვანილი ფაქტების უტყუარობაზე პასუხს აგებენ ავტორები, რომელთა მოსაზრებები, შესაძლოა, მუდამ არ ემთხვეოდეს რედაქციის პოზიციას.

ავტორებს ვთხოვთ, კომპიუტერზე ანაწყობ 2-2,5 ნაბეჭდ გვერდზე მეტი მოცულობის სტატიებს ნუ შემოგვთავაზებენ.